

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt., fél évre 7 frt., negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 6 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám
Megjelenik mindennap, hétfőn és Ünnepnep után is

II. év.

Budapest, 1898, szombat, április 30-án.

119. szám.

Két fronton.

(p-d.) Semmiképen sem komoly dolog az a kis közjogi villongás, amely ma egy pillanatra száműzte a Ház unalmát. De egy szempontból mégis érdekes ez az apró incidens. Az se nagy dolog egymagában, ha víz bugyog elő a folyam partján a földbe szurt pálcza nyomán, de fontos a víz bugyogása, mert mutatja, mily nagy a mederben a víztömeg nyomása és mert jelzi, hogy jó lesz védekezni, árvíz közeledik.

Tengersok erő dagasztja a kiegyezés hatalmas folyamának vizeit. Az osztrák politikai helyzetről annyi szó esett már, hogy azzal nem akarunk foglalkozni. De rá kell mutatni a legújabb faktorra, amely most kezdi meg Ausztriában a maga munkáját.

Tegnapelőtt még az volt a hangulat, hogy vissza kell utasítani a magyarokkal való kiegyezést szó nélkül. Ma már nem erről folyik a beszéd, ma már az a felfogás, hogy meg lehet csinálni ezt a kiegyezést másodsor is — még pedig visszafelé. Ugy gondolják odaát, hogy elvetik a mostani javaslatokat, de ezzel nem azt jelenti ki Ausztria, hogy nem akar kiegyezést, hanem csak azt, hogy más kiegyezést akar. És úgy látszik, van az osztrák politikában mindennek daczára és mindenek után elég kedélyesség arra, hogy el is hiszi, mintha Magyarország hajlandó lenne a kiegyezés elvetésének motívumait keresgélni, vagy mintha Magyarországgal újra lehetne alkudni.

Nem arról van szó, hogy idő sincsen újabb tárgyalásra és új egyezkedés okvetetlenül a maihoz hasonló újabb provizóriumra vezetne. Ilyen provizóriumot pedig ma senki se akar széles ez országban s a mai apró guerilla-küzdelem is mutatja, mik lennének az esélyei valami újabb ideiglenes próbálkozásnak. Az a döntő körülmény az újabb egyezkedésre való osztrák áhítozás megítélésében, hogy Magyarország nem enged hajszályt sem abból, amit eddig elért, mert sikerei jogtalanságok megszüntetésében, igazságtalan veszteségek elhárításában állanak. Azt pedig csak nem mondhatjuk, hogy sebaj, visszatérünk megint arra az állapotra, amelynek megszüntetésén harmincz évig fáradoztunk. Mert most már csak ez lehetne az új egyezkedés alapja.

A felfogások ilyen változása mintha még alaposabban agyonütné a kiegyezés minden reményét, mint akár a legvadabb obstrukció. Mert az obstrukció kisebbséget talán lehet észre téríteni, de a mikor egy egész parlament egyhanguan ily lehetetlen útra téved, akkor nem lehet azt a józanságra visszaterelni.

S ez az állásfoglalás nemcsak a gazdasági kiegyezés fájának a virágait fagyasztja le, de mintha közelebb vinne bennünket egy még sokkal nagyobb súlyú szükségességhez, a politikai kiegyezés revíziójához. Ausztriában a nemzetiségi kérdés ugye mozdul és ha Magyarország rovására se lehet akár csak ideig-óráig is megbékélni: akkor bizony úgy látszik, elérkezik az idő, amikor meg kell fon-

tolni, vajjon meg vannak-e még az alapok, amelyekre hatvanhétben a közös ügyek kezelésének módját fektettük?

Ennek a kérdésnek a föltevése pedig azt jelenti, hogy kitört a harcz az 1867: XII. törvénycikk egész vonalán és az országnak két fronton kell verekednie. Az egyik fronton gazdasági érdekekért kellene a harcznak folynia, a másik fronton pedig azért, hogy megmentjük a dualizmusból azt, ami megmenthető s biztosítsuk az osztrák állapotok daczára is a dualizmusból azt, amit a pragmatica sanctio megkövetel.

A helyzet ily alakulásával szemben rá kell mutatni arra, hogy a két fronton való háboru nem lehet az ország érdekében. El kell követni mindent, hogy a nemzet ne aggódjék se gazdasági érdekei, se gazdasági aspirációi miatt akkor, amidőn arról lesz szó, hogy közjogi életének fundamentumait újabban rendbeszedje.

Ezért irtuk mi, hogy — ha meghiusul a kiegyezés reménye — törvénybe kell iktatni az ország gazdasági önállóságát a maga egészében és egyúttal tényleg fenn kell tartani a mai állapotot arra az időre, a míg a külfölddel kötött kereskedelmi szerződések hatálya tart.

Abban a pillanatban, amikor az osztrák — ilyen vagy olyan formában — meghiusítja a kiegyezést, nem az a kérdés többé, hogy előnyös-e az országra a gazdasági függetlenség. Abban a pillanatban minden vitakozás nélkül meg kell teremteni az önálló

Gyermeki levelek.

— Forgó bácsi gyűjteményéből —
Befelező közlemény.

Írta: Ágai Adolf.

Izélitől, milyen „költeményeket” szán némelyik kis olvasóm az ő kedves lapjába, közlök néhányat:

... készíték egy dallamot.

A Haynal.

Piroslik a haynal
Mint egy piros jányka
Elkezd mosojogni
A vidéki tájra

A hattyu énekel
Tónak sima tükren
Fölugrik a kis hai
A viz sima tükren

Zöld fa ágán lütyül
A tarka madárka
Örömes pillantást
Vet a báljos tájra

Koszorút köt kis jány
A szép zöld csalitba
Énekel egy néni
Kereplő malomba.

G. Sárka.

Más:

Ott a csikós a határon
Vigan ugrádozik
A széles pusztákon
Az arca pirosüg.

Nem kell neki semmi hon
Az ő honna a világ.
Melyen vigan megyen át.

K. Bandi.

Nem kevés a gyermeke lángelméjét bámuló szüle. „A fiacskám még csak 8 éves — írja egy apa — de ezt a kis verset ő maga készítette. Azt hiszem, érdemes a megjelenésre.”
Ime a korai remek:

A csavar közös.

A csavar közös átfordult
A Dunába sok ember fult.

Az emberek a parton kiáltják nagy a baj
Ja ja jaj.

Sies János
Menyi ember sáros.

A matrosok fölállították a hajót
Az emberek tovább mentek ott.

R. Sándor.

Legnagyobb szenvedélyök a rébuszgyártás. Jönnek is a képrejtvények csöszül. Csaknem kivétel nélkül a „Székes Fejérvár” s a „Félegyháza” járja. Amannál az óra lapján a mutató a fél-egyvet jelzi, mellette egy kis parasztház meg egy a bötü. Emennél: egy szék, az s bötü, egy emberfej, egy ér s egy vár. Nehéz mind-ezeket a küldeményeket elhajlitanom a laptól. Sok türelemre, kifogásra, leleményes kibúvóra van szükség, hogy meg ne busítsam a kis be-küldőt s meg ne bántsam a felnőtt apát.

Az őszinte levelekből — nem nehéz ezekre ráismerni — kitetszik már a későbbi ember; a bátor, a hunyászokodó, a büszke, vagy a hiu. Jelentkeznek a lélek hajlamai s a jellem csirái. A későbbi hivatás szintén kiütözik ez irásokból. Élelmességét azonban csak egynek tapasztaltam. Bizonyos rabattért, például, hajlandó terjeszteni a „Kis Lapot”, melyet külön czéljaira is föl szeretne használni.

Aki — írja — egy laterna magicát akar venni, aki tavalyi tankönyveit hegedű-hurok vagy le-vélbélyegegk ellen akarja becserélni stb. az írjon K— G e r g e l y n e k N—sba.”

Ellenben hányan tudakolják, ha ismerék-e valahol egy szegény gyermeket? Küldenének meleg ruháskát neki télire vagy befőttest s pénzt, ha beteg. „Jó Szív” ezimű rovatom a megmondhatója, e réven hány ezer forint jutott már inséges árváknak s hogy a Stefánia-kórházban ügyacsát s a bölcsődeben bölcsőt jutott alapítanom az én apró hiveim szeretetéből. Mert a legtöbbször a szeretet mozgatja. S köztük még ilyen gyöngéd is akad, intvén engem óvatosságra:

... kérem ne tessék ezt a soraimat gyermekek kezébe adni, mert én nekem bárányhimlőm van.
F. Feri.

Van lapomnak egy rovata, amely ellen soká küzdöttem, de az adáz vetelkedés utóvégre is rászoritotta a kiadó-társulatot s vele a szerkesztőt. Ez a l u t r i j á t é k. Ugyanis: a helyes megfejtés beküldői közül az, akit elsőnek sorsoltak ki, kap ilyen vagy amolyan képes könyvet. Elneveztem ravaszul „jutalomnyereménynek”, hogy jussom ki az érdemnek is, ne csak a buta véletlennek. A nyertes persze csak egy lehet. A hoppon-maradtak ezrei már most jajgatva törnek rám, hogy hát az ő nevük tán bele sem kerül a „Forgó bácsi kucsmájába”, mivel hogy ők sohasem nyernek. Hasztalan prédikálom nekik, mondván: hiszen az a dicsőség, hogy megfejtették

vámterületet és mindazt, ami azzal összefügg. Így kívánja ezt az ország tekintélye, így kívánja az ország közjoga.

De másrészt bizonyos az is, hogy ha előkészületek nélkül térnénk át az önállóságra, az oly válságokat idézne elő, melyek egyáltalán nem válnának hasznára a politikai revízió békés munkájának s amelyekből meglehet és meg kell kimélni az országot a kellő átmenet biztosításával.

Mindenki egyetért abban, hogy átmenet kell és az átmenet csak a mai állapotnak fentartása lehet. Csak az idő lehet kétes, hogy az átmenet meddig tartson. Azt hisszük, elég rámutatni s azonnal világossá válik, hogy leghelyesebb a mai helyzetnek addig való fentartása, amíg az egész külfölddel a magunk lábán szerződhetünk, amíg nemcsak Ausztriával, de egész Európával szemben visszakapjuk cselekvésünk szabadságát.

Nem a mainak megfelelő provizórium az, amiről itt szólunk, de megvédése az ország gazdasági és politikai érdekeinek egyaránt. Számolás az ország közjogával, közjogi érzékenységgel.

Ha eljön a nagy revízió ideje, ugyanis a küzdelem zajától lesz hangos ez az ország, ugyanis elég nagy lesz a közjogi viták folyamának feszítő ereje. Gondoskodni kell arról, hogy a folyam partja szilárd legyen és meg ne rongálják azt se fölösleges aknáknak, se a gazdasági bajok áradatai.

POLITIKAI HIREK.

A képviselőháznak délelőtt tíz órákor ülése van.

A holnapki ülés. A képviselőház holnapki ülésének napirendjén lesz a ma elfogadott törvényjavaslatok harmadik olvasása és a máról elmaradt három kisebb törvényjavaslat. Azonkívül az igazságügyminiszter felel Thaly egyik interpellációjára.

a rejtvényt! De a gyermek szívében már ott fészkel az ördög s én onnan kitömjénezni többé nem bírom. Kegyetlenség volt ennek a szerencsejátéknak a kitalálása. A kapzsáság méltóval rontotta meg e tiszta kebleket.

Számosak az olyan leveleim, amelyeknek egyetlen, de az én szememben nagy becsük az, hogy primeurök, a megszerzett irás-tudomány első gyümölcsei. „Engedje, hogy a Kis Lap oltárára tegye le első áldozatkép”, írja fiacskájáról egy emphaticus anyja.

Van még egy tisztem e gyermeki lap körül — de ez nagyon szomorú. A bucsuztatás. Az én gyászharangocskám némelykor hetekig el sem akar nemulni, annyian hullnak el az én kis virágszálim. Hogy ily korán kell sirba szállniok, szívszakgató. Talán oktalanság is megsomorítani e kongatásokkal a gyermeki szívet. De mikor a sirató szüle úgy megegyhül bele! Meg aztán, a költő szava szerint, a kis halott ugyanis megélvezte, ami a világon a legédesebb: a nap sugarát s az édesanya csókját.

... fogadja egy megtört anya halás köszönetét, hogy megemlékezett imádott kis fiamról. Egyetlen gyermek volt s milyen jó, milyen szorgalmas! Halála közeledtekor az ölembe hajtva fejét, elszenderült. Halála előtt néhány percczel így szólt: „A mennyországot látom!” Majd: „édes anyám, a világon vagyok még?” Husvét-hétfőjének reggelén lett rosszul. Már szombaton nem volt megmaradáshoz reményünk. Mégis tudta, hogy szombati nap van. „Hol van az én Kis Lapom?” kérdezte. S olvastatta magának. Midőn kiszenvedett, az ő kedves lapja ott volt mellette az ágyacskájában. Bocsásson

A hitelszövetkezeti törvény. A képviselőház igazságügyi bizottsága Fabiny Teofil elnöklése alatt ma folytatta a gazdasági és ipari hitelszövetkezetekről szóló törvényjavaslat tárgyalását. A 65-ik szakasz első pontját Erdély Sándor miniszter indítványára a bizottság így módosította:

„A központi hitelszövetkezet igazgatósága egy elnökön s két alnökön kívül 12 tagból áll, kik közül egyet a pénzügyminiszter nevez ki.”

Ugyancsak a miniszter indítványára a szakaszt a következő rendelkezéssel töltötték meg:

„A központi hitelszövetkezet megalakulása alkalmával a közgyűlés hat igazgatósági tagot választ. Az igazgatóság többi tagjait az első üzleti évet követő rendszeres évi közgyűlés választja meg.”

A 67-ik szakaszt szintén a miniszter indítványára így módosították:

„A pénzügyminiszter a központi szövetkezet mellé kormánybiztost nevez ki, aki a közgyűléseken és igazgatósági üléseken részt vesz és a törvénybe vagy az alapszabályokba ütköző határozatok ellen órást emelhet.”

A többi szakaszt változatlanul fogadták el.

Az önálló vámterület érdekében. A függetlenségi és 48-as párt folytatja az önálló vámterület érdekében megindított akcióját a a jövő vasárnap, május elsején Hajdu-Böszörményben rendez nagy népgyűlést. A gyűlésre Budapestről Kossuth Ferencz, Hentaller Lajos, Lakatos Miklós, Papp Elek és Pichler Győző képviselők utaznak le. — Itt emlíjük meg, hogy a nyíregyházi népgyűlés kérvényét Meskó László képviselő nyújtja be a képviselőházhoz. A kérvényt közel tízezer polgár írta alá.

A szerb egyházi zsinat vége. A temesvári szerb egyházmegye zsinatját — mint levelezőnk táviratozza — ma berekesztették. A mai utolsó ülésen viharos jelenetet provokált Bogdán Zsivko kikindai polgármester, zsinati követ, aki napirenden kívül Popovits Nikanor püspök nyugdíjazását indítványozta. Az indítványozó azt mondta, hogy a nyugdíjazás azért szükséges, mert a püspök rokantsága következtében képtelen arra, hogy egyházi funkciókat végezzen. Az indítványt a zsinat felháborodással elvetette és a püspököknek nagy ovációt rendezett.

meg, hogy ilyenekkel háborgatom, de örült vagyok fájdalmamban... özv. K. Ferencz n. ó.

... ha visszanezhet az égből az én Ilonkám, hátát intene Forgó bácsinak azokért a meleg sorokért, melyeket olvasni jólesett fájdalmas szívünknek... V. Irén.

... én kiszabadultam a skarlátból, de a kisebbik, a Gusztika belehalt, pedig milyen erősen szerettük! Már ő nem játszik mivélünk.

R. Laczi.

Ime, így váltakozik derű és bánat még ebben a kicsiny világban is.

Amint befejezésül még egyszer átlapozom e leveleket, mielőtt — nyilván örök időkre — elzárnám őket a fiókba: szemem megütközéssel akad meg az egyikben. Levél ugyan ez is, de nem írott, hanem nyomtatott betűs, amolyan tiprájtolt, a Yost vagy a Remington bácsi iskolájából. Szóval, gépurás. Ha már a felnőttekért is fájdalom ezt a józan egyformaságot, melynek seimmi személyes színe, egyénisége; mely megfosztja a levelet egy kedves kéz melegétől: mennyivel nagyobb veszteségnek kell tekintenem ezt a vívmányt, mely még a fejletlen gyermeki kacsoót is arra fogja rá, hogy zongorázva írjon. A jövő nemzedék talán a muzeum üveg szekrényében fog álmélni eleinek író-szerszámján.

Vége a szerelmes levél bájának, a — váltó és a bordereau erejének.

Vagy tán, hogy ez az egyetlen emberi intézmény, mely világ végeig fogja fentartani a kézírás mesterségét.

Közjogi csetepaté.

(Az országgyűlésből.)

Tizenkét pontja is volt a napirendnek s es olyan sok téma, hogy a törvényhozás rendszerint egyikhez sem szól, nehogy sokáig kelljen náluk vesztegetni.

Ma azonban egészen váratlanul vita támadt a sok téma egyikénél s az ülés csakugyan későre nyult ki. Gróf Apponyi Albert s utána az egész ellenzék közjogi gravament böngészett ki a Japánnal kötött kereskedelmi és hajózási szerződés becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatból. Ez a gravamen pedig nagyon kapóra jött, mert emlékezelébe hozta az ellenzéknek azokat a szép napokat, amikor sikerült neki a második provizórium ellen igen szép csatákat vívnia, a kormányt pedig különböző kellemelenségekbe sodornia. Akkor történt ugyanis, hogy gróf Apponyi Albert pártolta a provizóriumot, de olyan föltétellel, ha a kormány is hozzájárul az ő elvi kijelentéséhez, amely szerint Magyarország ez év kezdetével már jogilag a külön vámterület álláspontjára helyezkedett. A kormány ezt az értelmezést magáévá tette és épen ez hozta akkor egy hajóba a szabadelvű és a nemzeti pártot. Már tudniillik csakis a második provizórium támogatása tekintetében.

Ma pedig épen ez az értelmezés volt a közjogi csetepaté kiinduló pontja.

Gróf Apponyi Albert és utána az egész ellenzék ugyanis kifogásolta a japáni szerződés becikkelyezését, mert ebben a szerződésben Japánnal szemben Ausztria és Magyarország még mint vámpolitikai egység a második szerződő fél. Pedig a decemberi nyilatkozatok szerint ma már Magyarország az önálló vámterület jogi álláspontján van. Viszont báró Bánffy Dezső miniszterelnök és vele a többség szónokai azt hangoztatták, hogy a második provizóriumot megállapító törvény világosan kimondja a jelen állapotoknak egy további esztendőre való fentartását, ehhez képest pedig kereskedelmi szerződések közjogi formája sem lehet még más, mint volt addig. Sőt a miniszterelnök hivatkozhatott Apponyival szemben egy magánbeszélgetésükre, amikor Apponyi a provizórium-javaslatból épen azokat az intézkedéseket szerette volna kihagyni, amelyekre most a kormány hivatkozik s amelyeknek kihagyásába akkor nem is akart beleegyezni.

A csetepatéba sokan elégyedtek s a nagyobb hatás kedvéért volt a végén névszerint szavazás is, de azért a japáni szerződésnek nem esett baja, azt nagy többséggel cikkelte be a magyar törvényhozás.

A képviselőház ülése.

Az ülés elején harmadik olvasásban is megszavazzák a kongrua-javaslatot, aztán minden vita nélkül elfogadnak egy sor vasúti engedélyezésről szóló javaslatot.

A székesfejérvár-bicskei helyi érdekű vasutnál Madarász József kijelenti, hogy míg a helyi érdekű vasutakról szóló törvényt meg nem változtatják, semmiféle helyi érdekű vasutat meg nem szavaz.

Báró Daniel Ernő kereskedelmi miniszter kijelenti, hogy még ez év folyamán benyújtja a helyi érdekű vasutak törvényének módosításáról szóló törvényjavaslatot. Csodálja, hogy Madarász e vasut ellen beszél, mely épen azoknak használ, akiktől mandátumát kapta.

Madarász József tiltakozik az ellen, hogy a „kereskedelmi ügyér“ (Derültség) azt tételezze fel róla, hogy az ő megbízó levele — és nem mandátuma — kötelezné őt a helyi érdekű vasut megszárazására. Hogy jól teljesítem-e képviselői kötelességemet, azt nem én, polgártárs (Derültség) és kereskedelmi ügyér van hivatva megítélni, hanem választóim. (Helyeslés.)

Báró Daniel Ernő kijelenti, hogy ő nem is kívánta bírálni Madarász működését, csak arra célzott, hogy Fejérmegye közönsége kívánta ezt a vasutat.

Ezután vita nélkül elfogadják a bihari helyi érdekű vasut margitta-szilágyosmlyói szárnyvonalának és a hontmegyei helyi érdekű vasut engedélyezéséről szóló törvényjavaslatot.

A japáni szerződés.

A Japánnal kötendő kereskedelmi és hajózási szerződés becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot Heitai Ferencz elfogadására ajánlotta.

Gróf Apponyi Albert szerint a szerződésnek nincs anyagi értéke hazánkra nézve, de nem vonhatjuk ki magunkat alóla. Tartalma ellen nem tesz kifogást, de a szerződés jelen alakjában közjogi szempontból nem fogadható el és annak becikkelyezése nincs megengedve. Az Ausztriával való gazdasági szövetség eddig megkötésével Magyarország hasonló intézkedéseket tett. Konstatáltatott a provizórius törvény vitája alatt, hogy 1897. december harmincegyediké óta Magyarország az önálló vámterület alapján áll. (Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) Megszűnve Ausztriával a vámpolitikai egység, az ország nem is köthet az egység alapján külföldi országokkal szerződést, ha csak külön törvényhozási fölhatalmazása nincs. A Háznak egyhangú fölfogása az volt, hogy megszünt a vámpolitikai egység, mindegyik ország külön vámpolitikai egység s így Japánnal mindegyiknek külön kell megkötni a szerződést. A magyar törvényhozás nem is cikkelyezhet be most oly szerződést, mely Ausztriára vonatkozik és az osztrák törvényhozás bármely tagja megkérdésheti a magyaroktól, mi joga cikkelyezni be oly szerződést, mely Ausztriára is kötelezettséget ró. Ezt a határozati javaslatot nyújtja be: A képviselőház a japáni császársággal létrejött megállapodások tartalma ellen nem tesz kifogást és azokat kellő alakban becikkelyezni kész, de a törvényjavaslatot, illetőleg jelenléttel eléje terjesztett szerződés becikkelyezését, minthogy a szerződés az osztrák-magyar egységes vámterület számára kötött, minthogy az abban megállapított jogok és kötelezettségek kifejezetten a vámterületet illetik és minthogy az osztrák-magyar egységes vámterület a két állam közt fennállott vámszövetségnek 1897. évi december 31-dikén megújítás nélkül történt lejártával létezni megszűnt, jogi lehetetlenségnek tartja. Ennélfogva a képviselőház a közgazdasági bizottság jelentését a napirendről leveszi és e törvényjavaslatot, illetőleg szerződést azzal az utasítással adja vissza a kormánynak, hogy gondoskodjék olyan átalakításról, mely a monarchia két állama közt jelenleg fennálló közgazdasági jogviszonyokat, nevezetesen Magyarország vámterületi önállóságának közjogilag megfelelő és így a becikkelyezést lehetővé teszi. (Helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök: Tisztelt Ház! Távol áll tőlem kétségbevonni azt, hogy egyetértek — amint egyetértettem, gondolom, a decemberi tárgyalások alatt is — gróf Apponyi Albert ural a tekintetben, hogy az 1898. év folyamán, azon akkor tárgyalott törvény intézkedése folytán is, a külön vámterület jogi állapotában vagyunk. Akkor, midőn ezt elismertem és elismerem most is: még ebből nem tudom levonni azt a következtetést, melyet ebből gróf Apponyi képviselő ur a jelen törvényjavaslatra nézve levont, arra az állappontra helyezkedvén, hogy a szerződést abban a formában, melyben az előttünk áll, be nem cikkelyezhetjük. Kérem is a tisztelt Házat, méltóztassék a törvényjavaslatot abban a formában becikkelyezni, amelyben az előttünk van. Az egyik indok, melyért ezt feltétlenül helyesnek és jogosnak tartom, az, hogy a szerződés 1897. december 5-én kötött, tehát megkötése szempontjából, a magyar kormány előzetes hozzájárulása természetesen megnyerésvén, már perfekté vált. Itt tehát egy 1897-ben létrejött szerződésnek a törvény kétségtelen rendelkezése szemmel tartásával törvénybe iktatásáról van szó.

De messzebb megyek s hogy ezt tehetem, hivatkoznom kell egy, gróf Apponyi képviselő ural nem itt a Házban, hanem a Házon kívül folytatott beszélgetésekre, kétségtelen, hogy azon tárgyalások alatt gróf Apponyi képviselő ur az 1898. I. törvény-cikk 1. szakaszának 2. pontját illetőleg, mely így szól: „Az 1878. XX. törvény-cikknek I—XXII-ig terjedő cikkeiben foglalt határozatoknak megfelelő állapotok azon módosításokkal tartatnak fenn stb. — mondóm, ezen eredeti s a Ház által el is fogadott szöveggel szemben egy módosítást mutatott nekem, talán a Háznak is beadta, de erre nem merek biztosan hivatkozni.

Gróf Apponyi Albert: Nem!

Báró Bánffy Dezső miniszterelnök: Mondom, nem merek rá hivatkozni. Az a szöveg, amelyet ő teremtett, az I—XXII. cikkekre való hivatkozástól eltérőleg volt szerkesztve és épen azzal az indoklással, melylyel a tisztelt képviselő ur itt élt. De én nem voltam azon helyzetben, hogy azon szövegét elfogadhassam, hanem ragaszkodtam az eredeti szöveghez, melyet a tisztelt Ház magáévá is tett. Tehát érvényben tartottuk az 1878. évi XX. törvény-cikk I—XXII. terjedő cikkeiben megállapított állapotokat. E cikkeik közül a III. zot mondja: (olvassa) „Helyem újabb szerződésekre nézve az alkudozás és szerződés megkötése mindkét törvényhozó testület alkotmányos jóváhagyásának fentartása mellett, a külügyminiszter által történik, azon megállapodások alapján, melyek a két fél illető szakminiszterei közt eszközölendők.”

Tehát az idézett törvény 1. szakaszának 2. pontja az 1878. XX. törvény-cikk III-ik cikké al-

tal létrehozott állapotokat is fentartandónak mondván ki, teljes jogosultsága volt a külügyminiszternek a szerződést megkötni és kötelese volt a kormánynak a szerződés törvénybe iktatását a tisztelt Házról kérni.

Ezekre való tekintettel kérem, méltóztassék a szerződés becikkelyezését elhatározni. Egyáltalán nem vélem, hogy ezzel a már decemberben elfoglalt elvi álláspontot feladtuk volna, amelyet ma is fentartok, hogy igenis 1898. január első napjától fogva a külön vámterület jogi állapotában vagyunk; de az 1898. I. törvény-cikk 1-ső szakaszának 2-ik pontjában megállapított eljárás értelmében a törvényjavaslatnak becikkelyezése egyáltalán semmi közjogi sérelmet nem képez.

Ezekre való tekintettel kérem a tisztelt Házat, méltóztassék a határozati javaslat mellőzésével a szerződést becikkelyezni, illetve a törvényjavaslatot elfogadni. (Helyeslés a jobboldalon.)

Lukács Gyula nem osztja az előző ama nézetében, hogy a Japánnal való kereskedelmi összeköttetésünk oly megvetendő volna. Hiszen a japáni hadsereg lovasságának nyeregeit is Magyarországon rendelték meg. Most pedig Japánnak vannak kikötői, melyek a francia hajók előtt meg vannak nyitva, az osztrák és magyar hajók előtt zárva vannak. A törvényjavaslatot nem fogadja el. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Thaly Kálmán alkotmányértéket lát a miniszterelnök szavaiban. A külügyminiszter köthet hetvenházezer szerződést, perfekté az csak akkor valik, ha a törvényhozás jóváhagyta. A szerződéseket nem csak jóváhagyás czéljából hozzák a törvényhozás elé, ez vissza is utasíthatja azokat. A becikkelyezést el kell halasztani. Csatlakozik Apponyi határozati javaslatához. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Mattekovics Sándor szerint a közjogot nem sérti a törvényjavaslat. A szerződés nem szól közös vámterületről, hanem ő felsége államainak területéről. Svédország és Norvégia is úgy köt szerződést, hogy ő felsége, a svéd és norvég király államainak területéről szól. A szerződést ő felsége köti a japáni császárral, a közvetítő külügyminiszter vagy követ nem is közjogi személy ebben az esetben, hanem ő felsége egyszerű megbízottja. (Ellentmondás a bal- és szélsőbaloldalon.) Az 1867-iki törvény szerint kereskedelmi szerződéseknél a két fél megbízásából eljár a közös külügyminiszter.

Thaly Kálmán: Nem a két fél, hanem a két állam.

Mattekovics Sándor: A két félről szól a törvény. A törvényjavaslatot elfogadja.

Kossuth Ferenc: Magyarország neve Magyarország s nem ő felsége állama. (Ugy van! a szélsőbaloldalon) Ezt feleli Mattekovicsnak. A miniszterelnök felfogását ő is alkotmányellenesnek tartja. Ez egyike akar lenni ismét azoknak a jog-megszorításoknak, melyekkel lépten-nyomon találkozunk. Hozzájárul Apponyi javaslatához. (Helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Horánszky Nándor: Az ellen, hogy a szerződés megkötésében a közös külügyminiszter eljár, senkinek kifogása nincs, hanem igenis tömérdék a kifogás a miniszterelnök ama fölfogása ellen, hogy az a szerződés a becikkelyezés nélkül is perfekté vált.

Báró Bánffy Dezső: Nem azt mondtam!

Horánszky Nándor: Ez volt szavai értelme. Pedig az a szerződés perfekté nem vált. A becikkelyezés nélkül az egyszerű irat, melynek semmi értéke nincs. At lehet lapozni összes törvényeinket, sehol sem talál a miniszterelnök támasztékot álláspontjára nézve. Ez a törvényjavaslat közjogi forradalom és háború s ilyen anarchisztikus, forradalmi fölfogáshoz nem járul. (Zajos helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Az elnök a vitát bezárja.

Báró Dániel Ernő kereskedelmi miniszter azt vitatja, hogy a szerződésnek igenis van kereskedelmi értéke és gazdaságunk és kereskedelmünk érdekében való annak elfogadása. Elismeri, hogy a szerződés érvénybe csak a becikkelyezés után lép, de formailag perfekt volt az már 1897-ben. (Ellentmondás.) Ezért sincs ok közjogi aggodalomra. (Zaj.) Kéri a törvényjavaslat elfogadását.

Heftai Ferenc Lukács Gyulával polemizál, kiemelvén, hogy minden japáni kikötő nyitva lesz ezental minden olyan európai állam hajója előtt, mely Japánnal szerződéses viszonyban van. Kéri a törvényjavaslat elfogadását.

Gróf Apponyi Albert azt hiszi, kár foglalkozni a miniszterelnök ama közjogi fölfogásával, melybe mint mentő horgonyba kapaszkodik, hogy a külügyminiszter által megkötött szerződés már a múlt esztendőben perfekté vált. Épen így nem komoly a kereskedelmi miniszter amaz érvelése, hogy nincs közjogi sérelem, mert hiszen ott az okmányban az „és” szócska; ő nem tudja, miféle alkalommal lehet mellőzni ő felsége czimeiben, mikor Ausztriáról és Magyarországról van szó, az és szócskát s miféle megnyugtatót talál benne a miniszter. Épen ilyen Mattekovics amaz argumentuma, hogy az

ő felsége által közvetítésre megbízott személy nem közjogi személy. Hát akkor ki a közjogi személy? A Ház megítélésére bizza, helyes volt-e, hogy a miniszter a köztük lefolyt bizalmas magánbeszélgetést idehozta, annál inkább, mert viszont ő nincs abban a helyzetben, hogy a beszélgetés többi részét is elmondhassa, pedig a miniszterelnök akkor egyebet is mondott ám. Nem helyes hát itt valamely beszélgetés egy részét elmondani, mikor a másik fél szája lepecsételve van. De ez a magánbeszélgetés a törvényjavaslatra nézve mellékes valami. Egyértelműleg kimondtuk, hogy a vámközösség megszűnt s ugyanakkor most kimondanók, hogy a két állam egy vámterületet képez. Képtelenség, hogy két külön vámterület szolidárisan kössön szerződést. Hivatkozik arra, hogy a provizórius vitában a miniszterelnök magáévá tette teljes mértékben az ő közjogi fejtegetéseit s mikor a szélsőbal ebben kételkedett, Horánszky kimutatta, hogy nincs semmi különbség a kormány és Apponyi fölfogása közt, hozzátevéni, hogy ha lenne, a kormányelnök rektifikálná az ő állítását. És a kormányelnök nem rektifikálta. A jövőre nézve ebből le fogja vonni a konzekvenciát. (Hosszas helyeslés a baloldalon.)

Báró Bánffy Dezső: Rosszhiszeműséget vagy jóhiszeműséget ne abból ítélje meg gróf Apponyi, hogy magánbeszélgetésre hivatkoztam-e, vagy sem. A döntő az, amit a törvényhozás törvénybe iktatott s ebben benne van a 3. szakasz is. Egyesek véleménye szerint járhatott el helyesen vagy helytelenül, de rosszhiszeműleg soha. (Eljenzés a jobboldalon.)

Az elnök jelenti, hogy gróf Apponyi határozati javaslatára névszerű szavazást kérnek.

A szavazás a „K” betűvel kezdődik.

Apponyi határozati javaslatára szavaz 40 képviselő, ellene 128 s így 88 s z ó t ő b b s é g e l m e l l ő z i k.

A törvényjavaslatot a részletes tárgyalás alapjául föllállással fogadja el a többség.

A részleteket vita nélkül elfogadják.

A mekkai zarándoklás egészségügyi felügyelete és a pestis ellen való védekezés dolgában hozott nemzetközi egyezményt vita nélkül becikkelyezik.

KÜLFÖLD.

A kiegyezés barátai Ausztriában. B e c s b ő l táviratozzák: Az itteni kereskedők gremiuma ma este rendkívüli ülésben azt a határozatot hozta, hogy felkéri az osztrák kormányt arra, hogy a kiegyezési javaslatok törvénynyé válása előtt minden akadályt lehetőleg minél előbb elhárítsa, mert a bizonytalanság folytán a kereskedelem és ipar nagyon megkárosul.

Hálju vagy Tálju?

Szófia, április 26.

Ez a kérdés tartja most izgalomban a bulgár főváros lakosságát. Tudvalevő, hogy Háljut, ahogy annak idején megirtam a román, kormány elfogatta, mint Sztambulov gyilkosát. Időközben megérkezett a Háljura vonatkozó személyleírás és a Sztailov-kormány alapos tanulmányozás után kisütötte, hogy az elfogott gyilkos nem Hálju, hanem Tálju és így nem kérelmezi a gyilkos kiadatását.

Sztambulov intimusa, a gyilkoságnál szemtanu, P e t k o v Dimitár, aki tudvalevőleg a végzetes uton Sztambulovval együtt ült a kocsin, erre az esetre vonatkozólag ezt mondja: Hálju és Tálju valójában két különböző név és két különböző egyén, de a Sztambulov-féle gyilkoságnál csak legfeljebb akként különböznek, hogy az egyik tizenkilenc — a másik egy híján husz — vagyis mindkettő jelen volt és mindkettő részt vett a gyilkosságban, azzal a különbséggel, hogy Tálju revolverrel dolgozott, Hálju pedig egy rozsdás handzsárral. M i n d k e t t ő g y i l k o s; de a kormány fázik akármelyiküket is a rendes bíróság elé állítani, mert igen meglepő dolgokról regélnének ezek a gazemberek a bíróság előtt.

Petkovnak a következő nyilatkozata azonban rendkívül érdekes: ő ugyanis azt állítja, hogy sem Háljut, sem Táljut a román kormány nem vette üldözöbe a bulgár kormány kívánságára, hanem üldözöbe vette őket a szerb király egyenes, személyes felszólítására. — Biztos és minden kétséget kizáró adatok igazolják,

hogy Hálju, aki Szerbiában tartózkodott különböző álnévek alatt, megbízást kapott — honnan, nem tudja Petkov sem — hogy a szerb királyt meggyilkolja. Hálju e missziót elvállalta és ez volt oka az 6 Szerbiában való tartózkodásának. Milán király az 6 régi meghitt közegei révén megtudta ezt és rendőrcsival személt tartatta Háljut, aki ennek következtében Szerbiából megugrott és hadi szállását Romániába tette át. Ha Milán király egyebet nem tett volna Szerbiában, mint ezt az egy dolgot, dinasztikus szempontból akkor is igazán nagy szolgálatot tett Szerbiának, de az általános nyugalom szempontjából az összes szomszéd országoknak is. Sándor szerb király életét Hálju kipróbálta handzsárártól Milán király mentette meg. Kinck volt közvetlen érdeke Sándor szerb királyt meggyilkoltatni és szerb zavarokat előidézni — mondja Petkov — igazán nem tudom. Annyi azonban bizonyos, hogy mi, különösen a sztambulovisták, végtelenül örülünk, hogy a gaztett megíusult.

Nagy dolog történt a héten. Fordulópontot képez a báró Hoennig osztrák-magyar konzul kitüntetése Ferdinánd részéről. Ferdinánd igen bőkezűen osztogatja a rendjeleket, ha nem osztrák vagy magyar alattvalóról van szó; hanem báró Hoennig kitüntetése nagy jelentőséggel bír, már csak abból a szempontból is, hogy a báró igazi meghitt barátja volt Sztambulovnak és ennek nemcsak életében, de még halála után is, kézzelfogható bizonyítékait szolgáltatva. Ki ne emlékezne a megzavart gyászompára, melylyel Bulgária legnagyobb fiát, Sztambulovot sirjába kísérték barátai. Közvetlen a koporsó után ment báró Hoennig, ki külön koszorút helyezett Sztambulov sirjára.

És mikor már elhantolták a nagy hazafit, a hátramaradt szerencsétlen családnak hűséges barátja és támogatója lett. Kerülte az udvart és gyűlölte mindazokat, akiről még volt győződve, hogy részesei voltak Sztambulov meggyilkolásának. Ferdinánd fejedelem többször próbálta meg direkt és indirekt rávenni a bécsi külügyminiszteriumot, hogy Hoenninget Szofiából elhelyezzék; de nemcsak, hogy ezt az óhaját figyelmen kívül hagyták, hanem tetézték a fejedelem bosszúságát azzal, hogy Hoenninget soron kívül előléptették. Nagyon rosszul állhat Ferdinánd fejedelem ügye, ha most szemben azzal, hogy mind arról a nagy közönség tiszta tudomással bír, polgári rendjének II. osztályát adományozta neki. Ezért oly általános a csodálkozás a bulgár fővárosban.

Az amerikai háború.

(Távirati tudósítások.)

A St. - Vincentben vesztegélő spanyol hajórajnak a portugál kormány ma kiadott semlegességi nyilatkozatával felmondta a szállást s a spanyol flotta kivitorlázott a szabad tengerre. Hogy hová megy, azt nem lehet tudni, mert a parancsnok az utasításokat csak a nyílt tengeren bonthatta fel. Az amerikaiakat azt híresztelik, hogy a flotta vissza megy Cadixba, mert nincs elegendő szénkészlete. Madridból azonban azt jelentik, hogy Kuba felé iparkodik.

Egyéb nevezetes eseményekben az egyelőre még igen furcsa háborúban, nem történt. Matanzas tegnapi bombáztatását az amerikai lapok nagyon kiszínezték és felfújták, most kizár, hogy a matanzasi erőd bombáztatása csak aféle haszontalan löporpazariás volt. Az amerikai golyók sem emberben, sem tárgyban kárt nem tettek.

A mai nap történetét következő távirataink mutatják be:

Az Unio még mindig készülődik.

London, április 29.

Washingtonból táviratozzák: A kormány azzal a kérdéssel foglalkozik, hogy mit kezdjen Amerika a Filippini-szigetekkel elfoglalásuk után; sokan azt akarják, hogy a szigeteket Angliának engedjék át a karáibi

tengerben vagy egyebütt való kompenzáció ellenében.

Mac Kinleynek az önkényesek behívása végett kiadott proklamációjára az összes szövetségi államok önkényes szervezetkezetei igencélén válaszoltak, csupán a 7., 22. és 23. ezred jelentette ki, hogy nem türi más ezreddekl való összevegyítését. A 7-ik ezred a newyorki citynek elite-ezrede; gunyosan dandy seventh-nek (hetes gigerliknek) szokták nevezni. Az ezred a leggazdagabb newyorki családok fiaiból áll s eddig nagyon népszerű volt, de tegnapi kijelentése miatt most a guny tárgya.

A washingtoni kormány Matanzas bombázását egyszerű kémszemlének mondja s nem tartja valami nagy vívmánynak. Ugy látszik, hogy Havannát egyelőre nem fogják bombázni; mindenestre előbb tudatni fogják az összes hatalmakkal, ellenben az bizonyosnak látszik, hogy a kubai expedíció már a legközelebbi napokban elindul. Mac Kinley tizezer louisianai néget akar Kubába küldeni. Ez a csapat Wade tábornok vezetésével jövő vasárnapon vagy kedden partra fog szállni Kubának valamely már meghatározott, de még titokban tartott pontján. Egy angol újság azt írja, hogy ez a pont Matanzas, melyet az amerikai lobogó oltalma alatt Kuba fővárosának fognak proklamálni.

Washington, április 29.

A hadvezetőség nyolcz nagy, átlag 2000 tonna gőzhajót bérelt ki a katonai expedícióknak Kubába való szállítására.

A kongresszus mindkét házának tagjaiból alakult értekezlet megegyezésre jutott a tengerészeti törvényjavaslatot illetőleg s hozzájárult a szenátus indítványához, hogy a hajóhadat szaporítsák, többek között négy újabb monitorral és 16 torpedóuzóval.

A külügyminiszterium megkapta Franciaország, Mexikó, Argentína, Belgium és Korea semlegességi kijelentéseit.

Itt közzétett értesítés szerint a Kubába való invázió tervei elkészültek. Eszerint Matanzasban 10.000 embert szándékoznak partra szállítani.

Washington, április 29.

A matanzasi ütegek tegnapelőtti bombázásának eredménye itt leirhatatlan örömet okozott, de az eső és hó miatt nem lehetett tüntetni. A lapok különösen azt emelik ki, hogy az amerikai tengerészeti tüzérség a legnagyobb biztonszággal lö; ezt igen jó jelnek veszik arra, hogy a sokkal nehezebb főadat, Havanna bombázása is sikerülni fog. A bombázásban egy elsőosztályú czirkálóhajó, egy második osztályú monitor és egy második osztályú czirkálóhajó vett részt. A tüzfegyelm valamennyi hajón kitűnő volt, a tisztek nyugodtan és biztosan adták parancsaikat, a legénység pedig szó nélkül engedelmeskedett. A spanyoloknak rendkívül kedvezőtlen helyzetük volt, ütegeik tulságosan alacsonyan voltak elhelyezve, ezenkívül, ugy látszik, hogy nincsenek robbanó lövedékeik, hanem csak kicsiny, nyolcz hüvelyk kaliberű ágyúik. A bombázás céljáról az a verzió van elterjedve, hogy a fölkelők két oszlopban vonulnak Matanzas ellen s az amerikai flotta támogatásával megszallják s megerősítik ezt a várost. Néhány nap múlva partra száll ötezer amerikai, akik szintén bevonulnak Matanzasba.

Mac Kinley Lee tábornokot dandárparancsnokká nevezte ki; ő vezeti a Kubába szánt hadsereget, amely a mostani lázas évadra való tekintettel, csupa lázálló emberekből fog állni. A kubai fölkelőkből és amerikai csapatokból kombinált hadseregnek hadműveleti bázisa Matanzas lesz és a hadsereg innen fog Havanna ellen indulni.

New-York, április 29.

A Tampa-ban állomásozó 4000 ember azt a parancsot kapta, hogy a zonnal szálljon hajóra és menjen Kubába.

Hadi műveletek a Filippini-szigeteken.

Madrid, április 29.

Jó forrásból eredő táviratok azt mondják, hogy Aginaldo volt fölkelővezér a Filippini-szigeteken, nem szállott amerikai hajóra.

Az amerikai hajóraj valószínűleg vasárnap érkezik Manilla elé, ha el nem vágja útját a spanyol hajóhad. Ez utóbbi rajokra osztott. A „Castillo” czirkálóhajó más hajókkal Manilla kikötőjének bejáratánál áll, míg a hajóraj többi része Montojo tenger-nagy vezénylete alatt a Filippini-szigetek legnyugatibb részén várja be az ellenséget. Ezt a hajórajt a 9000 tonna tartalmu „Montevideo” gőzhajóval, amelyet hadi czélokra felszereltek, megerősítették. Matanzas erődei, dacára annak, hogy az amerikaiak 300 lövést tettek reájuk, nem szenvedtek. A spanyoloknak sem halottjuk, sem sebesültjük nincs.

Légberöplött löporraktár.

Easton, (Pensylvania), április 29.

Három nagy raktár, amelyben állami robbanóanyag volt fölhalmozva, délután a levegőbe röplött. Két ember meghalt, néhányan megsebesültek. Több embernek nyoma veszett. Azt hiszik, hogy a robbanást spanyol kémek okozták, mert az utóbbi időben a raktárak környékén gyanus embereket vettek észre.

A portugali semlegességi nyilatkozat.

Bécs, április 29.

A lissaboni hivatalos lap ma közli a portugál kormány semlegességi nyilatkozatát. Minthogy a Capverdi szigetek portugál birtok, a capverdi-i vizeken horgonyzó spanyol hajóraj ottmaradása lehetetlenné vált. A spanyol hajóraj ennek megfelelően el is indult már a capverdi-i szigetek mellől.

A spanyol hajóraj elindult.

Madrid, április 29.

A hajóraj ma a Zöldfok-szigetektől lepecsételt utasításokkal elvitorlázott. Az admirálisok ezeket az utasításokat az április 23-ki katonai tanácskozás után kapták. A páncélos hajók tizennyolcz napra vannak szénnel ellátva, ami nagyobb expedícióra teljességgel elégtelen.

Szent-Vincentből ideérkezett magántáviratok szerint négy czirkálóhajó a „Cristapol Colon”, „Punta”, „Maria Teresia Elmiranta” és „Oquendro Viscaya”, továbbá három torpedóuzóháó „Gluto”, „Karer” és „Furor” ma nyugat felé hajózott lepecsételt parancsossal. Valamennyi hajó valószínűleg Kubába ment. Három torpedóhajó „Azur”, „Reja” és „Ariti”, valamint két közszállító gőzös egy órával később észak felé hajózott. Az utóbbi hajók valószínűleg a Kanári-szigetekre igyekeznek.

Blanco tábornok távirata.

Madrid, április 29.

Blanco tábornagtól a következő távirat érkezett:

Három amerikai czirkálóhajó bombázta a Matanzas mellett levő Morillo-erőd ütegeit, de kárt nem tett bennük. Mi tizenegy lövést tettünk, mire a czirkáló hajók kartácsokkal lövöldöltek vissza. Kárt ezek sem okoztak. A sabanyllai ütegre tizenegy lövést tettek, de a bombák csak egy öszvért öltek meg. Az üteg csak négyszer lőtt, mivel a hajók időközben lőtávolon kívül jutottak. A hajóraj öt hajóból állott, amelyek különböző pontokat bombáztak, de kárt sehol sem tettek. A francia és az osztrák-magyar konzul tiltakoztak az ellen, hogy a bombázást az idegen alattvalók előleges értesítése nélkül kezdték meg. A csapatok pompásan viselkedtek és nem mozdultak állásukból. A bombázás egy óra hosszat tartott. Ugy látszik, hogy megrongáltuk az ellenséges hajók árboczatát és kéményét. Ezalatt Alfán ezredes csapata a fölkelők egy csapatára bukkant, amelyet Betancour vezényelt. Alfán megverte a fölkelőket és kiszorította őket állásukból. A fölkelők 20 embert vesztettek, köztük két főembert, kiknek személyazonosságát már megállapították. A spanyolok részéről két közember elesett, egy hadnagy és két közember megsebesült. A jóna fölkelő vezér meghódolt.

A spanyol hadügyminiszter jelentése.

Madrid, április 29.

A kamara mai ülésén egy képviselő felvilágosítást kért a kormánytól a Matanzasnál tegnapi történt eseményekről.

Correas hadügyminiszter kijelentette, hogy a kormány el van tökéltve, hogy minden hirt közlés, akár jók, akár rosszak legyenek is azok. Az amerikai hajóraj 60 lövést tett a matanzasi-öböl bejáratánál levő erődökre, de a spanyoloknak veszteségük nem volt. A bombák mindössze, egy öszvért öltek meg. (Derűtség.) Ellenben egy amerikai hajó megsérült.

A miniszter kijelenti továbbá, hogy a felkelők az amerikaiakkal egyetértőleg jártak el, amennyiben ugyanakkor Matanzas ellen nyomultak, de tökéletes vereséget szenvedtek és sok halottat hagytak hátra. A miniszter a tegnapi napot dicsőségesnek mondja Spanyolországra nézve.

Ezután a Ház a válaszfelirati vitát folytatta.

Le ma marquis kérdi, hogy biztosítva van-e a távirati összeköttetés az Antillákkal? Felhívja a figyelmet a párisi egyezményre és reméli, hogy a halifax-bermudes-jamaikai összeköttetést a spanyol Antillákkal nem fogják megszakítani.

Gullon külügyminiszter azt válaszolja, hogy a kormány nem téveszti szem elől a párisi egyezményt. Kijelentheti, hogy Spanyolország összeköttetése az Antillákkal nem fog megszakítani.

Egy karlista képviselő azt kívánja, hogy terjeszszék elő mindazokat az iratokat, amelyeket Spanyolország és az Egyesült-Államok a kubai lázadás kitörése óta váltottak.

A háború és a kereskedelem.

Berlin, április 29.

A „Localanzeiger“-nek jelentik New-Yorkból: Az elnök proklamációja, amely a semleges hatalmak hajóforgalmára vonatkozik, főleg Anglia kereskedelmi érdekeit veszi védelmébe. Még mielőtt a proklamáció megjelent, már közölték az angol nagykövettel.

Egy délnémet kereskedelmi cég, amelynek New-Yorkban is van telepe, a telepe számára tett megrendeléseket 1/8-rész bántópenz fizetése mellett visszavonta, mert felteszi, hogy vevői nagyon tartózkodóak lesznek.

A berlini ékszerészek az idén nagyon sokat fognak veszteni a háború miatt. Az amerikaiak az idén aligha fognak olyan tömegesen eljárni Németországba, ahol pedig a legdrágább ékszereket szokták ilyenkor megvenni.

Berlin, április 29.

A német hajóraj egy része Kelet-Ázsiába ment, hogy a manillai németeknek, akik a birodalom külügyi hivatalához fordultak ez ügyben, hathatós védelmet biztosítsanak. Manillában a kereskedelem főleg a németek és angolok kezében van. Spanyol kereskedelmi cég a manillai 31 nagykereskedő között csak öt van, míg német 14. Ezek közé van számítva néhány svájci is. A szigeten tíz német gyár is van.

Ujabb bombázás.

New-York, április 29.

Az „Evening Post“ key-westi távirata szerint a „Terrov“ monitor és a „Machia“ ágyúszázad Cardenaz várost bombázták. Két órai bombázás után a spanyol ütegeket elhallgattatták. Számos spanyol elesett. Az amerikai hajók nem sérültek meg.

TÁVIRATOK.**A botrányok parlamentjéből.**

Bécs, április 29. Az osztrák képviselőházban ma Schönerer, a radikálisoknak leg-radikálisabbja beszélt. Schönerer ma dr. Lecher babáira áhítozott és noha nem verte le a rekordját, de mindenesetre kitett magáért ő is. Majdnem ugyanannyi ideig beszélt, mint „távszónoktársa“. Délután 1 órakor kezdte és 7 óra 10 perczkor hagyta abba. Persze nem beszélt ő mindig a nyelv-

kérdésről, hanem minden egyébről, ami csak nyomta szívet. Még sem elégitett ki mindenkit a beszédje, mert nagyon sokan várlak valamire, amiben azonban ma nem volt részök. Mára tudniillik nagyon sokan vártak — botrányokat. Csakhogy ezek elmaradtak. Két amolyan „fiókbotrány“ volt ugyan, de hát azokat az osztrák parlamentben semmibe sem veszik már. A mai beszédében hihetetlen magas nívéaura emelkedett fel Schönerer. De azért mégis voltak részletek, amelyekért más parlamentben nem egy rendutasítást kapott volna.

Igy említést tett Schönerer a német császárról, akiről azt mondta: Ez a mostani német császár igen gyakran eljön ugyan Bécsbe, de itt nem tesz egyebet, mint mulat, parádézik és magyar huszárokat vezetett maga elé. Ahelyett, hogy az osztrák németek sorsával törődne. Legjobb meggyőződésemet fejezem ki akkor, amikor azt mondom, ha I. Vilmos a nagy német császár életben lett volna, Badeni az ő nyelvrendeletét soha ki nem adhatta volna.

Beszéde további folyamán a fentebb említett két botrány adódott elő. Az első abból keletkezett, hogy Schönerer a felség személyét belevonta a vitába. Schönerer ugyanis Badeni-ről beszélve, ezeket mondotta:

Badeni grófot nem azért bocsátották el, mert politikája rossz volt. Lemondását azért fogadták el, mert a német nép azt kiereszta. Daczára ennek, mégis olyan elbocsátó kéziratot kapott, amelyben köszönetet mond neki ő felsége odaadó szolgálataiért és áldozatkész munkásságáért. Nos hát, ez a kézirat rendkívül kínos benyomást gyakorolt reám.

Nem lehetett az német kéz, amely ezt a kéziratot adta a felséges ur elé aláírás végett.

Ezeknél a szavaknál Bielowiecki lengyel képviselő közbekiált: Ez visszaélés az immunitással! Jobb lesz, ha elhallgat!

Erre nagy zaj közben így felelt Schönerer: Nincs szerencsém azt a közbekiáltó lengyel vagy cseh képviselő urat ismerni, de azt mondhatom neki, hogy nem akadályozhat meg engem abban, hogy mint német megtegyem a kötelességemet.

Bielowiecki: A lengyelek tisztelik Ferencz József császárt és én megtiltom önnek, hogy ő felségét így mocskolja!!! Most beszélhet tovább!

Erre ismét nagy zaj keletkezik, melyből különösen Wolf és Iro hangja hallatszik ki: Wolf így kiált: „No, nézzék csak, még ő meri valakitől a szót megvonni, az udvari tanácsos-jelölt.“

Hofer: Haza fisa g kész pénz-fizetésre!

Wolf: Hisz a legtöbb forradalom a világon Lengyelországban volt!

Iro: Ne jubileumokat rendezzen, hanem mondja meg a császárnak az igazságot!

Hofer: Mi nem hajolunk meg a trónok előtt, mi németek!

Iro: Fenn meg kell mondani, hogy lent mi történik.

Ezután csak még egy kis összetűzés fordult elő a szónok és Verkauf szocialista között.

Schönerer ugyanis beszédében Bismarckot, mint azt már sokszor tette, agyafőbe dicsérte, ami persze nem tetszett a szocialistáknak, különösen pedig Verkaufnak, aki ezért néhány közbekiáltást kockáztatott meg.

A beszéd annyira kifárasztotta a Házat, hogy a végén már csak a hat Schönerer-párti volt a Házban.

Lipót főherceg betegsége.

Bécs, április 29. A kiadott VI. orvosi jelentés így szól: Lipót főherceg ő felsége állapotában változás nem állott be a ennél fogva egyelőre nem adnak ki több orvosi jelentést. Hörnstein, április 29. dr. Minnsigerode.

Szerbia bajai.

Bukarest, április 29. Szerbiából ideérkező hírek szerint csak a legnagyobb bizalmatlansággal lehet viseltetni Szerbia belső viszonyainak alakulása iránt. A szerb-orosz viszony állandóan kedvezőtlen, amit eléggé láthatni abból, hogy az orosz követ még mindig nem foglalta el itteni állását, a követtség első hivatalnokai elhagyták Belgrádot és az ügyvivő hosszabb szabadságra ment. (N. W. T.)

Viktoria királynő utazása.

Cherbourg, április 29. Viktoria angol királynő ma délután ide érkezett; a pályaudvaron a hatóságok fejei fogadták. A királynő azonnal yachtjára ment.

Az osztrák kvóta-bizottság ülése.

Bécs, április 29. Az osztrák kvóta-bizottság ma este ülést tartott, melyen felolvasták a magyar kvóta-bizottság üzenetét.

A kelet-ázsiai kérdés.

Berlin, április 29. A birodalmi gyűlés költségvetési bizottságában Bülow államtitkár kijelentette, hogy semmit sem tud valamely orosz-japán egyezségről Koreát illetően, sem pedig valamely általános vagy különleges jellegű angol-amerikai szövetségről.

Berlin, április 29. A „Reichsanzeiger“ közli a Kiao-Csau átengedésére vonatkozó szerződést. A német-kínai szerződés első cikkelye kimondja, hogy a kiao-csai öböl körül 50 kilométernyi szélességű területen a német csapatok mindenkor szabadon járhatnak, kelhetnek és hogy ezen a zónán belül Németország hozzájárulása nélkül semmiféle intézkedés nem tehető. Kína fentartja azonban magának, hogy a nevezett zónában Németország beleegyezésével csapatokat helyezhessen el, vagy más katonai intézkedéseket tehessen. A szerződés többi cikkelye lényegében már ismeretes.

A pestis.

Kalkutta, április 29. A pestistől való félelem egyre nő. Igen sok gazdag benszültt elküldi családját. A városi hatóság elhatározta, hogy felügyelő bizottságokat alakít. Ismét több gyanús megbetegedést jelentettek be, amelyek közül néhány halálos kimenetelű volt.

HIREK.**Széljegyzetek a szocziáldemokráciához.****A feudális lóny.**

A helyzet ura Vicsek György, a nemzetközi kárptos-segéd. Vicsek György bizonyára vörös nyakravalót hordana, ha általában hordana ő nyakravalót. De tudjuk, e szocziálista-jelvény nem kötelező többé; a szocziáldemokraták belül viselik a czimert, mint azt szokták az eszmék harcosai. Vicsek György ennél fogva csak a modorából és a nyilatkozataiból ismerhető meg és a koronaherceg-utczában sétáló férfitársaim, kik legfőlegb csak Márkus Emiliának vagy Gromon Dezsőnek, vagy a tizenhatos huszártiszteknek szoktak kitérni, aligha sejtik, hogy én szerény kültelki férfitu itt a nagy-köruton minduntalan kitérek e sétáló férfitársaim a Vicsek Györgynek is. Mert György különben fellök. György ugyanis jobbára másodmagával jár, karonfogva a társát és ha két ilyen szocziálista-legény végigrohan a nagy-köruton, akkor az nem kisebb veszedelem, mint a vilamos vasút. Mert György szintén egyenes vonalban halad, szintén a meg nem engedett sebességgel rohan és a király-utca sarkán szintén befordul a városligetnek; épen csak hogy számozva nincsen, noha a két lába rendszeren olyan, mint egy nulla, vagy mint egy római tízes. Még szerencse, hogy miként a villamos, úgy ő is már messziről jelzi a veszedelmét; füttyül vagy énekel, rikkant vagy pafkang-órakanczát csörgeti. Minél fogva a jámbor burzsoá óvatosan ki is tér neki és aztán a fal mellől szidja az állami rendet, mely csak a törvényt sértést bünteti, de szabadon hagyja garázdálkodni a szemtelenséget. György nem törődik ezzel. Elrohan mellettünk, nagyilekűen kegyelmet ad, nem harapja le a fulunket, csak ránt akart ijesztetni. Mert meg kell mutatnia, hogy ő kicsoda. Ő ihletett, ő apostol, ő független

„Egyén”, ő van annyi, mint Csák Máté. Az Isten tartsa meg Györgyöt.

Azonban sajnos, más adatokat is tudunk Györgyről. Sok minden kiderül róla, ha sokáig megtartja az Isten.

Április tizenhétedikén például, az esti órákban, midőn a keleti pályaudvaron kigyulad a sok ivlámpa, e mozgalmas esti órákban egy hosszuhaju ifjut hoztak a pályaudvarra a detektívek. Az ifju széles puha kalapot viselt és sápadt arca mutatta, hogy a papája otthon nádpálczával várja. Ki volt ez ifju? Ez ifju egy szociálista-agitátor volt, akit a rendőrség haza tolonczolt Győrbe vagy Komáromba vagy nem tudom én melyik vármegyébe. Joghallgató is volt ez az ifju, de Herczegh Mihály nem nevelt belőle semmit, hijába irt a nőkről a nőknek.

Mondom hát fél tíz óra volt és az ifjut egy harmadik-osztályú kocsiba beültették. Árván ült ott az ifju és magányosan. Senki sem törődött vele, még a kalauz sem kérte a jegyét, csak két detektív vigyázott rá, meg a perronon Boeckelberg rendőrfelügyelő. Az ifju most körülnézett, mintha várt volna valakit, azután mélyen felsóhajtott. Nem jön senki.

Ebben a pillanatban a harmadik-osztályú váróteremből kilépett Vicsek György, a nemzetközi kárpitos-ségéd és vele kiléptek még vagy húszonöt Vicsek Györgyök. A rendőrség nem küldhette őket vissza, mert zónajegyeket váltottak és úgy tettek, mintha utazni akartak volna. A rendőrség ugyanis azt hiszi, hogy ő csak arra kényszerítheti a szociálistát, hogy Budapestről elutazzék. Mily szűkkeblűség! Hát nem következik ebből logice az, hogy a szociálistát arra is kényszeríthetni, hogy Budapesten itt maradjon? Valóban ezen rendőri következetlenség folytán csakugyan megjelentek a perronon és rendekbe álltak fel a Vicsek Györgyök. Azután fűtyült a vonatvezető, a bécsi vonat elindult és a halvány ifju hirtelen kihajolt az ablakon, zsebkendőjét lengetvén mint Carmen Sylva.

— Éljen! — kiáltották erre a Vicsek Györgyök.

A sápadt ifjunak kipirult az arca zsebkendőlengetés közben.

— A vezér én vagyok — gondolta ekkor a boldog ifju.

— Ő a mi vezérünk — gondolták ekkor a boldog Vicsek Györgyök. — „Éljen! Éljen!” — kiáltották még egyszer. Az én Györgyöm, a köruti, a független Egyén, az kiáltott lehangosabban. Azután eloszlott a csapat, György hazament és meg volt elégedve. Mert látta a vezért és magát alvezérnek látta. Lám a hatalmasok mosolygása kell Vicsek Györgynek, aki a köruton független Egyén és apostola az egyenlőségnek. S a boldog percz után bizonyosan mélyen aludt ő, mint Harald Harfagar király a tenger fenekén.

Április tizenkilencedike azután új tettek szölitotta Vicsek Györgyöt. Ekkor már mintegy ezren voltak a központi pályaudvar körül a Vicsek Györgyök, ezren voltak és vártak egy királyt, Első Csizmadia Sándort. A tisztelgésből ekkor nem lett ugyan semmi, de ez mindegy, mert Vicsek György azért most is ott volt. Bebizonyította, hogy ő há alattvalója Első Csizmadianak.

Mi ez hát, Vicsek György ur, ki engem majd fellök az utcán? ... Ez az, hogy ő egy feudális lény, a Vicsek György ur. Épen olyan feudális lény, mint a polgári nevű feudális, a Mayer, akit a Vicsekek burzsoának hívnak. Ezek az internacionális Vicsek Györgyök kivonulnak a polgári társadalomból, ahol

vannak királyok, lovagok és lovaggá ütendők és alkotnak maguknak egy másik társadalmat, ahol állítólag csak független és egyenlő Egyének vannak. Öt percz mulva aztán kitör a feudális viszony ott is és vannak ott is urak, vannak vezérek, lovagokkal és apródokkal; úgy látszik ez valami atavisztikus kényszer. S a szilárd Vicsek alázatos, midőn meglátja Első Csizmadia Sándort. Nem tudom hát, mi van az egyenlőséggel, gögös Vicsek György ur?!

A „feudális lény”-t ezuttal a szociáldemokráciának arra a lapjára jegyezem, ahol nem a gazdasági Marxizmusról van szó, hanem a pártnak demokratikus jelszavairól. Persze, a szociáldemokraták így is felelhetnek:

— Haj, haj, uraságod elmaradott, uraságod még az utópistáknál tart. Uraságod nem tudja, hogy a tiszta demokrácia lehetetlenségét beláttuk már mi is. Hiszen van már egy államregényünk is, az Ottóé, mely a genfi programból törli az osztálykülönbségekről szóló passzust, mert azt írja le, hogy egy szociáldemokrata államnak királya van, vagyis van egy kiváltságos osztálya, a dinasztia, mely azután magától termi a többi kiváltságos osztályt!...

Valóban így volna ez?! Ha így van, akkor a párt maga bizonyítja azt, hogy programjának ez a része utópia, programjának ez a része csődöt mondott, mert — hiába — feudális lény az ember!! Tehát akkor értjük egymást, mert mi is ezt bizonyítjuk. Vicsek György is ezt bizonyítja. Vagyis a szociáldemokráciának demokratikus fejezete megbukik azon a kiüríthatatlan igazságon, hogy az erősek a gyöngéken uralkodnak és a gyöngékek tesszik ez a helyzet.

Papp Dániel.

A tábor és a fürdő.

Meglehetősen messze áll egymástól ez a két fogalom, de azért mégis együvé tartozik. A táborban nem szoktak fürödni, és csodálatosképen mégis együttesen kell e két dologról szólnunk. Az a melegség, mely néhány nap óta örvendeztet meg az embereket, tette aktuálissá a tábort és a fürdőt.

Mindkettő különleges tavaszi dolog és megszületik akkor, amikor már nem az első tavaszi szellők fujdogálnak, hanem melegebben tűz le a nap, világosszínű ruhákat kezdenek viselni az emberek és örülnék, valahányszor azt mondhatják: meleg van! Ilyenkor és tehát most napirendre kerül a tábor és a fürdő.

Tábor sokféle van. Nagyon kicsinyek, tiszták és kevésbé tiszták, de a budapestiek az ég csillagtáborán kívül csak egyet ismernek, a piliscsabai tábort. Itt van a közelben, most már vasut is visz oda és a főváros fiatalabb generációja személyes tapasztalatból ismeri a piliscsabai tábort és annak minden kellemetességét. Mihelyt rügyet bontott a fa ága, ébredezni kezd a táborban az élet. Egy-egy előre küldött kis csapat takarítani kezd, szemlét tartó tisztak a fontos küldetéshez mért komolysággal megvizsgálják, megvan-e minden úgy, amint a múlt év őszén elhagyták.

Mert a táborozás, vagy amint magyarul mondják, lógerozás tavasztól egész késő őzig tart. Egymásután vonulnak ki a csapatok és amikor az első csapat kimegy, az mindig nagy esemény. Néhány nap mulva, május 2-án kezdődik meg a tábori élet. Akkor vonul ki a piliscsabai táborba a budapesti 32. számú, Mária Terézia-geológus és ezzel új időszak nyílik meg a katonák életében. Mert a lógerozással együtt megkezdődik a tartalékosok fegyvergyakorlata és megkomolyodott emberak, akik régen kiszóktak már a katonáskodásból, már előre kénik a talpukat fagygyuval, hogy kibírják a hosszú marsot. Hétfőn reggel megnyílnak majd az ablakok végig az utca során, amerre az ezred alhad. Hangos muzikaszó kíséri őket az utcában, mert hát a katonazenét szeretik az emberek.

Csak egy bökkenő van a dologban! Akik valaha abban a szerencsés helyzetben voltak, hogy a czakumpakkot czipelhettek, azok azt állítják, hogy amikor megkezdődik a lógerozás, akkor meg-erednek az ég csatornái. Valami végzetes véletlen rendesen így intézi a dolgot és ha a tábort meg a fürdőt valamiféle kapcsolatba lehetne hozni, akkor csak erre a fürdőre gondolhatunk, mely végig paskolja a szegény katonákat, vízzel tölti meg a bakancsokat, csatalkossá teszi őket és kacskaringós mondásokra ragadja őket a szentek ellen. Így lesz-e most is, majd meglátjuk?

A másik dolog: a f ü r d ő: A dunai rakodópartok mentén megkezdtek a nyári fürdők föllállítását. Elhelyezték a nagy talpokat, amelyekre a kabinok épülnek. Az új uszobázak hatósági megvizsgálása csak a jövő hónap második felében lesz, mert előbb a víz hidegsége miatt aligha lehet fürdeni a Dunában.

Május 1-én új előfizetés nyílik az Országos Hírlapra; felkérjük tehát azokat a tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése e hónap végén lejár, hogy a megújításról idejekorán gondoskodni sziveskedjenek, nehogy a lap pontos küldése fennakadjon.

Ujonan belépő előfizetőinknek szivesen megküldjük E. M. CROKER, lapunkban most folyó érdekesítő regényének:

„A MILLIOMOS”-nak

addig megjelent folytatásait.

Figyelmeztetjük tisztelt előfizetőinket, hogy a lapot a fürdő-szezon alatt mindenhol — rendelkezésük szerint — szivesen utánuk küldjük, akárhányszor változtatják is tartózkodási helyüket. Csak arra kérjük, hogy velünk mindenkor a pontos címüket idejekorán — egyszerű levelezőlapon — közölni sziveskedjenek.

A főváros környékén levő nyaralókba naponként pontosan és idejekorán vitetjük el a lapot.

A kiadóhivatal.

Lapunk mai száma 20 oldal.

— A királyi pár Kissingenben. A király kisingeni tartózkodásáról a következőket írják Würzburgól: Hivatalos fogadtatás nem volt, mert az uralkodó határozottan azt kívánta, hogy minden hivatalos színezetet kerüljenek a megérkezésénél. A legszigorubb únkognitóban utazik gróf Hohenembs név alatt és az uralkodó az őt megillető tiszteletnyilvánításokról ezuttal lemondott. Így történt, hogy sem a királyi, sem pedig a városi hatóságok nem üdvözölték a pályaudvaron. A ház- és villatulajdonosok nagy része azonban feldiszipelték a házaikat bajor, osztrák és német zászlókkal. A fürdőhely minden utcájára szintén zászlódiszben pompázott. A király megérkezésekor hosszú, sötét, testhez álló télikabátot és kemény, kerek nemezkalapot viselt; amidőn a dejuener után délután 2 órakor a királynéval sétálni ment, akkor világosszürke ruha és rövid fekete nyári felöltő volt rajta. A fején divatos, puha fekete kalap volt és kezében ezüstgombos sétatálcza. Erzsébet királyné a kertben várta meg férjét és aztán mindaketten meglehetősen gyors lépésben és élénken társalogva sétáltak. A király megállott és magyarázgatott egyet-mást a királynénak. Pár pillanat mulva újból gyors léptekkel folytatták útjokét. Erzsébet királynénak jót tett a kisingeni kúra. Amikor ideérkezett, arca halvány és szenvedő volt, állapota azonban gyorsan megjavult. Naponként hosszabb sétára indult, gy már többször volt a Bodenlaubén. Az első látogatás után arra kérte a fürdőigazgatóságot, hogy több padot helyezzenek el ez utakon. Ezt a kérését természetesen azonnal teljesítették. Kirándulásaira többnyire egyedül megy és mikor férjével együtt sétált, szintén kíséret nélkül barangoltak. Miután a királyné gyógyvizet ivott és férjével együtt bejárta a park sétányait, a király elkísérte nejét dr. Sauder gyógyintézetébe, ahova a királyné naponta eljár gyógykezelés végett. A király ezután visszatért a Monbijou-villába, ahol az előterjesztéseket hallgatta meg. Hogy meddig marad a király Kissingenben, arra nézve eddig intézkedés még nem történt. Valószínűleg az időjárástól függ, hogy egy hétnél tovább marad-e ott.

— Bőrő Seefried és neje vadászaton. Zimonyból írják: Bőrő Seefried és neje, akik még mindig a kupinóvól vadászterületen időz-

nek és nagy szerencsével vadásznak vízi-szárnyasokra, szombaton farkasvadászatra mentek. Hajtásra azonban csupán egy farkas került; a vadra több lövést tettek eredménytelenül, mert a farkas hirtelen nyomtalanul eltűnt egy sűrű bozót mögött. Végül ottani szokás szerint egy bárányt nyárson megsütöttek és elképzelték, mennyire el voltak ragadtatva a jelenvoltak, amikor Seefried báróné is megkóstolta a nyárson sültet. Ma Zimonyba Kupinóvából egész csomó vízi-szárnyast és ragadozómadarat küldtek. Ezeket innen tovább szállították. A báró Seefried vadászászkönyve között egy óriási kővi sas is van, amelynek kifeszített szárnyai két méternyi átmérőjűek.

— **Hegyomlás Stiriában.** Grázból jelentik: A Plabutsch környékének lakói tegnap óriási, menydörgésszerű zajra ébredtek. A Plabutsch tetejének mintegy 300.000 köbméter nagyságu darabja lezuhant. A rengeteg nagyságu sziklatömb óriási porfelhőt vert fel és a hegyoldalban levő épületeket magával sodorta a szédítő mélységbe. Emberéletbe nem esett kár. A sziklaomlás következtében a hegynek több része életveszélyessé vált. Az Eggenbergből előjött hatósági szakértők alaposan megvizsgálták a hegy állapotát. A hegy tetején nyolczvan méter hosszúságu és több méter szélességű hasadás támadt, amely igen nagy veszedelemnek lehet okozója a legközelebbi nagy esőzéseknél. A hatóságok minden óvintézkedést megtettek arra nézve, hogy emberélet ezentúl se eshessen áldozatul az esetleg leomolható szikladaraboknak.

— **Egy házasság története.** Berlinből írják az alábbi érdekes történetet. A filharmonikusok bálján ösmerkedtek meg. Az első keringő és a cotillon között jutottak arra az édes fölfedezésre, hogy szíveik csak egymásért dobognak és hogy az Isten is egymásnak teremtette őket. R. Emma kissasszony rendkívül szép, bájos, művelt és finomlelkű teremtés, azonkívül pedig az anyjának több háza van és Heringsdorfbán — egy nagyon előkelő fürdőhelyen — pompás villája, P. Albert ur pedig fiatal bankár, a legszebb jövőre való kilátással. Bemutattatta magát a leány anyjának, aki maga is még szemrevaló, fiatalabb asszony. Az anya szívesen fogadta a bankár urat és kérésére örömmel engedte meg neki, hogy a legközelebbi jourra ellátogathasson. A bankár élt a jogával és egy hét leforgása alatt odáig jutottak, hogy megkérte a leány kezét. Az anya nagyon örült a nyilatkozatnak, de nem adta meg beleegyezését a házasságra. A kérés volt sújtva.

— Nem adhatom még férjhez Emmát, mert — magam is férjhez akarok menni. Ki venne el egy öreg asszonyt, akinek veje, esetleg unokája is van? Amíg azonban leányom nem ment férjhez, jogosan tarthatom magamat fiatal asszonynak.

A bankár ur megvakarta a tarkóját. Tehát egy apóst kell szerezni a leendő anyós mellé? Gondolta és még aznap hozzálátott az após-kéréshez. A véletlen útjába vetett egy néhai bérzejálékost, aki az ő főkönyveinek tartozik rubrikájában tekintélyes összeggel szerepel. A hajótörött ember némi vonakodás után beleegyezett a dologba, de csak azzal a kikötéssel, hogy P. elengedi összes adósságait és azonfölül háromezer forint évráradékot biztosít neki, — zsebpénznek. A bankár örömmel fogadta el a föltételeket és hamarosan megtartották az esküvőt is. Néhány nappal az esküvő után beállít P. az újdonsült apóshoz és ismételve megkéri a leány kezét. Itt azonban nagy meglepetés várt rá.

— Micsoda? mondja fölháborodva az apa, hogy én olyan könnyelmű embernek adjam szeretett leányomat, aki olyan könnyű szerrel ajándékoz egy óriási összegű követelést, amelyet behajthatott volna? És kidob minden évben háromezer forintot olyas valamiért, amiből semmi haszna sincs? Szó sincs róla! Van nekem egy unokaöcsém, aki sokkal komolyabb, rendesebb, annak szántam leányomat és ő is fogja megkapni.

P. elhülve hallgatta a hálátlan ember beszédét, aki csak azért dolgozott ellene, mert inkább az unokaöcsének szánta a leány hozományát, mint P.-nek. A kikoszorózott bankár, minthogy az

első évi járadékot már megfizette a börzsiánernek, ügyvédhez ment hajával, aki pörbe fogja majd a ravasz embert. Egész Berlinben nagyon kíváncsian várják a pör végét.

— **Abonyi Lajos temetése.** Abonyi Lajost holnap délután temetik Abonyban nagy pompával. A ravatalra sok koszorút küldöttek, ezek között van a Kisfaludy-társaságé, a Petőfi-társaságé és a Népszínház személyzeté. A Kisfaludy és Petőfi-társaságot küldöttség képviseli a temetésen.

— **Zavargás a kenyér miatt.** Megemlékeztünk már arról a zavargásról, amely Foggyában volt a kenyér drágasága miatt. Mint most Rómából táviratozzák, a tegnapi zavargásoknál mintegy háromszáz ember megostromolta a városházát és a kormányépületet, a vámpalotát felgyújtották és számos üzletet, valamint gabonaraktárt kirabolnak. A polgármestert, aki megígérte, hogy leszállítják a kenyér árát, kigunyolták és megverték. A kirendelt két század katonaság nem tudott rendet csinálni és táviratilag még négy század katonát kértek a zavargás megszüntetésére.

— **Bolgárok és románok.** A múlt napokban — mint akkor megírtuk — két bulgáriai kereskedelmi iskola tanulói tettek tanáraik vezetése alatt hazánkban tanulmányutat. A vezető tanár bucsu-beszédében úgy nyilatkozott, hogy Magyarországon való időzése alatt alkalma volt meggyőződni, hogy mindaz, mit idáig a nemzetiségek elnyomásáról különböző forrásokból hallott, szemerszedett hazugság, mert hiszen Magyarországon virágzó német és román nyelvű iskolákat talált. Ami pedig a sajtószabadságot illeti, elég bizonyítékul szolgálhat mellette a féltelen szabadsággal író román nemzetiségi hírlapok. A bolgár tanár e helyes és igaz nyilatkozatát a román nemzetiségi lapok tájékozó dühvel fogadták. A liga hivatalos lapja, a Bukarestben megjelenő „Liga Romana”, a bolgár tanár e nyilatkozatát hazugságnak és rágalomnak nevezi. Ezt már a nemzetiségi kérdésben több ízben elég tárgyilagosan nyilatkozó „Lumea Noua” sem állhatta meg szó nélkül és feleletül a szitkozódó „Liga Romana”-nak megjegyezte, hogy a legrosszabb esetben sincs semmi különbség a magyarországi románok és a dobudzsai bolgárok helyzete között. De akárhogy legyen is a dolog, annyi bizonyos, hogy Magyarországon a románokkal még sohasem történt meg az, mi a lefolyt husvétii ünnepek alatt Dobrudzsai egyik városában, Babadagban, a bolgár templomban. Mikor a pap bevégezte az isteni tiszteletet és belefogott a bolgár nyelvű prédikációba, ezt neki a jelenlevő subprefekt megtiltotta, hivatkozva a prefekt ama parancsára, hogy az orthodox templomokban nem szokás az isteni tisztelet után prédikálni és ha a pap valamit tudtára akar adni a híveknek, azt tartozik az állam hivatalos nyelvén, románul tenni.

— **Öngyilkos gazdász.** A debreczeni gazdasági tanintézet egyik III-éves hallgatója, Imre Lajos, tegnap este lakásán halántékon lőtte magát és rögtön meghalt. Előbb azonban levelet írt Miskolcra lakó özvegy édesanyjának és Csucsán lakó gyógyszerész testvérbátyjának. Maga fogalmazta meg a szomorú hírt tudató táviratokat is, amelyeket pénzével együtt asztalán hagyott. Imre csak tegnap délelőtt jött ki a debreczeni kórházból, ahol három hétnél tovább feküdt. Gyógyíthatatlan betegsége miatt vált meg az élettől. Rokonszenves jó fia, szorgalmas tanuló volt.

— **A ciszterciák ünnepe.** A magyarországi ciszterciák holnap este fejezik be a rend ünnepi jubileumát. A vezetésök alatt álló négy főgimnáziumban délután ifjúsági ünnepeket rendeznek, este pedig fel fog hangzani templomaikban az ünnepélyes Te Deum, hogy hirdesse a jubiláló rend halálját és örömét. Zirczen, ahol báró Horváth Károly veszprémi püspök fog pontifikálni, Veszprém vármegye közönsége küldöttségileg fogja magát képviseltetni. A küldöttséget a vármegye alispánja vezeti. Vajda Ödön apát a küldöttség tiszteletére délelőtt díszbejárt. A budapesti társaság tagjai vasárnap térnek vissza Zirczről.

— **A szatmári püspök jubileuma.** Szatmári róli táviratozzák: Meszlényi Gyula szatmári püspök ma ünnepelte meg püspökségének tizedik évét. Ez alkalommal a székesegyházban hálaadó isteni tisztelet volt, melyet Szabó Norbert kanonok pontifikált. A misén megjelentek az összes katolikus tanintézetek növendékei. A káptalan testületileg tisztelgett püspökénél.

— **A zátonyra került hajó.** Fiuméből táviratozzák, hogy a tegnapi Brestnél zátonyra került „Báró Kemény” parancsnoka fölkérte a haditengerészet parancsnokságát, hogy nyújtson segítséget hajójának. A gőzös rakodóhelyisége fentéig vízzel van tele. A jó időjárás kedvez a mentési munkálatnak, de azért a gőzös helyzete mégis rendkívül veszélyes.

— **Egy debreczeni czég katasztrófája.** A Droppa-Taróczy tekintélyes czég katasztrófájáról kinos dolgokat beszélnek Debreczenben. Igazi kereskedelmi dráma ez, méltó a regényirt tollára. Droppa Emil, a czég főnöke, aki 21 évi tekintélyes kereskedő volt Debreczenben és a napokban egy tiszaparti faluban a vízbe ölte magát páratlan szorgalmu és ritka pedáns, takarékos és becsületes ember létere a rossz üzleti viszonyok miatt lassankint olyan bonyodalmakba sodródott amelyekből nem talált menekülést. Nagy családok kellett föntartania. A kiadások az évekkel tetemesen növekedtek, a bevételek pedig egyre csökkentek. De ő bizott a jövőben és a hitelezőinek jórszben leterlesztett váltóit forgatta a bankoknál azon hiszében, ha jóra fordul a sorsa, majd kiváltja a váltókat. Majd úgy akarta föllendíteni a hitelt hogy társul fogadta Taróczy Antal nevű segédét hogy a hitelezőkben fölbresszse azon véleményyt hogy a kompánista tőkével frissítette föl az üzletét. Másrészt arra is számított, hogy Taróczy csinos fiatal ember létere jó házasság révén tőkéhez jut amelylyel megerősíthetik az üzletet. Droppának 21.000 forint kintlévősége volt és a katasztrófát okozta, hogy a kintlévőséget behajtani nem tudta újabb hitelhez pedig nem jutott.

— **Aki csalódott szerelmében.** Satoralja-újhegyi tudósítónk a következőket táviratozza: Lasztoméron mestrichninnel megmérgezte magát özv. Szemere Gyuláné fiatal szép leánya, Amália. A fiatal leány állítólag azért dobta el magától életét, mert szerelmében csalódott. Az előkelő uri család iránt megyszerzte nagy a részvét és most újra felelevenítik a szerencsétlen leány édes atyjának esetét, aki tizenkét év előtt szintén öngyilkossá lett.

— **Fölttek a katonáskodástól.** Betyár János póttartalékos honvéd alig vonult be a debreczeni harmadik honvédszázadhoz nyolcz heti kiképzésre — megrémült a katonáskodástól. Nyolcz nappal ezelőtt eltűnt a kaszárnyából s csak tegnap találták meg holtan a gyakorlóterén levő kúthán, melyber már fölvetette oszlásnak indult holttestét a víz. Nem ilyen szomorú végű, sőt mulatságos annak a másik debreczeni legénynek a históriája, akit tegnapelőtt soroztak be katonának s halál árán is kész volt menekülni a vitézi élettől. Vég Imre csizmadia-legény kiment a temetőbe s egy fejjára felkötötte magát, de a madzag okosabb volt és elszakadt vele. Most meg egy másik madzagot vett elő és ismét elszánta magát a halálra. De megint pechje volt az öngyilkossági kísérlettel. Mert most meg a fejfa dől ki vele. Közben a rendőrség figyelmét is felhívták a temetőben járókelők az anyásmasszony katonájára, akit a kapitány elé kísértek, a hol a kapitány meggyőző szép szavakkal beszélt lelkére a katonáskodástól rémüldöző ifjunak.

— **Koroknyai Ottó temetése.** Ma délután fél négy órakor temették el a kerépai sírkert halottasházából Koroknyai Ottót, a művészvilág nagy részvete mellett. Az egyszerű ravatalra a Képzőművészeti Társulat, a Képzőművészek Egyesülete és a Nemzeti Szalon tettek koszorút. Valamennyi művész-testület képviseltette magát a temetésen és ott volt a budapesti művész-kolónia csaknem teljes számmal. Az egyházi szertartást Pappáné Ferencz terevárosi segédlelkész végezte, a család óhajára puritán egyszerűséggel. A sírnál a temetőlelkész egyszerű imája után Horváth János, mint a Nemzeti Szalon alelnöke, az elhunyt pályatársai nevében mondott bucsuzást.

diszruhában, aztán nemsokára visszatért. Néhány nap múlva két ur járt ott látogatásban, akiknek távozása után elterjedt az egész házban a hír:

— Lukács kereskedelmi miniszter visszaadta ő fenségének a látogatást.

A háziasszony tegnapelőtt, a rendőrség felhívására intézkedett, hogy a bejelentési czédulát töltsék ki, mert a hatóság a törvények értelmében ezt kívánja. Az alkirály tegnap reggel be is küldötte a következőképen kitöltött czéduláját.

Bejelentési lap

Budapesten ideiglenesen tartózkodó idegenek számára.

— Csak megérkezési bejelentésre használható. —

VI. kerület, Nagy János-utca 42. házszám.

Vezeték és keresnymeve:	Emir Soliman és kísérete: 1 orvos, 2 hadsegéd, 2 inas
Születésének helye és éve:	Afrika
Állandó lakásának helye:	Afrika
Mennyi ideig szándékozik itt maradni?	pár napig

Budapest, 1898. április 28.

Ezt a bejelentő-czédulát tegnap egy rendőr a szelvényvel együtt elvitte azzal, hogy a szelvényt visszaviszi a háziasszonynak, de maig sem vitte vissza.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Vitaliani mint Magda. Italia Vitaliana ma este Magdát játszotta az „Otthon”-ban. Mi az „Otthon”-t Sudermann egyik legrosszabb hiszemű darabjának tartjuk, amely egy tendenzia öre alatt tele van szinfalhasogatással. Magda, ez az „Überweib”, nekünk egyáltalán nem rokonszenves. Amde Vitaliani asszony, mint gazdag és nemes művész-egyéység, töméntelen finom vonással tudja fölruházni. A szerző által hol pathetikusán, hol brutálisan rajzolt alakot helyenkint valóságossá állszellemíti. Magdát a legtöbb színész nő ahogy csak tud, dörömböl. Vitaliani ellenben itt is teljesen megőrzi a nőies vonást: Magdája egy puhaságra, ellágyulásra nagyon is képes nő, de egyúttal vannak megrázó akcentusai is. Azzal a gyöngéd clair-obscur-rel, amellyel tegnap a „Kaméliás hölgyet” játszotta, ábrázolta ma este Magdát is. Aki dinamikai hatásokat és ríktóan színezett tirádákat várt tőle, jobban tette volna, ha egyáltalán be sem megy a Vitaliani Magdájához. De aki gyönyörködni tud egy végtelen eleganciával és könnyedséggel stilizált alakban, annak ma este ez a nagy, igen nagy művész nő olyan élvezetet szerzett, amelyhez foghatóan egyetlen Magda révén sem volt részünk. A hugával való jelenetben leírhatatlanul olvartag és édes volt, a Kellerele való nagy szcénában minden hangszíne csodálatra méltó. Emlékszünk még, hogy Tina di Lorenzo élt a jelenetet mennyre tönkre silányította. Mikor Vitaliani itt előadja, hogy megtanulta az élet küzdelmei között, hogy mi a nyomor, ő korántsem kel ki magából, hanem alig hallhatóan liheg, mintha összeszorítaná a torkát, de aztán hogy bele tud hevülni a kifakadásába: csaknem széjjelszedi az egész szobát! A közönség mindezt elragadtatással nézte és hallgatta. Berti (a lelkész) és Duse (az ezredes) ma is elsőrendű művészeknek bizonyultak.

* **Premiere a Népszínházban.** „A két tacsó”, a Népszínház legközelebbi ujdonsága, május 7-én, szombaton kerül először színre.

* **A városiigeti színikörből.** A városiigeti színikörben holnap, szombaton, lép fel harmadszor Italia Vitaliana a „Fernande”-ban. Vasárnap „Tosca” kerül színre, az olasz művésznővel a czimszerepben. Vasárnap délután „A csizmadia mint kísértet” című darabot adják fél helyárrakkal.

* **Báró Harkányi alapítványa.** Báró Harkányi Frigyes, aki régidők óta alelnöke volt a magyar képzőművészeti társaságnak, tiszteletbeli állásáról történt lemondása alkalmából tízezer forintos művészeti alapítványt tett, amelyet 4/5 százalékos értékpapirokban már deponált is. Az összeg 450 forintnyi kamatát olyan fiatal művész kapja, aki a kiállításán az első képével tehetségéről ad bizonyítást. Ha a jurv tagjai a díj kiadásá-

nézve megegyezni nem tudnának, akkor a jury köteles a díjat a szegényebb kérvényezők között kiosztani. A választmány báró Harkányi Frigyesnek nagylelkű adományáért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

Mozgó fényképek.

— Blumenthal és Kadelburg bobózata. Első előadása a Vigszínházban 1898. április 28-án.

A „Mozgó fényképek” szülőföldje Németország, de azért mulatságosabb azoknál a daraboknál, amelyeket onnan rendszeresen kapni szoktunk. Meséjében van egy kis lelemény, alakjaiban némi kedvesség és humor, az egész pedig nem csurog annyira a sablontól, mint az a sok dörömb, amelyet a Spree és Rajna mentén Posse vagy Schwank néven ismernek.

Hősét Kapor Kálmánnak (az eredetiben Hans Hucklebeinnak) hívják. Talpig becsületes és fülíg szerelmes ember, de szörnyen pechos. Mig más férjek házasságuk egész tartama alatt büntetlenül vétkeznek, neki csak egyetlen egy rendez-vous-ja volt és már ezen az elsőn rajtacsípték.

Siófokon történt, hogy meglátott egy gyönyörű nőt, akivel aztán találkaja volt. Végzetes találkaja. Mert Edison zseniális találmányának, a kinematográfának egy megbízottja ama gyöngéd pillanatban észrevétlenül lefotografálta és most a kerepesi-uton minden ember harmincz krajczárért (söt gyermekek és katonák őrmestertől lefelé főláron) megláthatják a mozgó fényképet, amelyen a siófoki jelenet meg van örökítve.

Szerencsétlenségére most jön hozzá látogatóba az apósa, Göncz Bálint, és az anyósa. Mint olyan kíváncsi vidékiek megnézik természetesen a kinematográfot is. A képsorozatban megpillantják az ő vejüket, amint a siófoki padon egyre közelebb húzódik egy kaczer hölgyecskehez. Kapor felesége, Mariska asszony, is ájuldozva nézi, amint férje ezen az ördögös lemezen megszegi hitvesi hűségét. A képen a szerelmesek mindjobban egymás felé hajolnak, az ajkak összecsucorodnak, és... és... Itt a gép egyet prűszkölt és a fotografia eltűnt helyét adva egy másik képnek. Vajjon elcsattant-e a csók?

Mariska asszonyt a pointe már nem érdekli, ő eleget látott és válni készül. A szerelmes férj kétségbe van esve. Az apósa is csupa szemrehányás, pedig a vén kecske, ha lerándul Budapestre, maga is szívesen megnyalja a sót. Legutóbb is oda volt a Vigadóban tánczolva csélecsap maskarákkal.

— Ha valakinek rendezvousja van — így zsémbeskedik az öreg ur a vejével — legalább ne huzassa hengerre és ne vigye a nyilvánosság elé.

Kapor tépi a haját. Mindenki azzal állít be hozzá, hogy látta a kinematográfban. Irodatisztjei mosolyogva pislantanak feléje; Zágráhból egy üzleti barátja értesíti, hogy ott is mutogatják sikerült reprodukcióiban; a háziorvos betegsegélyző és temetkezési egylete, amelynek Kapor az elnöke, testületileg nézte meg a képet, a szobaleány pedig azzal a kéréssel fordul hozzá, hogy:

— Kezét csókolom, nagyságos ur, hallottam, hogy a nagyságos ur játszik a kinematográfban, talán kaphatnék egy szabadjegyet?...

De a legborzasztóbb az, hogy ama siófoki hölgyecske időközben férjhez ment. Férje Kaján Tóbiás, egy mulóvó és műbirkozó, akif a „Józsefváros gyöngyé”-nek vagy másként az „öt hüvelyk-ujju ember”-nek neveznek. Szörnyű egy athléta. Akivel kezét fog, az e baráti kézzsoritástól már is harcsképtelenné válik. Nem is tenyér az övé, hanem valóságos telek, amelyre jelzőlogóként lehet fölvenni. Ha ez a Herkules meglátná a kinematográfban a feleségét, nyomban izzé-porrá zuzná azt az embert, aki vele a siófoki padon flirtelt. Kaport ez a gondolat halálos rettegetésben tartja. És mindennek az az ördögös masina az oka.

— Oh, ha ezt az Edisont egyszer fölön csiphetném! kiált föl.

Nincs más mód arra, hogy ép bőrrel kerüljön ki ebből a csávából, mint hogy a kinematográf vállalkozójától megvegye a képet. Amde a „Siófoki jelenet”-nek Európaszerte óriási sikere volt és így

a mozgó fénykép csak drága pénzen szerezhető meg. Kapor ennek daczára megveszi, de ahhoz továbbra is joga van a kinematográf mutogatójának, hogy a „Siófoki jelenet”-et ezután is szerepeltesse a műsoron, csupán Kapor helyett kell egy másik uri embert oda rögzítenie.

Az alku megtörténik.

Egyszer aztán beállit Kaporhoz a műbirkozó, aki elmondja, hogy valamelyik este a jászvárosi asztaltársaság több tagja gunyos mosollyal fogadta. Tőlük hallotta, hogy a kinematográf nagyon kompromittáló dolgokat mesél a feleségről. Ő meg akart bizonyosodni róla, elment oda, hogy megnézzé, de ott arról értesült, hogy a kép tulajdonjogát időközben Kapor Kálmán szerezte meg. Az a kérése tehát, hogy Kapor ur legyen szives neki a képet megmutatni.

Kapor reszket, mint a nyárfalevél. De aztán eszébe jut, hogy közben már kicsérélték a fotográfját és erre nyugodtabb lesz. A műbirkozó férj másodsor is elmegy a kinematográfba és ott meglátja a módosított „Siófoki jelenet”-et. Ráismer a feleségére és szörnyű haragra lobban. Az az ur pedig, aki most a képen látható, Menszky Boris, egy lengyel földesur, Kapor legjobb barátja, aki közbenjárt abban, hogy Kaport kirántsa a hínárból, alkudozva az érdekében a kinematográf vállalkozójával, de maga is megjárta, mert most őt vették le és vele egészítették ki a „Siófoki jelenet”-et. Levették pedig — uszónadrágban!

A műbirkozó rátalál Menszkyre és mint dühös oroszán vicsozítja rá fogait. Menszkyt elfogja a halálos félelem, Kaján Tóbiás pedig ordít mint egy sakál:

— Látnom kellett a feleségemet, amint rendezvousra jár. És még ezért harmincz krajczár belépti díjat kellett fizetnem!

— Miért nem mondta, hogy ön a férj, talán kapott volna szabadjegyet!... válaszolja neki.

De kevés idő múlva a műbirkozó kacagva tér vissza. A feleségétől megtudta a siófoki jelenet előzményeit. Akkor ugyanis ő nagysága még hajadon volt és — a kinematográf-vállalat egyik alkalmazottja. Üzleti feladata volt, hogy férfiakat olyan „érdekes” helyzetekbe hozzon, amelyek alkalmasok a lefotografálásra. A siófoki jelenet is csak olyan pikáns „grupp” volt, amelyet ő az üzlet érdekében rendezett. Kapor Kálmánnak olyan jámbor képe volt! A hölgy sejtette, hogy lépre fog menni.

Kaporból tehát egy komikus és ártatlan figura lett, olyanyira, hogy a felesége megbocsát neki. A függöny pedig békésen legördülhet, csak még az após sugja meg nekünk, hogy újra ott járt a kinematográfban és mint legújabb számot ott látta magát azon a vigadóbéli dárídon, amelyben felesége tudtan kívül résztvett a rózsaszínű dominókkal...

A német eredetiben csak szó van arról a fürdői találkáról, amelyet a kinematográf megörökített. A Vigszínház ellenben az első és második felvonás között, mialatt a közönség szól és a nézőtér elsötétül, tényleg bemutat egy csomó ügyes és ötletes mozgó fényképet és e sorozatban látjuk a „Siófoki jelenet”-et is. Mi ezt a kis színházi élelmességet nem vesszük zokon senkitől és azt hisszük, hogy Edison nem kompromittálja az irodalmat. A kinematográf műszaki találmányának sokkal elmésebb, mint teszem a „Feri kisaasszony” irodalmi szimulánsnak az ő bukfonceivel és erétinizmussal.

Az előadás körül, amelyet a nézőtérén igen jó hangulat kísért, legtöbb érdemet Góth szerzett mint Menszky. Kedélyesebb és amellet diszkrétebb volt, mint valamennyi eddigi szerepében. Tapolczai (Kapor) nagyon rátalál szokni az édeskés beszédmodorra és a pierrotszerű lábmozdulatokra. Mulatságos volt Gál (Kaján Tóbiás), de amilyen izmos és komoly stílus tehetség, az ő helyében tiltakoznánk ilyen vásári szerep ellen. Szívesen látnók, ha a színház Gál Gyula degradálása nélkül vivná meg létharczát. Hagedűs, Szerémi, Delli Emma és Nikó Lina igen jók voltak, mint rendszeren.

A darabnak Heltsai Jenő adta meg a magyaros mázi. Munkáját kitünően végezte.

FŐVÁROS.

(A szabadságharcz emlékszóbra.) A szabadságharcz-szobor-bizottság ma délután Halimos János polgármester elnöklése alatt ülést tartott. Mindenekelőtt felolvasták Gerlóczy Károly nyugalmazott alpolgármesternek, a szobor-bizottság volt elnökének jelentését, hogy a szobor céljaira eddig 240.000 forint van együtt. De a szobor céljaira még ez az összeg is kevés és legalább fél millió forintra van szükség. A jelentés tudomásul vétele után az elnöki polgármester a következőket indítványozta:

1. A bizottság egészítse ki magát száztagu bizottsággá.

2. Ez új bizottságból alakítsák újra a harmincz-harmincz tagu művészi és pénzügyi bizottságot.

A továbbiakra nézve már előre jelzi, hogy első sorban a művészi bizottságnak kell javaslatot tenni a helyre nézve, a művészi kivitel és költség programjára nézve. Busbach Péter a főváros képzőművészeti bizottságát szeretné meghívni a bizottságba. Bárány Liptóy Béla nem adna határozott utasítást a művészeti bizottságnak, különösen a pályázat kiírás kérdésében. A pályázatnak sok hátránya van; az igazi művészek a pályázatoktól távol maradnak, mert nem akarják talán egész kezdőkkel összemérni erejüket. A pályázó művészek nem nyújthatják a legjobbat, mert rejtve, titokban kell készülniök a pályamunkával. A művészi bizottság maga döntse el, hogy melyik a minta beszerzésének legalkalmasabb módja és azt terjeszse elő javaslatképpen. Payer Hugó gyors és sürgős eljárást kér, mert olyan színezete van a dolognak, mintha szándékosan huznák el a szobor ügyét. A bizottság fölkérte az elnököt, hogy rövid idő alatt összehívandó gyűlés elé terjessze az új bizottság névsorát és akkor fogják kiküldeni a művészeti és pénzügyi bizottságokat.

(A tanács adminisztrál.) A tanács a svábhegyi szállótulajdonosnak a szálló előtt elfutó ut egy részét bérbeadta. A szomszédos telektulajdonosok időközben arra kérték a tanácsot, hogy az utat szélesítse ki. A tanács a kérelmet teljesítette s a bérbe adott területet a szálló tulajdonosától visszavette, sőt még egy darabot a tulajdonos teikéből is kisajátított. A szállótulajdonos fölebbzett, de a tanács határozatát a miniszter is jóváhagyta. Amikor a miniszteri jóváhagyás megvolt s hozzá kellett volna fogni az ut kiszélesítéséhez, a tanács gondolt egyet s elhatározta, hogy most már nem szélesíti ki az utat s utasította a mérnöki hivatalt, hogy a kisajátított területet a visszavett területtel együtt, adja újra oda a szállótulajdonosnak.

(Tűzoltók költözködése.) A második és az ötödik kerület tűzoltósága költözködik. Az egyik a Pálffy-téren, a másik az Új-épületben volt eddig, de mind a két helyen lerombolták a kaszárnyát. A második kerületiek a Stáhlly-utcai tűzoltó-szálláson, a lipótvárosiak pedig a Károly-kaszárnyában helyezkednek el addig is, míg a főváros mind a kettőnek új házat építtet.

(A Nyolcz-szék.) A Belváros egyik érdekessége indol holnap pusztulna. A környék szabályozása miatt lerombolják az Eskütéren levő Nyolcz-szék név alatt ismeretes mészárszékeket. A régi pesti mészáros-czéh még a század elején nyitotta meg valamennyit a még most is meglevő alacsony házakban. A Nyolcz-szék a nyolczas számhoz volt kötve és gyarapítani őket a régi szabályzat értelmében nem volt szabad. Bérbe is csak a régi czéh kiváltságos tagjai vehették s aki a Nyolcz-székben legény volt, annak is több joga volt, mint a többi legényeknek. Az ősi artikulusok erejét a mészárosipartársulat keletkezése után is megőrizte; a szokás és a kiváltságok vagy 20 évvel ezelőttig érintetlenek maradtak. A czéh megszüntével azonban a 8 székéből 28 szék is lett, mert a körülöttük épült új házakban mind több mészárszéket rendeztek be. És jó mód serkent ki ezekből a székekből, a régi jó világ, amit ma már visszaemlékezésből is alig ismer a mészáros. Míg a Nyolcz-szék 8 szék volt, vagyont szereztek ott a bérlők, de amint a verseny felszabadult és a 8-ból 28 is lett, a Nyolcz-szék is elvesztette kenyérkereseti nagy értékét, mindamellett egészen a vásárcsarnokok megnyitáig a megokosodott Nyolcz-szék még mindig a jobb üzletek közé tartozott. A vásárcsarnokok megnyitásával meg-

szüntették a Nyolcz-szék előtti piacot, a forgalom elterelődött s most az eskütéri hid és a Kossuth Lajos-utca meghosszabbítása miatt a Nyolcz-szék nyomainak el kell tűnniök. A régi czéhbéli mészárosok közül, akik még a Nyolcz-székben vágta — mint a „Mészárosok és Hentesek Lapja írja — csak kettő él. Hósch Ferencz, akinek már nincs üzlete és Leitgieb János, aki 67 éve mészáros.

Le a négyszáz bizottsági taggal!

Azt mondják, hogy a főváros új szervezetéről szóló törvényen a belügyminiszteriumban már dolgoznak régen; azt is mondják, hogy a reformnak egyik radikális intézkedése az lesz, hogy a törvényhatósági bizottság tagjainak számát hetvenöt perccenttel leszállítják, vagyis, hogy négyszáz helyett ezentul csak száz bizottsági tagja lesz a közgyűlésnek.

Mit szólunk ehhez a tervhez?

Amikor a mostani törvényt megalkották, akkor a főváros lakóinak száma alig tett négyszázezeret. Huszonöt év alatt ez a szám hatszázezerre növekedett, minél fogva, a lakosság számára való tekintettel, inkább a bizottsági tagok számának fölemelése látszik logikusnak; ha ezzel szemben mégis oly tetemes leszállítást javasolnak, annak okának, meg céljának kell lenni.

Takarékoskodni bizonyosan nem akar senki. A bizottsági tagok fizetést nem huznak és így a száz tag épen csak annyiba fog majd kerülni, mint most a négyszáz. Ugy látszik hát: a kevesebb tagtól több munkát, jobb munkát és a közigazgatásnak okosabb irányítását, hatályosabb ellenőrzését fogják várni. Ismerjük el, hogy a négyszáz tagu közgyűlés nem valami ideális testület; mert zajos, nehézkes, figyelmen, sokszor fölületes és a tárgyalással szemben türelmetlen. A tagok közül sokan nem is azért jutnak be, mivel érdemeiknél és tehetségeiknél és a közügyek iránt való őnzetlen érdeklődésüknél fogva oda valók, hanem mivel egy vagy más irányban kortes-szolgálatot tettek, vagy különféle uszályhordozó tulajdonságokkal tündökölnek. Sokan vannak benn, akiknek minden ambíciójuk ki van már azzal elégitve, hogy bejutottak és legfőbb, sőt egyetlen törekvésük aztán az, hogy továbbra is benn maradhassanak; — akik kényelmüket és a döntő személyes körökkel való viszonyait sokkal többre becsülik a főváros legéletbevágóbb érdekeinek győzelménél.

Az a kérdés is fölmerül itt, hogy miért szavaznak is a főváros választó polgárai ilyen tagokra?

Sokan azért, mivel a magánérdekeik úgy kívánják, sokan pedig, mivel a közügyek iránt közömbösek.

Ezenfelül pedig a négyszáz bizottsági tag felét, a virilistákat, csak látszólag választják a választó polgárok, valójában azonban kinevezik őket a kijelölő bizottságok a kerületi pártvezérek utasításai értelmében. Minden kerület ugyanis kiküld a választások alkalmával négy-öt tagból álló bizottságot, ezek kijelölik a kerületre eső tizennégy-huszonöt virilistát. Ezt a jelölést öt ember beviszi a negyvenötös bizottságba, amelynek kabalében ezt a jelölést, mint tisztán az illető kerület ügyét, szó nélkül elfogadják. Az így kijelölt kétszáz virilista azután mégis mint az összes kerületek jelöltje kerül a választók kezébe — (nem előbb, mint a választás napján) — amikor aztán törölhet rajta minden választása tetszése szerint, amennyit neki tetszik; de eredménye nem lehet ennek a törlésnek, mivel ugyanazzal a listával mind a tíz kerületben szavaznak; mind a tíz kerületre kiterjedő egyöntetű ellenakoziót pedig alig lehet csinálni, miért is a jelölés itt teljesen egyértékű a megválasztással.

A főváros nagyon könnyen ellehetne ugyan a virilizmus intézménye nélkül, de ha a döntő körök azt hiszik, hogy az egyformaság kedvéért itt is meg kell azt tartani, akkor valószul legalább minden kerület külön a maga virilistáit és ne játszanak a választókkal komédiát az együttes szavazás fontartása utján.

Fogyatkozásai hát vannak ennek a négyszáz tagu közgyűlésnek csakugyan; min-azonáltal nagy

felelősséget vesz magára az, aki a tagok számának száza való leszállítását kezdeményezi vagy javasolja.

A magánérdekek érvényesítése ugyanis mind fenyegetőbbé válik. A bankok, a közlekedési, világi-tási, fuvarozási vállalatok, a bérlők, a telekspekulánsok stb. napról-napra hatalmasabbakká lesznek s folyton több bizottsági tagot vonnak be érdek-körükbe. Már ma is minden harmadik-negyedik ember igazgató, felügyelő, jogtanácsos vagy legalább részvényes a közgyűlésben. Megesik egy-egy kölcsön vagy másféle üzleti szerződés megszavazása alkalmával, hogy a bizottsági tagoknak nagy része kénytelen kivonulni, mint összeférhetetlen; sőt nemrégiben magát a boldogult főpolgármestert is leszállították az elnöki emelvényről, mint valami banknál érdekeltet.

Attól kell tehát tartani, hogy mivel azok, akiknek a magánérdekeik is úgy kívánják, jobban fognak törekedni a bizottsági tagság után; hogy mivel a bankok és vállalatok amugy is a tekintélyesebb és befolyásosabb elemeket iparkodnak a maguk érdekkörébe vonni; hogy mivel a bankok és vállalatok maguk is sok választópolgár föltt rendelkeznek; hogy mindezeknél fogva épen az a száz lesz ezentul bizottsági tag, aki egy vagy más tekintetben, a várossal szemben érdekelt fél.

Száz tag között végre is könnyebb mesterséges uton többséget csinálni, mint négyszáz között, mivel az előbbi esetben negyven-ötven ember nagyon elégséges arra, hogy a magánérdekeknek állandóan többséget szerezzen a közérdek rovására.

Hiszen épen így volt ez a legujabb időkig a szomszédunkban is, Bécsben, ahol a kevés tagból álló Gemeinderath valóságos érdekcsoportokra osztott s eszerint folytatott párharcot egymás ellen. Gseftelt az egyik, gseftelni óhajtott a másik és így a város érdekeivel nem igen értek rá törődni.

Csak Lueger és az antiszemitizmus győzelme árán tudott megszabadulni e viszonyoktól Bécs városa; de ki tudja, hogy ez a mostani, szintén eléggé visszás állapot meddig tart majd?

Ha valaki azt találná ellenvetni: hogy nálunk nem igen fog különbséget tenni az, ha a bizottságnak ezentul száz tagja lesz, mivel a tapasztalás szerint most sem négy száz ember irányítja a főváros közigazgatását, hanem legföljebb tíz-husz kerületi vezér illetve törzsfőnök, meg három-négy kiváló szónok, akiket meghallgatnak és követnek mindazok, akik a maguk észével röstellnek gondolkodni. Aki ezt állítaná, nagyon közel járna az igazsághoz; de még se volna teljesen igazsága. A régi Oroszországról azt mondták, hogy az abszolút monarchia, czárgyilkossággal mérsékelve. A fővárosi kerületi vezérek uralkodása is abszolút uralkodás ma; de mégis a leszavaztatás lehetőségével mérsékelve. A száz tagnál ez a lehetőség már nem lesz meg többé, és ezért lesz az a rendszer sokkalta rosszabb a mai állapotnál.

Arról nem beszél a fáma, vajjon a javaslat meg fogja-e tizedelni a sok fő- és albizottságot is, amelyeknek megalakítását, illetve meghallgatását a mostani törvény parancsolja? Vajjon gátat vet-e a reform a sok szak-, házi és sok ad hoc-bizottmány kiküldésének, amelyek a főváros közigazgatásában ma annyira divatosak, a hírlapok részéről pedig oly sokszor és oly módon kifogásoltatnak, mintha az ügymenet fő nyúgát épen ezek a bizottságok tennék; holott azok ebben legtöbbször olyan ártalanok, mint a ma született bárány.

A bizottságok rossz híre tulajdonképen onnan keletkezett, hogy Kamermayer polgármester, de maga a tanács is, valahányszor valaki az ügymenet végtelen huzavonáját kifogásolta a közgyűlésen, soha sem mulasztotta el különösen kiemelni: hogy az illető dolognak az ügyosztálybeli előkészítésén kívül még a bizottságokban is le kell tárgyaltatnia, ami szintén hosszabb időt vesz igénybe!

Tulajdonképen pedig a bizottságok legtöbbje csak a papíron van meg, a valóságban a legtöbbjét össze se hívják, legfeljebb egyszer-kétszer egy-egy esztendőben; sőt olyan is van, mint amilyen

az iparbizottság, amelyet tíz év alatt se hívtak össze — egyszer. Az azonban, amelyik rendesen ülésezik, nem hogy a dolgok menetét akadályozná, hanem ép ellenkezőleg, tulságosan könnyedén szokott tárgyalni, amennyiben ötven-hatvan ügydarabot elintéz egy-egy délután. Ilyen például a középítési bizottság is.

Az is előfordul, hogy valahányszor egy-egy fogas kérdés merül fel a közgyűlésen, amire a tekintetes tanács nem igen tud könnyen megfelelni, hogy ilyenkor kiküldenek villámháritónak egy-egy újabb bizottságot, tekintet nélkül arra, hogy megelőzőleg mindig körülbelül ugyanazon tagokból más négy-öt hasonló bizottság küldetett ki, amelyek mind megvannak, de mind nem tesznek semmit, vagy csak keveset. Az ilyen új meg újabb bizottság kiküldése (mint nemrég is a vízvezetési ügyben történt) nem árt a közigazgatás menetének, legfeljebb egy kis jótékony derűt önt a komolyodni hajlandó kedélyekbe.

Végre is nem a bizottsági tagok száma, vagy a fő- és albizottságok mennyisége fontos a közigazgatásban, hanem az, hogy a polgárok megemberek-jék magukat és talpra álljanak a saját érdekeik védelmére addig, amíg nem késő, amíg képviselőik az adósságokat csinálják és nem akkor, amikor már majd nem bírják fizetni. Ez a kötelességük a négyszázaknak és kötelességük lesz a százaknak.

Csepreghy János.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— A királyi kuria összes ülése. A büntető tanácsok a kurián ma délelőtt Czorda Bódog, a kuria másodelnöke elnöklése alatt összes ülést tartottak. Az előadó Németh Péter kuriai bíró volt, jegyző Sziráky Barna törvényszéki bíró. Hosszas és beható vitán két pontját az előadói javaslatnak elfogadták, egyet, a javaslat második pontját, leszavazták. A kuria kimondotta döntvényileg:

1. Tekintet nélkül az ellopott dolog értékére, a büntetőtörvénykönyv 335. szakaszának harmadik pontja értelmében, büntettet képez a lopás akkor is, ha bezárt készülék lopatott el, de ez a készülék csak utólagosan töretett fel.

2. Tekintet nélkül az ellopott dolog értékére, a büntetőtörvénykönyv 338. §-a értelmében büntettet képez a lopás akkor is, ha az utolsó és azt megelőző büntetés közt tíz évnél hosszabb idő folyt le.

3. A körözés az elévülés megszakítása céljából nem ismételtethető.

A 2-ik pont körül — hol az előadó ellenvéleményen volt — nagy vita indult meg. Sokan szoltak hozzá pro és contra. A vita vége az lett, hogy az előadói javaslatot leszavazták s kimondották, hogy a 2-ik pontban meghatározott esetben is büntettet képez a lopás.

— A bírák vallása. Érdekes ügyben döntött a minap az igazságügyminiszter. Komáromban ugyanis az ágostai evangélikus és az evangélikus református egyház tulajdonában levő temető miatt vita támadt a két testvérelekezet között és az ágostai evangélikusok pert akarnak indítani a tulajdonközösség megszüntetése és a közös jövedelmek elszámolása iránt. Mivel azonban a komáromi törvényszék tagjai közül öten evangélikus református vallásnak, két bíró pedig ágostai evangélikus, akik valamennyien tagjai egyháznak tanácsának, az ágostai evangélikus egyház az iránt folyamodott az igazságügyminiszterhez, hogy a per tárgyalására a komáromi helyett más törvényszéket küldjön ki. Mint most Győről táviratozzák, a miniszter helyet adott a kérelemnek és a győri törvényszéket delegálta a felekezeti per tárgyalására.

— Tarnóczy Gusztáv bűnygye. A Fehér-örökösök által Tarnóczy Gusztáv ellen indított bűnyperben a királyi ügyészség ma azt indítványozta, hogy Tarnóczy ellen csalás és közokirathamisítás büntetése és okirathamisítás vétsége miatt indítsák meg a vizsgálatot.

Tarnóczy Gusztáv ebben az ügyben a következő nyilatkozat közzétételére kérte fel lapunkat:

„A feljelentés elejétől kezdve végig nemtelen

rágalom és annak teljes alaptalansága már magában a feljelentésben foglalt tényállásból is kitűnik. A kérdéses igény jogosságának eldöntése a polgári bíróságot foglalkoztatja jelenleg és a bűnvádi feljelentésnek célja nem is volt más, mint az, hogy annak a sajtó útján való közzététele által a polgári bíróság esetleg befolyásoltassék. Ezen merénnyel szemben a leszámolás nem fog elmaradni! Egy eredeti levél ellopásáért is tettek bűnvádi följelentést ismeretlen tettes ellen, amely levélre az ellenök folyamatban levő polgári perben döntő szükségük volna. Már magában véve ezen körülmény mutatja, hogy milyen fegyverekkel küzdenek a feljelentők, mert hiszen azon kérdéses levél tartalma ellen sem a tőzdebíróóság előtt, sem pedig a királyi járásbíróóság előtt kifogás nem tétetett.

— A szociálista Kohn. A nagy kiterjedésű Kohn család tagjai rendszerint békességes, törvénytisztelő emberek; a familiából azonban kivált Kohn Lipót, ki az Országos Nemzeti Szövetség nagyváradi alakuló közgyűlésén botrányt csinált, mert midőn dr. Herczegh Mihál a szociálisták megakadályozásáról beszélt, a hevesvérű Kohn közbekiáltott:

— Soha!

Ezért a rendőrséghez czitálták, de ő nem jelent meg, hanem ifj. Rimler Károly főkapitánynak fenyegető levelet írt, hogyha tovább üldözik, akkor ő felveszi a harcot és ezernyi ember fogja követni. Erre azután letartóztatták és hat heti vizsgálati fogság után ma a törvényszék elé állították. Az ügyész hivatalos hatalom elleni erőszak büntetvével vádolta. A végtárgyalás ma nagy érdeklődés mellett folyt le; Kohn Lipót bevallotta, hogy a „Népszava“ olvasásától esett szociálista betegségre; a betegség és nyomor kényszerítette őt az exaltált lépésre, de javulást ígért. A vádlott különben, úgy látszik, eszelős és kissé meg van zavarodva. Dr. Dési Géza védőbeszédében kikelt az erőszakoskodás ellen, melylyel a szociálisták elmergesíthetik, de gyógyítani nem lehet. A határozat elmondása után a közönség a vádót megjelentette és a törvényszék Kohn Lipótot a vád és következményei alól felmentette és azonnal szabadlábra helyezte.

— A kuria legújabb döntvénye. A hivatalos lap mai száma teszi közzé a kuria VII. számú döntvényét. Az elbírálás alá került kérdés a következő volt:

Van-e utóajánlatnak helye az árverési feltételek teljesítésében késedelmes vevő ellen megtartott újabb árverés után?

A kuria határozata így szól:

Utóajánlatnak az árverési feltételek teljesítésében késedelmes árverési vevő veszélyére megtartott újabb árverés után is van helye.

— Lovaglás ügy. Párviadal vétsége miatt vonta ma felelősségre a pestvidéki törvényszék dr. Nagy Gyula váci ügyvédet és Gonda Mihály járásbíróági telekkönyvvezetőt, akik a múlt év őszén pisztolypárbajt vívtak.

Gonda Mihály a párbaj előzményeit így adta elő:

— Ezelőtt három évvel fűrdőn voltam. Valamelyik barátom féltékenynyé akarván tenni feleségemet, naponkint több cselédfényképét küldött nekem, mintha ezek az én ideáljai lennének.

— Ki küldötte nejknek a képeket?

— Azt nem tudom. De Nagy Gyula, aki jó barátom volt, később mindig e cselédképekkel székürozott. Én mondtam neki: „Hagyd már ezt a cselédugyet!“ De mit se használt. Az őszszel bementünk együtt az egyik váci sörcsarnokba, ahol épen valami cseréparangokat produkáltak. Nagy Gyula megint előhozta a cselédugyet, majd pedig azt állította, hogy e cseréparangok minden hangot kiadnak, ép úgy, mint a zongora.

— A zongorán negyed és nyolczad hangok is vannak — mondtam én.

— Azt csak olyan negyedeszd mondhatja, mint te! — vágott vissza Nagy Gyula. Én e szavért egy pálczával meglegyintettem.

— Mi az, hogy meglegyintette?

— Megütöttem, de nem akartam megütni.

(D-r ü l t s é g.)

— No és hogy történt tovább?

— Nagy Gyula erre rám támadott: „Hunczut, gazember, eltakarodj az asztalomtól, mert pofon ütlek!“ Én el is távoztam haza és másnap fegyveres eléglételt kértem tőle, ezt meg is adta, mire megverekedtünk.

— Mik voltak a párbajfeltételek?

— Egyszeri golyóváltás, harmincz lépérről avance nélkül.

— Maga elsütötte a pisztolyát?

— Igen el. De az ég felé löttem. (D-r ü l t s é g.)

Dr. Nagy Gyula köz- és váltóügyvédet hallgatták ki ezután, aki ép úgy adja elő az esetet, mint vádlott társa, azzal a különbséggel, hogy az a kis legyintés erős ütés volt, úgy, hogy fájt belülről a válla.

A törvényszék Gondát nyolcz nappal, dr. Nagy Gyulát három nappal állományra fogházra ítélte.

— A szjenicsáki vérengzés. Zágrábból táviratozzák, hogy ma hirdették ki a hétszemélyes tábla ítéletét a szjenicsáki gyilkosok bűnygyében. Az ítélet teljesen jóváhagyja az alsóbíróóság minősítését és néhány elítélt börtönbüntetését leszállítja. A 11 halálraítélt közül nyolcz kegyelmet kapott, de Loncsár Márta, Loncsár Márkus és Manojlovics Száva ellenében szabad folyást nyert az igazságszolgáltatás. A halálbüntetést holnap reggel 6 órakor hajtják rajtuk végre.

— Rendőr a vádlottak padján. Jánosai Péter rendőr egyik társával, Balog Zsigmonddal 1896. április havában a cselédbjelentések végett házról-házra járt. Feladatuk végzése közben betértek a Teréz-körut 19. számú házába, ahol Jánosai házmesternére rászólt, hogy hibát követett el s baj lesz a dologból, mert megfogják büntetni. Aztán jelentős szembunyorítással hozzátette:

— De azért: „Wer schmiert, der fahrt!“

A házmesterné aztán állítólag adott is egy koronát. Néhány nap mulva, amint Jánosai poszton állt, dülöngözve és nagyokat kurjongatva eléje került Balázs András. A garázda embert letartóztatta, de ez felhasználta egy alkalmas pillanatot s a rendőrségre menet, futásnak eredt. A rendőr utána iramodott s amint közelébe jutott, kihuzott kardjával végigvágott rajta. Balázs gazdája közbelépett, mire a rendőr megkötözte. E tetteiért Jánosai zsarolás, személyes szabadság megsértése és hivatalos hatalommal való visszaélés czimzén törvény elé került. A budapesti büntetőtörvényszék a vádak egyikében, a zsarolásban bűnyosnek is találta Jánosit és 14 nappal fogházra ítélte. Ma azonban a királyi tábla, elfogadva dr. Keszits Antal védő érvelését, hogy a felhozott bizonyítékok nem elégségesek a vád igazolására, felmentő ítéletet hozott.

— Hetvenkilencz vádlott. Ma folytatták a hárszi szociálista földművesek pörében a vádlottak kihallgatását. Az érdeklődés a tárgyalás iránt még ma sem csökkent.

Legelőször Pap Ferenczet hallgatták ki. Azt vallotta, hogy őt senki sem hívta, de azért elment a járásbíróósághoz. A járásbíróóság udvarán törtétekről nem tud semmit, mert benn sem volt az udvaron.

Kincsik János azért ment, mert hallotta, hogy minél többen mennek, annál nagyobb hatása lesz. Arra már nem emlékszik, hogy ki mondtatta ezt. Ő különben nem is ment a tömeggel, hanem már jóval előbb, hogy a járásbíróósághoz értek, elszakadt tőlük és haza ment.

Dudás János azt mondja, hogy volt ugyan Kis-Várdán, de nem ment be a járásbíróóság udvarára és semmiről sem tud semmit. De legelőször nem tudja azt, ami az udvaron történt.

Varga József és Oross Péter beismerik, hogy a tömegben voltak, de nem tudják, hogy mi történt, mert nem láttak, nem hallottak semmit.

Most Csapó Ferenczet hallgatták ki.

Csapó az uton találkozott Schanferttal és Leakóval, akik arra kérték őt, hogy pálinkát ne igyék és adja tudtára a többieknek is, hogy mindenki tisztességesen viselkedjék a járásbíróóságnál, mert csak így érnek el valami eredményt. A járásbíróóság udvarán ő benn sem volt, mert időközben valami sürgős dolga akadt Kis-Várdán és addig sehová se mehetett, amíg azt el nem intéste. Viszajött ugyan, de már nem találta az épületben egy elvtársat sem.

Török István jelen volt a csoportosulásnál. De amikor a járásbíró rájuk szólt, hogy távozzanak, ő a vezetőket példáját követte és eltávozott.

Leskó István vitte be kocsiján **Leskó Jánost** és társait, de ő a kocsival eltávozott s mire visszament a járásbíróhoz, már nem talált ott senkit.

Kontra László azt mondja, hogy őt senki sem hívta.

Az **elnök**: A vizsgálóbíró előtt maga mást mondott. Azt vallotta, hogy **Kardos Ferenc** hívta magával, aki azt mondotta, hogy ha nem megy, abból még baj is lehet.

Kontra tagadja ezt.

Az **elnök**: Milyen bittal fenyegették a járásbíroságot?

A **vádolt**: Semmilyennel, hisz nem is volt nálunk bot.

Az **elnök**: A vizsgálóbíró előtt azt vallotta, hogy bittal hadonáztak a járásbíró épületében. Erre aztán véget ért a vádlottak kihallgatása és az elnök felfüggesztette a tárgyalást.

Délután 3 órakor megkezdették a tanúk kihallgatását. A tanúk nagyrészt terhelen vannak a többben azt állítják, hogy a botokkal felfegyverzett tömeg magatartása fenyegető volt. Az ítéletet valószínűleg holnap hirdetik ki.

SPORT.

+ **Makó** a derbyben. Makót a Trial Stakesben aratott győzelem után annyira megfogadta istállója, hogy most csak 10 : 1 az oddsa.

+ **Fontos nevezési zárlatok.** A jövő esztendőben futandó király-díjra, Szent-István-díjra és báró Wenkheim Béla-Memorialra jövő hónap 1-én esznek a nevezési zárlatok.

+ **Versenyek Németországban.** A szomszédos Németországban a legitim versenyzéstendő vasárnap kezdődött. A magyar tenyésztés a német klaszikus mérkőzésekben az idén is erősen lesz képviselve, viszont a németek is nagyon készülődnek a mi versenyreinkre.

+ **Taxis herceg.** A monarchia elsőrangú főúri lovasa, Taxis herceg bámulatos szívóssággal folytatja lovaglásait s egyuttal győzelmeit a legitim pályákon. Alig van gát- vagy akadályverseny, melyben a herceg részt ne venne. A jockeykkal szemben is veszedelmes ellenfél. Tegnap a kitört s hozsakkal elmaradt Alland-on aratott győzelme után a közönség nagy ovációban részesítette.

EGYESÜLETEK.

*. **A munkások gyermekéért.** Nagyon üdvös munkát végzett a **Nópevelők Budapesti Egyesülete**, mikor rámutatott azokra a szomorú erkölcsi és testi veszélyekre, melyeknek a munkások iskolaköteles gyermekei napról-napra ki vannak téve. Ezeknek az erkölcsi elzülésnek kitétt gyermekeknek az érdekében az egyesület emlékiratot intézett a főváros tanácsához. Ma pedig egy küldöttség **Szedvizer Lajos** elnök vezetése alatt **Szabó Károly** fővárosi tanácsosnál, a tanügyi osztály vezetőjénél járt, hogy felhívja figyelmét erre a filantropikus dologra. A tanácsos nagyon szívesen fogadta a küldöttséget és megígérte jóakarátát. Ugyaníly kérdésben járt ma **Rieger György V.** kerületi iskolaszéki elnök is az ügyosztályban.

*. **Egy muzeumi-egylet deficitje.** Kolozvárról táviratoczkák: Az erdélyi muzeum-egylet gróf **Ésterházy Kálmán** elnöklése alatt ma tartotta meg rendes közgyűlését. Az elnök részvétellel emlékezett meg **Finály Henrik**ről, az egylet elhunyt titkáráról. Ezután sajnálattal említette fel, hogy az egylet folytonos deficittel küzd. Reméli, hogy az egylet megalkotóinak az utódai áldozatkészségükkel lehetővé fogják tenni az egylet működését. Az elnöknek ezt a kijelentését a közgyűlés zajos éljenzéssel fogadta. A költségvetést, amely negyedszáz forint deficitet tüntet fel, elfogadták és végül alelnöknek **Szamosi Jánost**, titkárnak pedig **Szadeczky Lajost** választották meg.

*. **Horvátok a Vörös kereszt-egylet gyűlésén.** A magyar vörös kereszt-egylet országos közgyűlést gróf **Csekönics Endre** elnöklése alatt május 26-dikán tartja az első magyar általános bizottság-társaság ülésében. Az országos közgyűlésen képviselteti magát a horvát-szlavon vörös kereszt-egylet. A meghívókat most küldik szét.

ÜZENETEK A KÖZÖNSÉGNEK.

M. E. Tornallya. Ilyen kérdéssel legjobban, ha orvoshoz fordul, mert minden embernek más természete van s így látatlanul gyógyszereket ajánlani lehetetlen. Mindenesetre jó és erős táplálkozás segít a bajon.

Simplex. A kérdéses dolgot a Nemzeti Színház igazgatóságának kell benyújtani, illetve a levelet oda kell címezni.

S. B., Budapest. Sokat akar egyszerre. Első kérdésére a következő felvilágosítást adjuk. Folyamodhatik a vallás és közoktatásügyi miniszterhez, hogy a vizsgákat magánuton tehesse le, egy évben kettőt is, ha az engedélyt megkapja, akkor tanártól is vehet magánórákat, de vizsgát csakis nyilvános tanintézetben tehet. Második kérdésére feleletünk a következő: külföldi utlevélért az illető közigazgatási hatóság útján a belügyminiszterhez kell folyamodni; harmadik kérdésére tudósítjuk, hogy azzal a képzettséggel aligha lehet detektív.

K. V. Zala Merenye. A vidéki postahivatalok vasárnap és ünnepnapok délutánjain nem kötelesek a felek szolgálatára állani. Különben a hivatalos órák az ajtóra kifüggesztett táblán olvashatók.

B. Gy. Alberti Irsa. Attól függ kicsoda ügyben; rendszerint 15 nap alatt válnak jogerejűvé.

Sz. L. Nagy-Szalonta. Sorsjegyeit kihúzták, egyikkel 500, másikkal 200 forintot nyert.

N. S. Szónta. A magyar nyelv szempontjából nem helyes; de úgy használják, hogy gardíroz. A garde de monsieur helytelen, ha asszonyt kíséretéről van szó, csakis garde des dames-ot lehet mondani, mert azt jelenti, hogy az illető egyén egy nőt kísér. Az az egyén lehet férfi is, nő is, mégis garde des dames.

NYILTTÉR.

Gleichenberg-gyógyhely

Stájerországban

Gyógyeszközök: Alkalkus-muriatikus források, savó-, tóhón- és kocskelej (száraztakarmány), kefir, lenyő és gyógybologzők, ferris-só, poriazás magán-kamrákban, pneumatikus-kamara, szénsavas azeulfürdők, pezsgő-fürdők, hidrogén-gyógyintézet.

Idény: május 1-től, szeptember végéig.

Felvilágosítás és prospectus ingyen. Lakásmegegyeztetéseket elfogad.

A Gyógyigazgatóság Gleichenbergben.

Ma, szombaton, április 30-án, délután 4 órakor a városligeti

Nagy fővárosi pavillon megnyitása.

(Az Artézi fürdő mellett. A földalatti villamos-vasút végállomásánál.)

A főváros legelegánsabb és legremekesebb kávéháza és vendéglője, kényelmes, széles és árnyékos terrasszokkal s óriási külső területtel, melyeket ragyogó villamos fény tündériesen világít.

Naponként katonazene.

Kedvezőtlen időjárás esetén előkelő kényelemmel berendezett **kávéházi és éttermi helyiségek, billiárd-termek, női-termek, játszó-szobák, szeparék és bicycli-fészerek.**

Kitűnő kávéházi italok.

Dréher-féle sör.

Izletes konyha! Figyelmes kiszolgálás!

Columbia-kerékpár. **Meteor-kerékpár.**

Nagy kerékpáriskola.

Kitűnő mesterek Villanyvilágítás.

Fodor Károly és társa

Aréna-ut és Lendvay-utca sark.

Villanyos-vasút megállóhelye.

Nagy helyiség

1-ső emeleten, mely egy nagy teremből és több szobából áll, augusztus 1-ére kiadó. Különösen alkalmas: irodának, divatszalonnak, műhelynek, egyleti helyiségnek, vivóteremnek, magániskolának, vagy nagy lakásnak.

Bővebbet a kiadóhivatal útján tudhatni.

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági táviratok.

New-York, április 29. (C. T. B.)

	április 29. cents	április 28. cents
Buza májusra	119 ³ / ₂	121 ¹ / ₂
" júliusra	101 ⁵ / ₈	102 ⁵ / ₈
" szeptemberre	88 ¹ / ₂	89 ⁵ / ₈
Tengeri májusra	38 ³ / ₄	38 ³ / ₄

Chicago, április 29. (C. T. B.)

	április 29. cents	április 28. cents
Buza májusra	120	122 ¹ / ₂
Tengeri májusra	33 ¹ / ₂	34

Ipar és kereskedelem.

A mezőgazdasági gépgyártás fejlesztése. Az ezredéves kiállítási főjelentés egyes fejezeteivel kapcsolatosan az Országos Iparegyesületben rendezett ankétszerű tanácskozások rendjén fölmerült az az eszme, hogy mezőgazdasági gépgyártásunk fejlődésének előmozdítására a hazai mezőgazdasági gépgyárosok országos szövetségbe egyesüljenek. Az Országos Iparegyesület ebben az irányban felhívást küldött szét az összes hazai gépgyárosokhoz, s a beérkezett válasz mind a szövetség megalakítása mellett nyilatkozott. Ennek következtében a szövetség megalakítása dolgában értekezlet volt az iparegyesületben **Matlekovits Sándor** elnöklése alatt. Az értekezlet, amelyen a legelőkelőbb gépgyárak képviseltették magukat, elvben kimondotta, hogy a szövetség megalakítandó s a szövetség szervezeti szabályzatának és működési programjának kidolgozására szűkebb bizottságot küld ki.

Kőbányai sertésplac, április 29. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felüli súlyban) 57—58 krajczárig. Közép (páronként) 300—400 kilogramm súlyban) 56—57 krajczárig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 61—62 krajczárig. Közép (páronként) 251—320 klgig terjedő súlyban) 59—59¹/₂ kr. Könnyű (páronként 250 klgig terjedő súlyban) 58¹/₂—59 kr. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 klg. felüli súlyban) 58¹/₂—59 krajczárig, közép (páronként 240—280) kilogramm súlyban) 58—58¹/₂ krajczárig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 57¹/₂—58 krajczárig. Sertéslétszám: 1898. április 27. napján volt készlet 34.135 drb, április 28-án felhajtott 2190 drb, április 28-án elszállított 540 darab, április 29-ére maradt készletben 35.785 darab. A hizott sertés üzletirányzata változatlan.

Budapesti konzum-sertés vásár, április 29. A ferenczvárosi petroleumraktárnál levő székesfővárosi konzum-sertés vásárra 1898. április 28-án érkezett 701 drb. Készlet 642 darab, összes felhajtás 1343 drb. Elszállított budapesti fogyasztásra 992 drb. elszállítatlan maradt 351 drb. Napi árak: 120—180 kilós 57—59 kr., 220—280 kilós 56—59 krajczár, 320—380 kilós 57—59 krajczár, öreg nehéz 52—56 kr., malacz 40—42 kr. A vásár hangulata élénk volt.

Budapesti szurómarhavásár, április 29. Felhajtott 992 db élő bányás és 1201 db élő borju. Napi árak: élő borju 28—38 forint, kivételesen 40 forint 100 kilónként. Élő bányás 2.50—7.50 forint párja.

Pénzügy.

A tőzszeadó ankét. Az értékpapirforgalmi adóról szóló törvényjavaslat előleges megvitatása céljából egybehívott ankét ma délután folytatta tanácskozásait **Lukács László** pénzügyminiszter elnöklése alatt. Mielőtt a 16. § tárgyalására áttértek volna **Wálkó Lajos** a pénzügyintézetek nevében ismételve azt kérelmezi, hogy az értékkiszámítás a pénzügyminiszter által kötésekre legyen átváltoztatható és egy átlagos érték szerinti adótétel állapítassék meg. Ezután a 16—43. §-okat vették tárgyalás alá, aminek megőrténtével **dr. Lukács László** miniszter a tanácskozást befejezettnek nyilvánította, köszönetét fejezvé ki a jelenlétnek, hogy e nehéz kérdés megvilágításánál a kormány segítségére voltak. A tanácskozás folyamán felmerült véleményeket a kormány beható megfontolás tárgyává fogja tenni és igyekezni fog a törvényjavaslatot oly alakban megszerkeszteni, hogy az az érdekelt körökre minél kevesebb megterheléssel járjon. (Élénk éljenzés.) Az értekezlet tagjai nevében **Kornfeld Zsigmond** mondott köszönetet a miniszternek a tanácskozások szakzerű vezetéseért és azért, hogy a jelenlétnek alkalmat adott a törvényjavaslattal szemben elfoglalt álláspontjuk kifejtésére. Ezzel az értekezlet véget ért.

Az angol bank helyzete. A legutóbbi kimutató szerint az angol bank helyzete azon intézkedések folytán, amelyeket aranykészlete védelmére tett, lényegesen javult. A bankba 1 1/2 millió font arany ösznölt és az érczkészlet ismét 31-78 millió font magasságra emelkedett. A letétek is 1-33 millióval gyarapodott. Tegnap jelentések szerint újabb 1/2 millió font arany érkezett a bankhoz és hír szerint a japán kormány beleegyezett abba, hogy a kínai kölcsönnek május elején esedékes része tovább maradjon a bankban.

Az „Anker” élet- és járadék-biztosítótársaság (Magyarországi vezérképviselet: Budapest, VI., Deák-tér „Anker-udvar”) 1898. márczius havában benyújtott a társaságnál 985 ajánlat 2.382.161 biztosított összegre és kiállított 923 kötvény 2.168.657 frt összegre. A befolyt díjak összege 562.808 forint — krajczár, a kifizetett károké 77.907 forint — krajczár. — A 3 havi időszak alatt benyújtott 3042 ajánlat 6.957.250 forint — krajczárra és kiállított 2853 kötvény 6.399.375 forint — krajczárról. Díjakért bevétel 2.323.321 forint — krajczár. Károkért kifizetett 216.296 forint — kr. — A haláleseti biztosításoknál A) osztalékterv szerint a nyereségy-osztalék az elmúlt évben az évi díj 25 százalékát tette ki. A vegyes- és takarékpénztári biztosításnál B) osztalékterv szerint az összes befizetett díjak 3 százaléka fizetett ki nyereségy-osztalék gyanánt.

A társaság vagyona 1897. december 31-én 62 millió forint. Biztosítási állomány 240 millió forint. Eddigi kifizetések összege 101 millió forint.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, április 29.

Jeleztük tegnap, hogy a tőzsdetanács kebelében élénk vitaközös tárgyat képezik azok az intézkedések, amelyek égetően szükségesek, hogy a gabonacsarnok tulsufoltsága folytán származott botrányos állapotot megszüntessék. Ez ügyben a börzetanács ma teljes ülést tartott és a következő, különben csak ideiglenes jellegű rendszabályokat léptette életbe és pedig már holnap reggeli érvényre.

A gabonacsarnok helyiségei felosztatnak úgy szólnán két egészen különálló részre és pedig a határidőpiacra és a készáru vásárra. A terményüzletnek fentartott lokalitásban való közlekedést megkönnyítik azáltal, hogy ma éjjel elhordatják az ottlevő ügynöki korlátot, amelyet úgy sem használtak soha és így csak felesleges torlaszt képezett; kimondták továbbá, hogy a határidőpiac termébe a belépés csakis a tőzsdetagoknak van megengedve; sem a látogatóknak, sem az alkalmazottaknak, a remissiereknek és a galopineknek ott tartózkodniok nem szabad.

A készáruforgalom helyiségeiben minden marad a régiben.

Együttal felemelték a látogatójegyek árát egy forintról három forintra. Ez utóbbi rendszabályt vegyes érzelmekek fogadták a tőzsdetagok. Nem minden alap nélkül hangoztatták, hogy a termelő, a vidéki kereskedő, ha feljő, hogy egy-két vagon gabonáját eladja, vagy a hízaló, aki tengeriszükségletét fedezi itten, az idegen maláta- vagy sörgyáros, aki árpát akar vásárolni, a fuvaros, aki ötven-száz métermázsa zabot vesz, hogy mindezeknek sok lesz a felemelt entrée és hogy méltatlanság, mikép ezeknek a feleknek kell bűnhődniök a játékosok tulajkapásai miatt.

Mondjuk, ebben van némi igazság, de bajos a dolgot úgy nyélbeütni, hogy az összes érdekeltek meg legyenek elégedve. Bizony, az a határidőpiac huzavona, amelyben az új tőzsdetalata emelésének ügye évek óta tengődik, megboszulja magát!

Követlenül a tőzsdetanács ülése után annak egyik szenátusa ítéletet mondott oly ügyben, amelynek eldöntését tágabb körökben némi feszültséggel várták. Tudták ugyanis, hogy a legutóbb szállításra bejelentett tavaszi buzatételek közül az átverők tizenkétezer métermázsanak a minőségét kifogásolták. Nos hát, a ma megéjlett tőzsdéi expertise igazat adott az átverők véleményének és kimondotta, hogy a buza nem felel meg a szokványokban körülírt standardnak. Már most a szállítók tartoznak holnap reggel más árut prezentálni és miután nincsenek abban a helyzetben, hogy ennek megfelelhessenek, a vevők a készáru-piacra fedezhetik magukat. Persze tizenkétezer

métermázsa buzáat ma hamarjában összevásárolni, főleg, ha az árutulajdonosok tudják, hogy coute que coute ezt a quantumot a vevőnek meg kell vásárolnia, ez nem könnyű feladat és a vége csak az lesz, ha a stornirozási alkudozások eredményre nem vezetnek, hogy a börzebírószág állapítja meg a holnap kész buzajegyzések alapján azt, az árt, amely mellett e kötések compensálandók. Ugy halljuk, hogy a hausse konzorcium tizenöt forint harmincz krajczáros ár mellett hajlandó a contreminek megadni az absolutoriumot. A mai árak szerint ez mindenesetre tulszigazott követelés!

Azt mondják, a május-juniusi buzakötések boldog tulajdonosai, hogy ez lesz a sorsa amaz eladóknak is, akik e határidőben vannak engageálva. Hát ez meglehet. sőt az sincs kizárva, hogy még feljebb srófolják az árakat. De mégis csak be kell várni, miként alakulnak a dolgok.

Végre is a május-juniusi határidő ma 14 forint 28 krral zárult, 14 forint 55 krajczár után, a szeptemberi buza pedig 10 forint 68 krral, 10 forint 90 krajczár után. E két terminus között tehát 3 forint 60 krajczárnyi deport áll fenn. Hja ez egész más, mondják a tipelők. Az ó-buza nincs, az új meg lesz. Látszólag megdönthetetlen logikának tetszik ez, de még sincs úgy. Annak az átmenetnek valahogyan meg kell történnie, anélkül, hogy az óriási disparitás fenmaradjon. Vagy felmegy a szeptemberi buza ára a 14-15 forintos jegyzések régiójába, amit kölve hiszünk, vagy a folyó határidő kurzusa hanyatlik.

Ha nálunk az augusztusi terminust ismernek, azt legfeljebb egy forintra drágábbra taksálnók a szeptemberi határidőnél és ez korántsem valami önkényes becslés, mert például júliusi szállítással tizenkét forintos budapesti árak alapján, a kereskedők összevásárolhatnának annyi buzáat Magyarországon, amennyi épen tetszik. Másrészt meg volt már az idén októberi buzában némi forgalom és e határidő mindig 30-40 krral a szeptemberi terminuson alul kelt.

Aztán a vetések állása! Hazánk egyes megyéiből és a külföldről valósággal áradozó jelentéseket kapunk, hogy minő csodákat mivélt a természet az utolsó napok pompás időjárásának behatása alatt. Szeretnők már most látni azt a hausseistát, aki, mondjuk csak jó közepes európai termésállításoknál, június 30-án lefizet tizenötezer forintot ezer métermázsa buzáért. Hanem mindezek daczára a börzén minden lehetséges.

Ma különben sokat beszéltek a csarnokban kukorica-ringről is. Fel is szökött a május-juniusi tengeri ára 6 forint 7 krajczártól (tegnapi zárlat) 6 forint 32 krajczárig és zárult este 6 forint 15 krajczárral. Tény, hogy effektív-tengeriben óriási, alig csillapítható kereslet nyilvánul. A tiszai állomásokon 5 forint 80 krajczárig terjedő árakat fizetnek, a román származék hozzánk nem jő, saját termésünk java részét pedig elfogyasztotta a nép a téli hónapokban, a drága buzaliszt helyett. Azután az az állítólagos corner nagyon avatott kezekben van. Ez oldalról ez nem volna az első megpróbálkozás.

Zab és rozs változatlan, úgy a készáru mint a határidőpiacra.

Ami a külföldöt illeti, Párisban a buza 30 centimesmel emelkedett, a liszté 20 centimesmel csökkent. A francia miniszterelnök kijelentése, hogy a gabonavámok leszállítását mellőzik, nem is annyira a dolog meritumánál, mint a deklaráció okadatolásánál fogva kellett hatást. Azt mondja ugyanis Méline, hogy ez a rendszabály szükségtelen, mivel a háboru által okozott aggodalmak immár tárgytalanok, továbbá, hogy Franciaország elegendő készlet felett rendelkezik, a termés kilátások pedig úgy az anyaországban, mint Tunishán és Algeriában kitünőek.

Berlinben lanyha volt az üzlet irányzata. Az angol piacra nem követtek egyöntetű tendenciázt. London fél shillinges emelkedést, Liverpool 2 1/2 pences árcsökkenést jelezett.

Amerikából jelentük, hogy a Cincinnati Price Current szerint az időjárás a téli vetéseknek ezen a hótén nagyon kedvezett és hogy a tavaszi mezei munkák sokat igéző aszapiciumok alatt dövéződ-

tek. Ma (pénteken) különben lanyhán kezdődött a forgalom a tengerentuli piacokon, New-Yorkban 1 1/2 centssel Chicagóban 2 centssel alacsonyabb kurzusok mellett nyílt meg az üzlet. (Záró árfolyamokat lásd a hirdető közgazdasági táviratokban.)

Buza.

Elkelt 25.000 métermázsa buza 25 krajczárral magasabb áron.

Előfordult eladások buzában.

Mennyiség mázsaiban	ó vagy új	származás	hátterem- kinti súly krajczár	minőség megjegyzés	átadál hely	ár, netto 100 kg-ért	Kézf. vagy 3 hóra
100	uj	tiszavidéki	78 ⁵	—	Budapest	15.20	8 hó
200	uj	..	77	—	..	15.10	..
200	uj	..	77	—	..	15.10	..
200	uj	..	77	—	..	15.10	..
1400	uj	..	76 ²	—	..	14.95	..
100	uj	..	76	kevert	..	14.85	..
100	uj	..	75 ⁵	—	..	14.55	..
1150	uj	..	75 ⁵	—	..	15.10	..
1150	uj	..	74 ⁸	—	..	15.10	..
100	uj	pestvidéki	79	sárga	..	15.10	..
100	uj	..	77 ⁵	—	..	14.70	..
100	uj	..	77	—	..	14.70	..
150	uj	..	77	—	..	15.10	..
200	uj	..	77	—	..	15.10	..
200	uj	..	77	—	..	15.10	..
100	uj	..	76	—	..	15.10	..
1750	uj	..	75 ⁵	—	..	15.10	..
800	uj	fehértmegyei	77	—	..	15.10	..
900	uj	..	77	—	..	14.90	..
400	uj	..	77	sárga	..	14.70	..
400	uj	..	77	—	..	14.90	..
200	uj	..	76 ⁵	—	..	14.90	..
100	uj	..	76	—	..	14.90	..
1500	uj	..	76	—	..	15.10	..
500	uj	..	76	—	..	15.10	..
500	uj	..	75	—	..	14.80	..
100	uj	bácskai aradvidéki	73 ⁵	—	..	14.25	..
4000	uj	oláhországi	71 ⁵	—	..	12.10	..
4000	uj	..	71	—	..	12.10	..

Hivatalos jegyzések buzában.

F A J	Mínős. súly hektol.	100 kilogr. kézp. ára		Mínős. súly hektol.	100 kilogr. kézp. ára		
		frtől	frtlig		frtől	frtlig	
Tiszavidéki	uj	74	14.45	14.55	75	14.65	14.70
..	..	78	14.75	14.80	77	14.90	15.10
..	..	78	15.05	15.15	79	15.20	15.25
..	..	80	—	—	—	—	—
Pestvidéki	uj	74	14.40	14.50	75	14.60	14.65
..	..	76	14.70	14.75	77	14.85	14.95
..	..	78	15.10	15.10	79	15.15	15.20
..	..	80	—	—	—	—	—
Fehértmegyei	uj	74	14.45	14.60	75	14.70	14.75
..	..	76	14.80	14.85	77	14.95	15.05
..	..	78	15.10	15.20	79	15.20	15.25
..	..	80	—	—	—	—	—

Raktárállomány buzában és lisztben: A fővárosi közraktárakban 103.200 métermázsa buza és 58.400 métermázsa liszt, a nyugotiban 17036 métermázsa buza és 545 métermázsa liszt. A Silosban 4000 métermázsa buza.

Határidőüzlet buzában: Őszi buza irányzata délelőtt szilárd volt, délután realizációkra lanyhább. Májusi buza árfolyama 30 krral emelkedett a tegnapi zárathoz képest.

Előfordult határidőkötések buzában.

Határidő	Délelőtti és déli tőzsde			Délutáni tőzsde		
	kezdet	forgalom	zárlat	kezdet	forgalom	zárlat
május	14. —	13.99-96.94-92-98 14.03-10-15-20-28 85-42-45-50-48	14.46	14.40	14.39-35-32 34.36-23-24 32	14.98
szept.	10.76	10.77-74-78-70-88 85-70-74-78-81 88-89-85-82-84	10.86	10.80	10.79-77-76 75-74-73-72 74-75-76-74 78-71-70-69	10.88

Hivatalos határidőjegyzések buzában.

Határidő	Déli tőzsde zárata				Leszámló árfolyamok
	április 29.		április 28.		
	pénz	áru	pénz	áru	
május megl.	14.45	14.50	13.82	13.87	13.82
..	10.84	10.86	10.72	10.74	—

Rozs.

Készáruüzlet. Csekély üzlet volt a czikkben, az árak 15 krajczárral emelkedtek.

Előfordult eladások rozsbán.

mennyiség mázsaiban	ó vagy új	származás	minőség megj.	átadál hely	ár, netto 100 Kgr- kint	Kézf. vagy 3 hóra
100	uj	pestvidéki nyíri	—	Budapesti Nyíregyháza	9.95	kp.
400	uj	..	1a	..	9.50	..

Hivatalos jegyzések rozsbán.

ó vagy új	származás	100 Kilogram- kézp. ára	
		frtől	frtlig
uj	oláhországi mágyarországi	70-72	9.80 9.75
..	..	..	9.90

Raktárállomány: A közraktárban 20700 métermázsa; a nyugati pályaudvaron 398 métermázsa.
Határidőüzlet rozsbán: Őszi rozsbán csekély forgalom volt, az árak változatlanok.

Petroleum.

Hamburg, április 29. Petroleum helyben 5.35 márká = 3.15 frt.
Antwerpen, április 29. Petroleum fin. helyben 16.1/2 frank = 7.69 frt.
Bréma, április 29. Petroleum fin. helyben 5.45 márká = 3.21 frt.
Newyork, április 29. Petroleum fin. 70 Abel test. Newyorkban 5.60 cents, fin. petroleum Philadelphianban 5.55 cents; United Rife Line Certificates áprilisra 71.—; nyers petroleum áprilisra 6.25 cents.
London, április 29. Petroleum, amerikai 4 1/16 sh., orosz 4 1/8—4 1/16 sh.

Olajok.

Páris, április 29. Repceolaj folyó óra 57.— frk (= 26.92 frt); májusra 57.— frk (= 26.92 frt); 4 óra májustól 57.25 frk (= 27.04 frt); 4 utolsó óra 57.75 frk. = 27.28 frt. Arak 100 kilónként értendő. Átszámítási árfolyam 100 frk = 47.70 frt.
Hamburg, április 29. Repceolajhelyben 53.— márká (= 31.21 frt). Átszámítási árfolyam 100 márká = 58.90 frt.
Köln, április 29. Repceolaj májusra (hordóval) 57.— márká (= 33.87 frt). Átszámítási árfolyam 100 márká = 58.90 frt.
London, április 29. Terpentin 26.6—26.7 1/2 sh. Repceolaj 24—24.6 shilling. Lenolaj 17.4 1/2 sh. Gyapotmagolaj 16.8—17.6 shilling.

Kávé, tea, rizs, juta, shellack.

London, április 29. Kávé. Santos, határidő ártartó. Jegyzetelt apr.-ra 28.6 sh., májusra 28.6 sh., júliusra 29.— sh., szeptemberre 29.9 sh. decemberre 30.3 sh. Tea: indiai szilárd, 1/2—1 shggel drágább. Rizs: szilárd, de nyugodt. Juta: igen szilárd. Shellack: szilárd, de nyugodt.

Fémek.

London, április 29. Béz, G. M. Brände 52 3/4 — 52 1/2 st. készáru és 52 1/16 — 53 3/16 font st. 3 óra; best sel. 57 1/4 — 57 1/2 font sterling. Ón: finom, külföldi 65 3/4 — 65 1/2 font sterling, készáru és 66 1/4 — 66 3/4 font sterling 3 óra. Ólom: angol 13 1/4 — 13 3/4 font sterling; külföldi 13 1/4 — 13 1/2 font sterling. Horgany: külföldi 18 1/4 — 18 1/2 font sterling. Higany: 7.13 font sterling első és 7.— font sterling másodikból. — Vas: A glasgovi nyersvaspiac ártartóan indult és szilárdan zárult jó üzlet mellett. Zárlatárak: 48.3 1/2 sh. készáru és 46.6 1/2 sh. egy óra. Cleveland 40.1 1/2 shilling készáru és 40.4 sh. egy óra; Hematit 50.0 1/2 sh. készáru és 50.3 1/2 sh. egy óra; Middlesbrough 50.10 1/2 sh. készáru és 51.1 shilling egy óra.

KÜLFÖLDI GABONATÖZSDÉK.

Bécs, április 29. A tegnapi árcsökkenés ma helyre van pótolva. Az effektív-buza árát oly magasra tartják, hogy május-juniusra lehetetlen a szállítás. Tengeri is szilárdabb. Előfordult kötések: buza május-juniusra 14.30—14.50 forinton, buza őszre 10.90—10.97—10.95, forinton, rozs tavaszra 10.60 forinton, rozs őszre 8.60 forinton, zab tavaszra 7.83 forinton, zab május-juniusra 7.86—7.82 forinton, zab őszre 6.50—6.45 forinton, tengeri május-juniusra 6.42—6.51 forinton, tengeri július-augusztusra 6.53—6.67 forinton, buza tavaszra 15.75—15.85 forinton.

Hivatalosan jegyzetelt:

Buza tavaszra 15.75—15.80, május-juniusra 14.45—14.47, őszre 10.93—10.95, rozs tavaszra 10.50—10.60, őszre 8.60—8.65, tengeri május-juniusra 6.55—6.55, július-augusztusra 6.63—6.64, zab tavaszra 7.80—7.90, május-juniusra 7.78—7.80, őszre 6.45—6.50 forinton.

Boroszló, április 29. Buza helyben 23.10 márká (= 13.61 frt) sárga. Buza helyben 23.— márká (= 13.55 frt). Rózshelyben 17.— márká (= 10.01 frt). Zab helyben 16.90 márká (= 9.96 frt). Tengeri helyben 13.— márká (= 7.66 frt). Minden 100 kilónként. Átszámítási árfolyam 100 márká = 58.90 frt.

Hamburg, április 29. Buza holsteini 245—255 márká (= 14.43—15.02 frt). Rózshelyben 175—185 márká (= 10.30—10.90 frt). Rózshelyben 135—136 márká (= 7.96—8.07 frt). Minden 100 kilónként. Átszámítási árfolyam 100 márká = 58.90 frt.

Páris, április 29. (Megnyitás.) Buza folyó óra 33.— frank (= 15.74 frt). Buza májusra 33.— frank (= 15.74 frt). Buza július-aug.-ra 31.75 frank (= 15.14 frt). Buza májustól 4 óra 30.60 frank (= 14.60 frt). Rózshelyben 21.80 frank (= 10.37 frt). Rózshelyben 21.50 frank (= 10.25 frt). Rózshelyben 20.50 frank (= 9.78 frt). Rózshelyben 18.60 frank (= 8.87 frt). Minden 100 kilónként. Átszámítási árfolyam 100 frank = 47.70 forint.

Páris, április 29. (Zárlat.) Buza folyó óra 32.75 frank (= 15.62 frt). Buza májusra 32.80 frank (= 15.64 frt). Buza július-augusztusra 31.75 frank (= 15.14 frt). Buza 4 óra májustól 30.60 frank (= 14.60 frt).

Pétóvár, április 29. Rózshelyben 8.20 rubel.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDÉK.

Bécs, április 29. Gyengébb párisi jegyzések dacára a tőzsde mai barátságos hangulatának tárgyai főképp a közlekedési értékek voltak. Később gyengült az irányzat, de a déli tőzsde újra szilárdult, leginkább államvasuti, elbavölgyi és déli vasuti részvények voltak keresettek magasabb áron.

Az előtőzsdén: Osztrák hitelrészvény 355.65 354.75, Anglo bank 157.25—157.50, Union-bank 296—295.25, Magyar jelzálogbank 252.50—253.—, Magyar hitelrészvény 380.50—378.50, Osztrák-magyar államvasut 349.25—348.15, Déli vasut 74.—75.50, Osztrák földhitel 463.50, Ländlerbank 232—230.75, Alpesi bányá 162.75—161.60, Rimamurányi 253.—, Elbavölgyi vasut 256—256.75, Dunagőzhajózási 457—458, Magyar aranyjárdék 120.60, Magyar koronajárdék 99.02, Török sorsjegy 58.—57.60, Német márká (május utójára) 58.82, Török dohányrészvény 130.50—130.75, Májusi járadék 101.90—102, Osztrák koronajárdék 102.60, 20 frankos 9.55, Magyar leszámítoló bank 252, Északnyugoti vasut 244.50—244.75, Tramway 508—504, Északmagyarországi kőszénbánya 193.75.

Délelőtt 11 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 354.87, Magyar hitelrészvény 379.25, Union-bank 295.— Ländlerbank 231.25, Osztrák-magyar államvasut 348.37, Déli vasut 75.25, Alpesi bányá 162.25, Rimamurányi 253.—, Májusi járadék 10.95, Török sorsjegy 57.50.

A déli tőzsdén: Osztrák hitelrészvény 355.25, Magyar hitelrészvény 380.—, Anglo-bank 157.50, Bankverein 264.—, Union-bank 295.—, Ländlerbank 231.50, Osztrák-magyar államvasut 350.50, Déli vasut 75.75, Elbavölgyi vasut 258.75, Szaknyugoti vasut 245.50, Török dohányrészvény 131.—, Rimamurányi 253.50, Alpesi bányá 162.—, Májusi járadék 101.95, Magyar koronajárdék 99.—, Török sorsjegy 57.90, Német márká 58.82, Fegyvergyár 310.—, Osztrák földhitel 464.—, Magyar aranyjárdék 120.60, Osztrák koronajárdék 101.65 20 frankos 9.55.

Délután 2 óra 30 perczkor jegyezték: Magyar aranyjárdék 120.70, Magyar koronajárdék 99.05, Tiszai kölcsönsorsjegy 139.50, Magyar földterhementesítési kötv. 97.30, Magyar hitelrészvény 380.80, Magyar nyeresévkölcsön sorsjegy 160.25, Kassa-oderbergi vasut 190.75, Magyar kereskedelmi bank 1402.—, Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.15 Magyar keleti vasuti állami kötvények 119.50, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 252.—, Rimamurányi vasrészvénytársaság 253.50, 4 2/16 papírjárdék 102.—, 4 2/16 ezüstjárdék 101.75, Osztrák aranyjárdék 121.65, Osztrák koronajárdék 101.60, 1860. sorsjegyek 143.25, 1864. sorsjegyek 196.—, Osztrák hitelsorsjegyek 205.—, Osztrák hitelrészvény 355.75, Angol-osztrák bank 157.50, Union-bank 295.—, Bécsi Bankverein 264.—, Osztrák Ländlerbank 232.75, Osztrák-magyar bank 913.—, Osztrák-magyar államvasut 351.25, Déli vasut 75.50, Elbavölgyi vasut 258.25, Dunagőzhajózási részvény 457.—, Alpesi bányarészvény 162.—, Dohányrészvény 130.25, 20 frankos 9.54 1/2, Császári királyi vert arany 5.70, Londoni váltóár 120.65, Német bankváltó 58.75. Az irányzat szilárd.

Bécs, április 29. (Utótőzsde.) A déli tőzsde zárata után jegyezték: Osztrák hitelrészvény 356.12, Magyar hitelrészvény 381.25, Anglo-bank 157.75, Bankver. 264.—, Union-bank 295.50, Ländlerb. 232.50, Osztrák-magyar államvasut 375.75, Déli vasut 75.25, Elbavölgyi vasut 259.—, Északnyugoti vasut 245.50, Török dohányrészvény 130.50, Rimamurányi vasut 254.—, Alpesi bányá 162.10, Májusi járadék 102.05, Magyar koronajárdék 99.10, Török-sorsjegy 59.10, Német márká azonnali szállításra 58.80, Német márká ultimura 58.82.

Berlin, április 29. Ezüstjárdék 101.70, Osztr. aranyjárdék 102.90, Magyar aranyjárdék 102.60, Magyar koronajárdék 99.50, Osztrák hitelrészvény 222.75, Osztrák-magyar államvasut 149.50, Déli vasut 32.90, Bostiehrádi vasut 300.—, Osztrák bankjegy 170.—, Rövid lejáratú váltó Bécsre vagy Budapestre 169.50, Rövid lejáratú váltó Párisra 62.05, Rövid lejáratú váltó Londonra 20.50, Orosz bankjegy 216.50, Olasz járdék 92.25, Laura-kohó 188.50, Harpeni 184.—, Olasz központi vasut 152.25, Török sorsjegy 112.90.

Az utótőzsdén: Osztrák hitelrészvény 222.90, Osztrák-magyar államvasut 150.10, Déli vasut 33.—, Magyar aranyjárdék 102.60, Disconto-társaság 106.50.

Páris, április 29. Uj 3% francia járadék 101.40, 3%-os francia járadék 102.42, 3 1/2%-os francia aranyjárdék 106.87, Osztr.-magyar államv. 756.—, Ländlerbank 493.—, Osztrák aranyjárdék 102.10, Déli vasut elsőbbség 388.—, Alpesi bányá 353.—, Török dohányrészvény 279.50, Török sorsjegy 104.05, Olasz járad. 92.05, Spanyol kölcsön 33.87, Meridional 667.—, Ottomanbank 535.—, Rio Tinto 697.50, Debeers 659.50, Eastland 111.—, Chartered 63.75, Randfontein 538.50, Szilárd.

Frankfurt, április 29. (Zárlat.) 4.20% papírjárdék 86.15 4.20% ezüstjárdék 86.05, 4 1/2% osztr. aranyjárd. 103.05, 4% magy. aranyjárdék 102.35, magyar koronajár. 99.35, osztr. hitelrészvény 301.75, osztr.-magyar bank 796.—, osztr.-magyar államvasut 301.75, déli vasut 66.63, elbavölgyi vasut —, bécsi váltóár 169.77, londoni váltóár 20.51, párisi váltóár 81.10, bécsi bankvein 224.87, villamos részvény 188.20, alpesi bányarészvény 136.55, 3% magy. aranykölcsön 89.60. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, április 29. (Utótőzsde.) Osztr. hitelrészvény 301.75, osztrák-magyar államvasut 302.50, déli vasut 66.50.

Frankfurt, április 29. (Esti tőzsde.) Osztrák hitelrészv. 302.50, Déli vasut 66.50, Osztrák-magyar államvasut 304.25, Bécsi Bankvein 225.—. Az irányzat szilárd.

London, április 29. (Zárlat.) Angol consolok 111.1/16, déli vasut 7.25, spanyol járadék 83.50, olasz járadék 90.1/8, 4% magy. aranyjárdék 101.—, 4% rupia 62.—, Canada pacificvasut 82.1/8, leszámítolási kamatláb 3.75, ezüst 26.25. Az irányzat szilárd.

New-York, április 29. Ezüst 56.75.

IDŐJÁRÁS.

A m. kir. meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1898. április 29-én reggel 7 órakor.

Table with columns: Állomások, Légnyomás mm. 760 +, A hőmérséklet Celsiusus szerint, Csapadék %, Állomások, Légnyomás mm. 760 +, A hőmérséklet Celsiusus szerint, Csapadék %.

A nyomási különbségek növekedtek, mivel az északioldali maximum erősödött és a Brit-szigeteken általában minimum mélyebb lett. Európa középső részén apró, csakúgy nyomású depressziók nyomai vannak.

Az európai időjárás erősebb lett, míg a hőmérsékleti viszonyok keveset változtak.

Hazánkban az idő főképpen a keleti megyékben esős és zivataros volt és a tájakon az eső helyenkint ma reggel is tart. Scat-mórtól a zivatar erős zaporral (26 mm.) járt, miután az eső kizöppedt vagy gyenge volt. A hőmérséklet aránylag igen magas.

Változón felhős, igen enyha idő várható, zivatarhajlammal és helyenkint esővel.

VIZÁLLÁS.

— Április 29-én. —

Table with columns: Folyó, Vízjárás, Vízjárás reggel, Áradás, Vízjárás, Vízjárás, Vízjárás reggel, Áradás.

Áll. megjelölés: * = Jégvesztés, + = Eső, - = Esőmentes, < = Szél, > = Szélmentes.

A munkatársak által: a munkatársak.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Kiadóhivatal:

Minden szó 2 krajczár, vastagabb betűkből szedve 4 krajczár.

Kiadóhivatal:

VIII. ker., József-körut 65. szám.

VIII. ker., József-körut 65. szám.

Ha a hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ postaköltséget kéri, akkor minden közlés után még 80 krajczár kiadásért köteles fizetni. — Cézárur az apróhirdetést postautalványon beküldeni, s a szöveget az utalvány szelvényére írni; esetleg közönséges levelekben is lehet a szöveget s a levéljegyeket beküldeni. Mindenki könyve kiadható az apróhirdetés árát.

APRÓ HIRDETÉSEK ÉS ELŐFIZETÉSEK

az

ORSZÁGOS HIRLAP

részére felvételnek kiadóhivatalunkon kívül (VIII. ker., József-körut 65.) a következő üzletekben:

- I. ker., Járnok-utca 22. **Év. Balászits György** nagyzsáde.
- II. „ Fő-utca 7. sz. alatt **Eisenbach Vilmos** fűszerkereskedése.
- IV. „ Kecskeméti-utca 14. sz. **Szántó Már** dohányüzede
- IV. „ Harsich-bazár **Déval József** dohányüzede
- IV. „ Petőfi-tér 3. szám **Nemetszky A. J.** dohányüzede és vésőgárda.
- V. „ Nagykörön-utca 20. sz. **Löwinger Gyula** fűszerkereskedése.
- V. „ Dorotya-utca 13. sz. **Well Vilmos** dohányüzede
- V. „ Váci-körut 6. szám **Moreno Janka** dohányüzede
- V. „ Lipót-körut 22. szám **Wollák Zsigmond** dohányüzede
- VI. „ Teréz-körut 54. szám **Brener Mihály** dohányüzede.
- VI. „ Jendrassy-ut 48. szám **Hobonczy Ilona** dohányüzede.
- VII. „ Erzsébet-körut 50. szám **Hofler Róza** dohányüzede.
- VII. „ Erzsébet-körut 7. szám **Frad J.** dohányüzede.
- VIII. ker., a Nemzeti színház bérh. **Sopronyi V.** dohányüzede.

s ugyane helyeken mindennemű felvilágosítások készségesen megadatnak.

LEVELEZÉS.

M. 6. Olvastam úzenetét s abban nagy féltéssel látok. On azt hiszi, hogy fölemből nem választottam, pedig egészen más valami tartott vissza a tőlem meg nem szeretettét; En (bizom az Ön lovagiaságában s reményem, nem fogok eszaktokozni). A körülmenyekhez képest jól érzem magam, csak ha a mult eseményeire visszagondok, szomorodom el. Ha ideje enged, egy írjat akár levélben, vagy pedig ezen a helyen. Tisztelettel küldi. **Maricz** 3944-1

November 7. Milyen boldog nap volt az, egy-e te, kis Ördögöm, én azt hiszem, hogy már életemben sem leszek többé oly boldog, mint akkor voltam. Te tőled függ az, hogy lesz-e még olyan napom és kedek, te édes kis fiam, hogy nyugodt meg háború kedélyemet és vigasztald a te kölszédbe esett Hungát. 3924-1

Juliska! Tehát május 1-én a reggeli kirándulás-on részt vesz egy-e? Elhatározásáról mielőbbi értesítést várok. Üdvözlő hiva. 3948-1

Nagymező-utcai barna. Amint látom, kegyel némi vonalammal viseltetik irinyomban. Ha az lényeg így van és barátságomat nem utasítaná vissza, begrszkedjek eszem "Kolumbus" alatt e helyen étesíteni ebbeli szándékáról. Feltételezem megjegyznem, hogy a fikturárakbecsületbeli dolgokat tartom. Kérem választásnak reményében, vagyok kétségű hiva "a napenkénti b muló". 3956-1

Három bakfisch szeretné megtudni, minek is van a szerelme a világban. Válaszok e lap kiadóhivatalába küldendők. Jellegük "Ábrándos barna", "Tűzsefete" "Csintalan szőke". 6782-1

HÁZASSÁG.

Jgen csinos izr. hölgy óhajt idösebb urral házasság céljából megismerkedni. Főkelek intelligencia és finom modor. Levelek "Szerencse fel" jelleg alatt e lap kiadóhivatalába intézendők. 3908-2

Egy géppári tisztviselő, 1500 ft évi jövedelemmel házasság céljából óhajt megismerkedni oly csinos, élhető családból származó hölgyvel, ki 10-12000 forint hozományával rendelkezik. Levelek "Komoly ember" jelleg alatt e lapba intézendők. 3904-2

Férjhez menni óhajt egy fiatal özvegy asszony kinek egy pár ezer forint hozománya van. Csakis komoly és nével ellátott ajánlatokra reagál, melyeket a kiadóhivatalba kér "Szép asszony" jelleg alatt. 3920-2

ÁLLÁST KERES.

Fiatl kisasszony, ki a kereskedelmi szakfolyamat kitűnő sikerrrel végezte, a magyar és német levezetést teljesen bírja és egy helybeli vállalatnál több évig volt alkalmazva. Iródi állást keres. Szives megkeresést "Magyar gyorsíró" jelleg alatt a kiadóhivatalba kér. 3900-2

Fiatl leány sürösen keres iródi állást. Kereskedelmi szakfolyamatot jó sikerrel végezte, a gép-és gyorsírásban teljes jártassággal bír és jelenleg alkalmazva van. Szives megkereséseket a kiadóba kér "Kitűnő gyorsíró" jelleg alatt. 3918-2

Gazdatiszt. Ki 20 éves korától gazdaságban működött jó sikerrel, s 20 évi tapasztalattal, s nagyobb gazdaságokat önállóan kezelt, ily minőségben alkalmazást keres azonnali belépésre. Szives megkereséseket kérek Mohorára "Jó siker" címen. 3912-2

Egy okleveles gyermeknevelésnek ajánlkozok előkelő családban 4-5 éves gyermekekhez. Cím a kiadóhivatalban. 3926-2

Róm. kath. nos. gyermektelen kovács, házmeieri állást keres szerény feltételek mellett, május 1-ére. Cím a kiadóhivatalban. 1211-3

Házvezetőnők ajánlkozok egy magányos idösebb nő. A háztartás minden ágában kitűnő jártasság van. Szives megkereséseket "Jó főnök" jelleg alatt e lapba kér meg. 3938-3

Okleveles tanító, ki a francia nyelvet is kitűnően bírja, mint felvilágosító kíván alkalmaztatni, igényei szerények. Cím a kiadóhivatalban. 3732-3

Intelligens nő, ki a magyar, német, francia és olasz nyelveket beszéli, valamint a zongorában teljesen ki-vau képeze, leforgóit állást keres. Cím a kiadóban. 3750-3

Elárulítónő állást keres czukrászda, pék vagy másféle üzletben csinos, fiatal 18 éves, jó házból való leány, gyermekek mellé mint benne is menne. Szives megkeresést "Szorgalmas és há" jelleg alatt e lap kiadóhivatalába küldendők. 3912-3

Könyvelésben és levelezésben jártas kereskedelmi akadémiait végzett fiatal hivatalnok megfelelő délutáni foglalkozást keres. 3784-3

Egy nő ruhavarrónő, munkát keres üzletben. Cím a kiadóhivatalban. 3770-3

Pénztárnoknők ajánlkozok, intelligens fiatal leány, ki jelenleg is ily minőségben van alkalmazva. Szives megkeresést "L. K. 19" jelleg alatt e lap kiadóhivatalba kér. 3922-3

A gép- és gyorsírásban jártas intelligens nő, ki már hasonló minőségben alkalmazva volt, bármily iródi alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalban. 3800-3

ÁLLÁST KAPHAT.

Szépírásu fiatal ember keresetlik fől napi foglalkozásra. Levelek "Másolás" jelleg alatt e laphoz küldendők. 3940-4

OKTATÁS.

Egy okleveles zenetárnó, néhány üres órával rendelkezvén elvállal oktatást. Címe a kiadóhivatalban megtudható. 3938-5

Czimbalmozni! Két hónap alatt hátkét is megtanítok az államtan fellafalt legújabb és legkönnyebb magyar rendszer (methodus) szerint, háznál és házon kívül, egyszerűen vidékre is tanítok pontos és kimerítő magyarázat után (posta fordulattal). Cím a kiadóhivatalban. 2850-5

Szabászatban es női ruha varrásban alapos oktatást kaphatnak jó családból származó intelligens hölgyek. Hol megmondja a kiadóhivatal. 3974-5

Ügyes, gyors és gépírókat keresetük egy nagyobb vállalatnál. Ajánlatokat "Ügyes" jelleg alatt a kiadóhivatal továbbit. 3908-5

BIRTOK VÉTEL ÉS ELADÁS.

160-250 holdnyi birtokot keresek nagy kerttel, szép uri lakkal, a főváros és vasút közelében. 3930-6

Az Alföldön nagyobb birtokot keresek mielőbbi megvételre. Ajánlatokat "Alföldi birtok" címen a kiadóhivatalba intézendők. 3930-6

HÁZ- ÉS TELEK-ELADÁS.

Átkalmi vételek. Egy 10000 ft ötvös bélvárosi telek, 80 évig adómentes, egy saroktelek a VI-ik kerületben, egy kőháztelek a VI. kerületben, a budakesszi-uton egy villa, telekkel, nagyon olcsón, egy telek a Békák r-yn-ön, a Sváb-hegyen, egy szép fasor telek családhasználatra alkalmas és még 3 dbb olcsó telek és házak. Fischer S. Izabella-utca 43. 3759-7

2. emeletes bérház a Krisztina-körut legzsebb pontján, 18 lakással és egy műhely bolttal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 3814-7

A Terézvárosban egy rendkívül szép és elegáns beosztású egyemeletes ház gyönyörű kerttel eladó. Cím a kiadóhivatalban. 3734-7

Elköltözés miatt óhajtok eladni újpesti házat, mely a befejezett tőke 10%-át hozza. Közvetlen a villamos megállóhely mellett a legzsebb helyen épült. Cím a kiadóban. 3734-7

Játra-Lomnicz nyaralótelepen, tővönben, két év óta épült villa négy szobával, előszobával, verandával, külön elnyha-épülettel, pinceszével, vízvezetékkel, székfűttel, egy holdas kőfűtött, bekerített parkal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 3707-7

ELADÁS.

Fonvődtiszti stilla és csokó, majdnem új, olcsón eladó. Erdőküldés k írjanak a kiadóhivatalba "20" jelleg alatt. 3924-8

A Külső-Váci-uton egy háromemeletes bérházat óhajtok eladni. Kényvű fizetési módokat megajánlok. Ajánlatokat a kiadóhivatal továbbit "Béház" címen. 3911-3

Eladó 2 kétajtós fényezett szekrény, 2 fényezett ág, 2 szalmásak, 80 forint. Cím a kiadóban. 3928-8

Czimbalom, pedálos (Horváth féle) kitűnő hangu, (egy hónapig) bírt, szép kiállítás, 80 forint eladó. Cím a kiadóhivatalban. 1207-8

Butorvevők becses ajánlomból óhajtok eladni. Nemes és Lenyvel, Belváros, Egyetem-tér 5, 1 em. lávó nagy butor-raktárban a ház lerombolása miatt a butor készletek minden áron eladtnak. 3481-8

Alig használt, teljesen jó karban levő kerékpár eladó. Cím a kiadóhivatalban. 3812-8

Szöveggel behuzott dívan és egy faragott kétajtós kredencia egyenként is minden áron költözhető miatt eladó. Cím a kiadóhivatalban. 3710-8

Egy fekete, pedálos, rozbetetes, kitűnő hangu czimbalom eladó. Megtekinthető d. e. 12 óráig. Cím a kiadóhivatalban. 3820-8

Jóforgalmu péküzlet a főváros legelőkelőbb helyén, családi körülmények miatt eladó. Megkereséseket a kiadóhivatal közvetít, "Kitűnő üzlet" jelleg alatt. 3794-8

Bösendörfer zongora teljesen jó karban jutányos ár mellett eladó. Cím a kiadóhivatalban. 3819-8

Teljesen jókarban levő "Chicago I" 97-es model-kerékpár, még alig használt eladó. Cím a kiadóhivatalban. 3828-8

Jutányos ár mellett eladó egy még jókarban levő kerékpár. Megtekinthető 4-4 óra között. Cím a kiadóhivatalban. 3822-8

VÉTEL.

Fall zongora (piano) jó karban levő megvételre keresve van. Cím a kiadóban. 3710-9

Egy jókarban levő kerékpárt óhajtok mielőbb venni. Ajánlatokat "Tandem" jelleg alatt e lap kiadóhivatalba kér. 3929-9

Élénk forgalmu helyen levő virágüzletet keresek megvételre azonnali készpénzfizetés mellett. Ajánlatokat a kiadóhivatal továbbit "Üzlet" jelleg alatt. 3822-9

KIADÓ SZOBÁK.

A Baross-utca közelében, a Szigetvári-utczában, külön álló kis garzonlakás, amely egy ketablakos csinos szobából, előszobából áll, külön kapukücsökkel, butorral, vagy butor nélkül azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 3852-10

Elegánsan butorozott kétablakos utczi szoba külön bejáratú a Váci-köruton kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 3866-10

Különbejáratu, butorozott szoba, fürdőszoba, használattal, teljes kiszolgálással, havi 18 forintért kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 3868-10

Május hó 1-ére kiadó a lépcsőházból nyíló elegánsan butorozott szoba egy részére. Cím a kiadóhivatalban. 3924 10

Tiszta, csinosan butorozott udvari szoba a Váci-köruton kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 3762-10

Csinos kis udvari szoba kiadó intelligens hölgy részére. Cím a kiadóhivatalban. 3802-10

Intelligens fiatal nő, kinek szöpen berendezett lakása van, keres idösebb intelligens lakótársnót. Cím a kiadóhivatalban. 3796-10

Elegáns 2 ablakos utczi szoba, csinos előszobával és fürdőszobával használattal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 3910-10

Egy szép szoba, csinosan butorozva, esetleg teljes ellátással kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 3870-10

Egy csinosan butorozott szoba, magányos ur nőnél, hasonló hölgy részére kiadó. Franciaul tökéletesen tudó a lakást igen olcsón kapja. Cím a kiadóhivatalba. 3798-10

Szöpen berendezett utczi szoba, a klinika közelében azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 3874-10

Nagyon szép, tiszta szoba a Váci-köruton két ur részére, esetleg teljes ellátással kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 3844-10

LAKÁS KERESTETIK.

A Teréz-köruton három négy utczi, két udvari, elő-, fürdő és cselszobából álló lakást keresek május 1-ére az I-és vagy II-ik emeleten. Ajánlatokat az évi bér meghatározásával "Ügyvéd" címen a kiadóhivatalba kérek. 3840-11

Intelligens úrnő tisztviselőné 4 éves fával a nyáron át a főváros közelében (esetleg Budán) lakást teljes ellátással szeretne, hol egyszerűen napközben a gyermek kollé felügyelet alatt van. Ajánlatokat az ár megjelölésével és pontos címmel e lap kiadóhivatalába "Tiszta levegő" jelleg alatt kérek. 3876-11

Kerepesi-uton 2 utczi, 3 udvari, elő-, fürdő-és cselszobával konyhából álló lakást olcsó, vagy második emeleten akarok május 1-ére kivenni. Ajánlatokat "Csendes lakó" címen a kiadóhivatalba intézendők. 3638-11

KIADÓ LAKÁSOK.

Nagy helyiség 1-ső emeleten, mely egy nagytaromból és több szobából áll, augusztus 1-ére, kiadó KÜLÖNFÉLE alkalmas iródnak, divatszalonnak, műhelynek, egyteli helyiségnek, előteremnek, magániskolának, vagy nagy lakásnak. Bővebbet e kiadóhivatal utján megtudhatni. 3692-13

Olcsó lakás a Lipót-városban. A Vadász-utczában két különbejárta szoba és konyhából álló lakás május 1-ére kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 3862-13

A Ferencz-köruton kiadó a II em. két-két ablakos utczi fürdő, elő, cselszobából és konyhából álló lakás május 1-ére évi 480 forint. Cím a kiadóhivatalban. 3738-13

Nyári lakás Visegrádon élénk helyen propeller-hajó-állomáshoz közel egy szép kertben fekvő kényelmesen és csinosan butorozott 8 szobából álló lakás egy szinten szép konyha, veranda és pincesz. Ára 200 ft. Cím a kiadóhivatalban. 3894-13

HITEL-PÉNZ.

Amortizációs kölcsönöket budapesti házakra és telkekre I., II., III. helyre 10, 20, 30, 40 és 50 évre, minden előzetes költség nélkül, közvetlen a legrovidebb idő alatt, előkelő fővárosi intézmény, csokly utólagos honorárium fejében. Telekkönyvi kivonattal és kataszteri birtokviszteségek. Értekezletit d. u. 1-3-ig. Hol? megmondja a kiadóhivatal. 3850-14

Intelligens özevgyőnek, kinek saját évi lakása van), mely nemcsak barát kölcsönözne 15-20 forintot rövid időre. Ajánlatokat Május 1-ig. Zenetantónő címen kérek a kiadóhivatalba. 1205-14

KÖNYVEK.

Eladok könyveket, világhírű írók műveit, olcsón. Cím a kiadóhivatalban. 1772-15

Jókai összes műveit kívánom megvenni jutányos ár mellett. Ajánlatokat a költő minőségének kitűnővel "Könyv 12" címen a kiadóhivatal továbbit. 3712-15

Veszek jókarban levő elsőrendű írók műveit, jutányos áron. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kérek "Készpénz fizetés" címen. 3838-15

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

A kerepesi-uton egy kisebb bolthelyiség május 1-ére olcsón kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 3950-17

Jrodának, műhelynek, divatszalonnak, egyteli helyiségnek, előteremnek, magániskolának vagy nagy lakásnak alkalmas nagy helyiség 1-ső emeleten augusztus 1-ére kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 3862-17

KÜLÖNFÉLE.

Kitűnően és olcsón lehet étkezni egy szállodás özevgyével. Cím a kiadóhivatalban. 3454-18

Elegáns nő ruhákat készit jutányos áron egy kitűnő varrónő. Cím a kiadóhivatalban. 3286-13

A legjobb magyar élelmiszer "Dobozok". Most szorra kész készpénzért megkaphatjuk a nevezetesebb írókat és mártékat. 3761-18

6 forint kényl elegáns utczi nő ruhákat egy igen ügyes szabónő. Hátha is eljér napi 1 ft 50 krajczárért. Cím a kiadóban. 3858-18

Olcsón és jól lehet étkezni a VI. kerületben, naponta 4 tal étel havi 12 forint, 3 felső posztójával 15 forint. Cím a kiadóhivatalban. 3658-18

Egy palota emlékei.

Egymásután pusztulnak el azok a régi paloták, amelyek a márczius előtti időszakra emlékeztetnek bennünket.

Igy nemsokára szétrombolja a csákány a régi, gróf Sándor palotát is a várban, melynek helyére most tervezi báró Bánffy Dezső miniszterelnök az óriási, impozáns méretű új miniszterelnökségi palotát.

Nem a nyira külseje, mint inkább a benne lefolyt csemények által volt ez a nagy, sárga ház neve: es épülete a várnak.

Különösen fényes napokat látott gróf Sándor Vincze idejében, aki ebben a palotában adta 1814. szeptember havában azt a ritka pompás mulatságot, melyen Ferencz császár és szövetségesei I. Sándor orosz czár és IV. Frigyes Vilmos porosz király is megjelentek.

Ekkor történt az az érdekes epizód, hogy a háziasszony, kinyitva a nagy terem ajtaját, a rokokó időkől maradt mély reverenciával személyesen jelentette be illusztris vendégét:

— Sa majesté, l'empereure de Russie.

Aztán egyet sasirozva hátrafordult, de a s a m a j e s t é akkorra már nem volt sehol.

Észak Apollója ugyanis — ahogy a galás I. Sándort kortársai nevezték — megpillantotta báró Orczy Terézt, a század második tizedének legszebb leányát s mindenről megfeledkezve, a a buffetbe követte, ahol egy pohár mandulatejet ajánlott fel neki.

— Majesté, majesté! — hívogatta gróf Sándorné magas vendégét, mignem a buffet selyem portüeréjét fölvetve, kezében ezüst tálcával, ott találta az orosz császári gárda egyenruhájába öltözött modern Ganymédest.

Ez a bál különben a mágnáshölgyek részéről egy kis aprehenzióra is adott okot. A dahás czár ugyanis éjfél felé elszökött a Sándor-palotából, átment a Buda város által a régi országház termeiben rendezett nagy redutra s míg amott egyetlen egy hölgyet sem szólított föl tánczra, itt ugyancsak járt a l a n g a u s t a szép budai rácz lányokkal.

Számtalanszor volt vendége gróf Sándor Vinczenek József nádor és második neje, a szép, szelid Hermina főhercegasszony, ebben a palotában elnökölt az első pesti asszonyi egyesülés alakuló gyűlésén.

1820-ban uralkodó császárnét is láttak ezek a falak. Akkor volt ez, mikor Ferencz császár a szeptemberi rákosi táborozások alatt magával hozta negyedik feleségét, Karolina Augusztia császárnét és királynét. A magyarok rajongtak Karolina Augusztáért, aki rendkívül érdeklődött a hazai művészet és irodalom iránt, úgy, hogy Kisfaludy Károly 1822-ben az „Aurora” czimláján a királyné arcképét hozta, mely füzetet aztán akkor minden család megszerzett magának.

A fényes társaságban mondta a királyné, hogy minden magyar intézményt szeretne megnézni, ami meg is történt.

Elment az ócska R u n d e l l á - b a , ahol tiszteletére fényes előadást tartottak a magyar t h e a t r i s t á k és a muzeumba is. Itt Schwartz, a diplomatika tudós tanára kalauzolta és a királyné óhajára, még Kisfaludy Sándor regéiből is fölolvastott neki.

— Mert — ugymond a királyné, gróf Teleki Lászlónéhoz fordulva — így legjobban meglehet itélni, milyen egy nyelv hangzása. Én a magyart igen hősiesnek tartom.

Később a palota a gróf Pallavicini-család kezére került, de akkor is bővelkedett még érdekes eseményekben.

Mikor az ötvenes években, mint az ország teljhatalmu hadikormányzója, Albrecht főherceg bevonult Pestre, ezt a palotát jelölték ki lakásul.

Tavaszzal foglalta el állását Albrecht főherceg — a rákövetkező farsangon aztán fényes udvari bálokat adott a régi Sándor-féle palotában. Csakhogy üresek voltak azok a bálók, akármennyi meghívót küldött is szét az udvarmesteri hivatal, akárhogy próbálgatta is édesgetni a magyar ur-

asszonyokat Hildegard főhercegnő nyájas szelidségével, bánatos szemével, balul tötött ki a kísérlet.

Néhány öreg generális, fiatal, vékonydongájú hadnagy, meg egy pár mentés, gimbes-gombos B a c h - h u s z á r , ez volt az akkori udvari bálók publikuma.

Pedig Albrecht főherceg a csárdást is fölvetette a tánczrendbe és Sárközy Ferkó ugyancsak hozta frissnek a h á r o m m a d á r o m nótát. Hej, ha az a hatalmas, komor szemöldökű ur tudta volna, hogy ennek a nótának ugy megy az eleje:

Fenn a polczon ég a mécs —
Mészökött a Windischgraetz . . .

Bizony néhai jó Sárközy Ferkó megismerkedett volna a N á j g e b á j komor falaival!

A kiegyezés után, gróf Andrássy Gyula miniszterelnöksége alatt ismét egy ragyogó epochája következett a Sándor-palotának. Fényesebbnél-fényesebb estélyek voltak falai közt, és ezekre a napokra esik a k o n y h a - i d v y l l is.

Gróf Andrássy felesége, a bűbajos K a t i n k a grófné, starja volt akkor a főrangú társaságnak és körülrajongott, irigyelt intimusa Erzsébet királynénak, a magyarok imádott nagyasszonyának.

A királyné egy ízben említette Katinka grófnénak, hogy szeretne igazi, meghamisítatlan magyar ételt enni, nem úgy, ahogy azt a szakács, de ahogy az igazi régi magyarok főzték.

Andrássyné Kendeffy Katinka grófné, mint minden erdélyi mágnáshölgy, magyar nevelésben részesült és tudta is főzni azokat az ősi magyar eledelket, melyekről Apor István, meg Cserey uram emlékeznek régi krónikaikban. A b á l m o s , a l u g lére eresztett tejfölös f u s z u l y k a , a k i l e n c z f e l e h u s b o l i ö s s z e á l l i t o t t k o l o z s v á r i k á p o s z t á n a k k é s z i t é s i t i t k a , m i n d a k i s u j j á b a n v o l t K e n d e f f y K a t i n k á n a k .

— De abban nem szabad ám belétkönyveledkedni az udvari szakácsnak, mondotta a királyné, és kiasztelték, hogy épen csak kétféle fogják főzni, még pedig nem is a királyi lakban, de a Sándor-palotában az Andrássyék konyháján.

Ugy is történt. És főzött Katinka grófné — ragyogó csillaga minden szalonnak — olyan tejfölös f u s z u l y k á t , m e g t á r k á n y o s b á r á n y t , hogy ha föltámad vala, még Apor uram is megnyalja utána a tiz ujját, aki pedig már másfélszáz év előtt nagybusan azt írta: a mai paszomántos gyomru embereknek nem való a jó régi módú erdélyi uri konyha, és nekem nem főz már senki nyemre.

Micsoda dicsőség volt az a k i t ű n ő m a g y a r grófnénak, mikor hire futamodott, hogy Erzsébet királyné nemcsak evett a főztéből, de még azt is mondta, hogy a világ semmiféle udvari szakácsa nem tud olyan ételt készíteni, ami ahhoz fogható volna. És most lebontják a Sándor-palotát, anny fényes ünnepség, annyi emlékezetes esemény színhelyét. És a csákány áldozata lesz az a konyha is, amelyben egykor, korának két legzebb asszonya főzte a kolozsvári káposztát. d'Aragnan.

MINDENFÉLE

Éhínség Oroszországban. Minél inkább közeledünk a nyár felé — írja p e t e r v á r i levelezőnk — annál tisztábban látjuk, hogy az európai Oroszország közepén fekvő kormányzóságokra nagyon gyászos napok várnak, mert olyan éhínség elűt állnak, amilyen már régóta nem volt Oroszországban. Az éhínség általános lesz és nemcsak az embereket, hanem az állatokat is fogja sújtani, mert takarmány is alig van már. Sokan eladták a barmaikat, sokan pedig csak a legnagyobb megértetéssel tudnak eleséget szerezni nélkülözhetetlen lovaiknak. Egyes helyeken máris fölűtötte tenyáját az éhség réme és az inség hűsége és retentő kísérője, a typhus is megártotta bevonulását. Kurszk, Orel, Tambov, Voronez, Káluga, Tula, Rjezan, Szarator, Szamara, Szimbirszk, Orenburg, Szavropol, Ufa és Nisni-Novgorod kormányzóságok, a doni, kubáni kozákok és Transzkaukázia óriási területén már nagyban pusztít ez a félelmetes betegség. Az Istentől sulyosan meglátogatott nép hiába fordul az anyaföldhöz segítségért: Onnét sem egy hozza- vagy rozsszemét magának, sem egy fü-

szálat a lovának nem kaphat. Egészen a kormány segítségére vannak utalva és ez mindig későn jön és a társadalméra, amely nagyon kevés. A Vörös kereszt-egylet és a császári nemzetgazdasági szabad társaság föl hívják a közönséget, hogy adakozzék az inségesek javára. Ma még nem olyan nagy a veszedelem, mint 1891-ben és 1892-beu volt, a nép azonban még most is érzi ezeknek a sebeit. A helyzet képe tiszta: ha a baj fokozódni fog, vagy épen rendkívül nagy mértéket ölt, akkor csak az Isten segíthet az orosz népen. Akkor a kormány támogatása sem használhat sokat. És épen a legtisztább orosz kormányzóságok vannak veszedelmében! Optimista számítással tizenenny millióra tehetjük az inségesek számát, ami az európai orosz lakosság 13 százaléka. Rendkívül elszomorító jelenség a társadalom nagy közönyössége a nyomorúságban sínylők iránt. A gazdag parasztoktól a Parisban élő milliomos hercegekig mindenki összeszorítja most a markát. A társadalom részéről tehát csak egy csöppenve jön a segítség; a kormány pedig még sokáig fog tárgyalni és gondolkodni a segítség megadásán. Az orosz kormány politikájának félszégessége most szépen termi a gyümölcseit. A telhetetlen terjeszkedés Ázsiába, Kóréába, Kinába, Afganisztánba, Perzsiába, Indiába és Törökországba hajszolja őket újabb területek és népek leigázására, míg az itthonlevők elpusztulnak az éhtyphustól. Az egész világot akarják meghódítani és a meglevővel nem törődnek semmit. Ideje volna már, hogy a kormány észre térjen végre. Milliárdokat adnak ki a katonaságra és a katonaság újabb és újabb felszerelésre; és honnan veszik ezeket a milliókat? Ez a nagy éhínség a felelet. A hegyeink megmérhetetlen sok kincset rejtenek magukban és senki sem gondol arra, hogy ezeket a nép és az állam javára kihasználják. Más országban bizonyára kiaknáznák a kincsesbányákat. Itt is mutatkozik az orosz faj nagy tökéletlensége, hogy csak meghódítani tud, megművelni, kihasználni nem.

Nagy Frigyes udvartartása. Mikor Frigyes Vilmos, a nagy fejedelem, 1640-ben a háborútól és járványos betegségektől kipusztított és néptelenné lett Brandenburg trónjára lépett, a birodalom válságos pénzügyi bajokkal küzdött. Az államkiadások fedezésére a dominiumokból befolyó pénzeket, a vámok jövedelmeit és a rendek által megszávozott czivillistát fordították. Minde bevételek csak nagyon györon folytak be az államkincstárba és 1641-ben nem tettek ki többet 400 ezer tallérnál. A 30 éves háborúnak nagy nyomora még mindig ránehezedett a tartományokra és annyira kimerültek, hogy még csekélyebb pénzüsszeget sem tudtak felhajtani. Még növelte a helyzet sivárságát, hogy még 1645-ben is Brandenburgnak 800 ezer dollárt kellett Svédországnak fizetni. Rendezett pénzügyi viszonyokról természetesen ilyen körülmények között szó se lehetett; a készletben levő pénz csak a pillanatnyi szükségletekre volt elegendő. Utóbbiakhoz tartoztak az udvartartás kiadásai. Frigyes Vilmos uralkodásának első időszakában ezek a kiadások évente 90 ezret tallért tettek, mi nem valami tekintélyes összeg, mert ebbe be voltak már számítva a konyha, a bor-pineze, az istálló összes költségei és az udvari tisztviselők és szolgák fizetései. Az udvarnak eleint a legközségesebb élelmiszerek sem álltak elégszerű mennyiségben rendelkezésére. A berlini királyi könyvtárban megőrzött kéziratok között egy összeállítást is találunk, amely az 1646-iki esztendő kiadásait és bevételeit tünteti fel. A táblázatból kitűnik, hogy 591.315 tallér bevétellel szemben a kiadások 1.374.984 tallérra rugtak és így a bevételeket kerek 783.670 tallérral lépték át. A nagy deficit fedezése miatt a választófejedelem kényszerítve volt dominiumaira pénzt felvenni, és Poroszországgal kölcsönügyleteket lebonyolítani. Az 1646-iki esztendőben az adósságok kamatainak törlesztése 40.446 tallért igényelt. A nagy választófejedelem mindig csak arra törekedett, hogy a birodalom pénzügyi helyzetén lendítsen és ebben olyan messzire ment, hogy takarósságból sok költséges kedvteléséről lemondott. Évek multával a fejedelem bölcs kormányzása folytán az állam nehéz sebeitől mindjobban kigyógyult és az állapotok tetemesen megjavultak. Tudomány és művészet, ipar és kereskedelem Frigyes Vilmos uralkodása alatt nagy virágzásnak indult. A lakosság száporodása és a polgárok vagyamosodása természetesen növelte az állam bevételeit, úgy, hogy az udvartartásra is több pénzt fordíthattak. Így 1674-ben az udvartartás költségei már 148.860 tallért tettek ki.

A MILLIOMOS.

Angol regény. (9)
Írta: CROKER M. B.

VII.

Most, hogy Fee, általános meglepedésre, megváltoztatta tervét és lemondott az indiai utról, ismét az volt a kérdés: ki menjen hát Indiába? Gordon asszony, Jessie és valamilyen barát azt mondotta: Honor. De Honornak ehhez semmi kedve sem volt. Nem tartozott a vállalkozó szellemű fiatal leányok köze, egész szívével szülőhelyén és családján csüggött és Fee, ha egyedül volt nővérelével, valahányszor e kérdés szóba került, bőven hullatott krokodilkönyveket. Kijelentette, hogy a kedvenc nővérétől való elválasztás gondolatát nem tudja elviselni és nagyon kegyetlennek tartotta az embereket, akik ezt kívánják. Szíve mélyen pedig azt kérdezte, hogy ki fogja őt fésülni, ki fogja cipőjét begombolni, ki fog neki olvasni addig, amíg el nem alszik, ha Honor nem lesz már itt? S vajjon nem kellene-e akkor neki elvégezni annak az irtózatos munkának egy részét, amelyet most Honor végez? Nem kívánnák-e, hogy mert Jessienek aranyát ért az ideje és takarékoskodnia kellett azzal, ő, a kis Fee ápolja a virágokat, porolja a bútorokat és végezzen más házi dolgot? Családi körben hangosan és határozottan amellett volt, hogy Jessiet küldjék át. Amint látszik, India számára mindenki, még Jessie is elég csinos. Vagy miért kell egyáltalán elfogadni a meghívást? Angolország szabad ország volt, Fee ajánlkozott, hogy szép kis köszönő levelet ír a néniük, a pénzt pedig megtarthatnák. Pelham bácsi bizonyára nem kérné vissza és mennyi mulatságot, mennyi csinos dolgot szerezhetnének azon maguknak! Így egy teljes hét múlt el anélkül, hogy

Brandeek feleletet kaptak volna. Jessie és az anyja komolyan beszélt Honorral, aki megszórt szereltemelű mosolyával hallgatta végig a neje váro előnyök vazolását, nem is tett ellenvetést, de amikor készen voltak mondókaikkal, tréfálkozva felelte:

— Hát ki fogja az én távollétemben a szamarát gondozni, ki fog a templomban a harmoniumon játszani és a tyukokat etetni.

— Hiszen nélküled mi mindnyájan elvesszünk; de mert a te javadat akarjuk, majd csak valahogy megleszünk nélküled is, felelte Jessie.

— De én nem akarom a javamat, csak itthon akarok maradni, mondogatta Honor es ebből nem engedett.

A ház barátainak sok beszéde sem hatott a fiatal leányra és sem ezek, sem Gordon asszony nem is sejtették, hogy Fee tette semmivé ezt a sok beszédet. Fee, aki éjjel álkarolta nővérét, megcsókolta és azt susogta:

— Ugy-e, nem mégy el? Igérd meg hogy nem mégy!

Csak a tisztán látó Jessie jött a valódi ok nyomára és ezélt úgy ő, mint a barátok elhatározóiak, hogy másképen próbálnak szerencsét.

Egy este — a néni levele már tíz nap óta hevert felelet nélkül Gordon asszony íróasztalán — Honor, aki éppen a templomból ment hazafelé, ahol a következő vasárnapra tartott énekpróbát, a plébánosnal találkozott.

— Vasárnap utoljára fogja az éneket kíséni és még nem tudjuk, kivel pótoljuk őnt, — mondotta a plébános.

— Miért kell engem pótolni? Nem utazom el, — felelte Honor.

— Micsoda, nem utazik? Miért nem? Lemond minden előnyről, mely Indiában vár öntre?

— Oh, azok az előnyök! Jess is egyre ezeket emlegeti. Világot fogok látni, pomm lesz és szép ruhám, bálókba és más mulatságokba járok, embereket ismerek meg és a többi.

— És önnek Honor, mindez tetszenék. Hiszen csak tizenkilenc éves.

— Igaz, de mit használ azoknak (fejével „A vidámsághoz” felé intett), ha én mulatok? Itt bizonyára több szükség van reám, mint Indiában, Jess nem végezhet mindent. Így is működése idejének nagy részét lefoglalja, a kerttel, a házzal nekem kell törődnöm. És Fee nem is tudná elviselni, ha én elhagynám.

— Feet elkényeztették! — kiáltotta a plébános haragosan. — Még néhány nap előtt ő maga akart Indiába menni és ön nem cselekszik helyesen, ha feláldozza magát egy fiatal leány szeszélyeinek. Hallgasson meg Honor; én tudom, hogy ön jó, becsületes lélek és csak azért utasítja vissza a tervet, mert azt hiszi, hogy csak önnek lesz haszna a dologból. Csakhogy téved. Az anyja gyöngé egészségű és az ő halálával vége van a nyugodtjának is. Miből akar élni, ha most visszautasítja azt a kezet, amelyet legközelebbi rokonai nyújtanak? Tudom, hogy Jessie keres valamit, de ez alig elég az ő fentartására és akkor mi lesz önnel és Feevel? Tegyük fel, hogy valamelyikük megbetegszik. Hiszen minden oldalról meg kell hányjvetni a dolgot. Rokonai ajánlkoztak arra, hogy őnt adoptálják, egy év múlva ön ismét itt lesz, miután magának és nővéreinek új barátokat szerzett és már ezért is hasznára volna az utazás önnek is, övének is. Arról nem is szólok, mennyit takaríthatnának meg itthon az ön távolléte alatt.

— Megtakarítanának az én távolléte alatt? — kérdezte Honor hitetlenül.

(Folytatása következik.)

Bank- és váltóüzlet r.-t. Budapest, V., Dorottya-utca 12.

A magy. kir. szab.

Osztálysorsjáték

előjárásítója

a legközelebbi húzáshoz

1898. május 11. és 12-ére

ajánljuk a sorsjegyek mielőbbi megrendelését.

A sorsjegyek ára:

A május 11-12-iki húz. ára:		Mind a 6 húzára:	
Egész sorsjegy	6 ft. — kr.	Egész sorsjegy	30 ft.
Fél sorsjegy	3 — —	Fél sorsjegy	15 „
Negyed	1 — 50	Negyed	10 „
Nyelczad sorsjegy	— 75	Nyelczad sorsjegy	10 „

Tervezetek kívánságra legyen.

Pénz-

kölesn mindenem értékpa-
pírokra, sorsjegyekre a legol-
csóbb kamatra (visszafelezhető
kisebb részletekben) kapható

WOHL J.

banküzletében Budapest,
Ferenoz József-tér 3.
Diana-fürdő. 656

Europa

szálloda

BUDAPEST,
Nádor-utca 5.

Szobák

1 firtól kezdve.
Hónapos-szobák
olcsóbban
mint bárhol.

Tízmentes
pénzszekrényeket,
kazettákat,

vill. jelző-pénzszek-
rényeket, pénztár-
pénzszekrényeket és
másológépeket szállít szo-
lidan és olcsón

Hesky Testvérek

cs. és kir. szab. hazai
pénz-szekrény-
gyára
Budapest,
VI. Szabolcs-utca 4.

Magy. kir. államvasutak.

2444/1898. szám.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré teszszük, hogy folyó évi július hó 1-től számítandóan több különféle raskulylyai bírő tartánykocsit szándékozunk bérbeadni, 1-3 évig terjedő időtartamra.

Tájékozás céljából a szerződési feltételek lényegesebb pontjai közül a következőket közöljük:

1. A tartánykocsik használatáért az évi bér tonánként 0. é. 15 friban, szóval: Tizenöt friban van megállapítva, mely héspénzben évenként előre fizetendő.
2. Minden egyes tartánykocsinak a magy. kir. államvasutak vagy az általuk üzembe vett vasutak vonalain töltött állapotban évenként legalább 2000, szóval: kétfélezer-kilométert kell teljesíteni, illetve befutni.
3. A kilométer teljesítmény, valamint egyéb szerződési feltételek betartásának biztosítása céljából minden egyes tartánykocsi után az előző évi bérösszeggel egyidejűleg 0. é. 100 forint, szóval: száz forint teendő le óvadék gyanánt készpénzben, vagy állami biztosítékokra alkalmas értékpapírokban.
- Felhívjuk tehát mindazokat, a kik tartánykocsikat bérbevenni szándékoznak, hogy az erre vonatkozó és 50 kros bélyeggel ellátott ajánlataikat az alulírott igazgatóságához betherjesszék.
- Az ajánlatnak a következőket kell tartalmaznia:
  - a) a bérbevenni szándékojt tartánykocsik mennyiségét;
  - b) a tartánykocsik kihasználását, illetve annak megjelölését, hogy a kocsik mily szállítmányok továbbítására szándékoznak használatba vétetni;
  - c) a bérleti időtartam meghatározását;
  - (Megjegyeztetik, hogy a tartánykocsik egy évnél rövidebb, illetve 3-évnél hosszabb időtartama bérbe nem adatnak.)
  - d) azon állomás megnevezését, a melyen a tartánykocsik tárolásra kívánatlik, megjegyvezvén, hogy csakis valamely; a magy. kir. államvasutak kezelése alatt lévő vonal-állomás lehet.

Az ajánlatok zárt borítékban a magyar királyi államvasutak igazgatóságához címezve legkésőbb folyó évi április hó 15. napjáig nyújtandók be a következő megjelölés alatt:

„Ajánlat 2444/1898. A IV. számhoz.”

Később beérkező ajánlatok figyelembe vételét nem fogják.

Végül hangsúlyozzuk, hogy a tartánykocsik bérbeadását illetőleg szabad rendelkezési jogunkat minden tekintetben fentartjuk.

Budapest, 1898. évi április havában.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága.
(Utányomás nem díjaztatik.)

Előfizetések

és

hirdetések

felvételnek lapunk kiadóhivatalában

Budapest, VIII. ker., József-körút 65. szám.

Színházi műsorok.

	Vasárnap d. u.	Este	Fennelt Színház	M. kir. Operaház	Vig Színház	Nagy Színház	Hungar. Színház	Nefelejcs Színház
	—	—	—	—	Couffisset ur	1848. Hadak utja	Arany-lakodalom	—
	—	—	Bohéme-világ	She	Mozgó fényképek	Tahni-herczegnö	Utazás egy apa körül	Tótleány

AZ „ANGOL SZABÓHOZ”.

Figyelmeztetés.

Általánosan ismert és megtisztelő bizalomnak örvendő cégünk jó hírnevét kihasználni szándékozó konkurrensaink közül többen a t. vevőközönség félrevezetésére cégünkhöz hasonló hangzásu elnevezést használnak. Midőn a t. vevőközönség figyelmét e körülményre felhívjuk, egyúttal kérjük, hogy bevásárlásainál cégünkre

az „Angol szabóhoz”

elsőrangú férfi- és gyermekruha-áruház **Károly-körut 12. sz.,** a Porst-féle ujonan épült házban, a Huszár-házzal szemben ügyelni kegyeskedjék. A t. vevőközönségnek további bizalmát kérve.

Kiváló tisztelettel

KOHN HEILMANN és FIAI
az „Angol Szabóhoz”
Károly-körut 12. sz., a Huszár-házzal szemben.

Non plus ultra finom kamgarn-öltönyök 21 frtért az „Angol szabó”-nál Kohn Heilmann és fia Bpest, Károly-körut 12. Legnagyobb áruház. Szabott árak. Címre ügyelni tessék.

Chicoes-öltöny 12 forinttól feljebb „Az angol szabó”-nál Kohn Heilmann és fia Budapest, Károly-körut 12. szám. Legnagyobb áruház. Szabott árak. Címre ügyelni tessék.

Felülmulhatatlan!!

- A DIADAL magyar ékezetű állított kézi nyomda.
  - A DIADAL nélkülözhetetlen minden művelt egyéneknek.
  - A DIADALT ki egyszer bírja, tovább ajánlja.
- 1 szám 71 betű 90
2 „ 130 betű és szám . . . . . 2—
4 „ 235 betű és szám . . . . . 3—
6 „ 420 betű és szám 4.50

A DIADAL készlet csinos bőrdzsakettal, állandó festékpárnaival, csipetű- és betűtartóval van ellátva, mely külön nem számítottak.

BIENENSTOK LIPÓT és FIA

Budapesten, csak Deák Ferencz-utca 17. sz.

Rugyanta-Bélyegző gyárában

készülnek a legtartósabb, kőszerszenes vulkanizált bélyegzők. (1870)
Rugyanta-kelethélyegzők forgatható kerekkel (nem szalag.)

Véső-intézete

pecsétnyomók, dombornyomó-és-nyomók, éremnyomók stb. készítésére.

Hímzőminta-gyára.

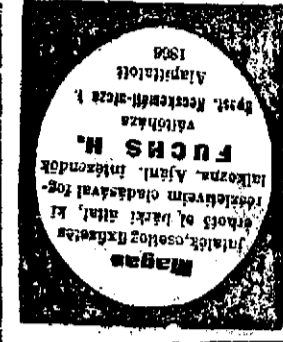
Monogramok, minták és előnyomtatott sablonok.

Teljes előnyomdák 10 db-tól, bármely újszerű berendezéssel, 250 részlettel-ért.

ÁLLANDÓ FESTEKPÁRNA

9 1/2 x 5 cm. 60 kr., 11 x 7 cm. 80 kr., 13 x 9 cm. 1 frt 20 kr.
Pecsétbélyegzők és számozógépek csak a legjobb kivitelben, egy edül

BIENENSTOK LIPÓT és FIA, Budapest, csak Deák Ferencz-utca 17. sz.
Videki megrendelések postafordulival, az összeg beküldése mellett postadíjmentesen. Ügyünkkel felvettünk.

Plissé és Gouvré-intézet.
Wald Gyula
BUDAPEST,
VII., Király-utca 21.
Legpontosabb és leggyorsabb eszközése minden a szakmába vágó munkáknak. Videki megrendelések postafordulival. 685

Való-
di francia különlegességek csakis E. Berguerand fia leghíresebb párisi gyárából legelőnyösebben beszerezhetők
Polgár Sándornál
Budapest,
VII., Erzsébet-körut 50.
Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.

A tavaszi és nyári időszakra való tekintettel
áruházam oly annyira van felhalmozva cipőárakkal, hogy képes vagyok e tekintetben minden kívánalomnak eleget tenni. Áramly oly olcsók, hogy valóban bámulatos.

Férfiaknak.

Czugas cipő, egy darab pilling bőrből	8.—
Borjubőr betűs cipő	8.20
Borjubőr, koztyűbőr-szárral, elegáns	8.30
Dívtos barna színű, bergsteiger cipő	4.—
Dívtos barna színű czugas cipő	4.—
Dívtos színű barna borjubőr, első képeses cipő	4.20
Dívtos zöld színű első képeses cipő	4.50
Dívtos színű barna félczipő	3.50
Szaldulak cipő, világosbőr vagy koztyűbőr szárral	4.50

Hölgyeknek.

Női lasztin czugas cipő, 16 cm. magas selyem czug	8.80
Zergebőr czugas cipő	8.—
Dívtos színű barna fűzős angol cipő	8.20
Dívtos színű barna gombos angol cipő	8.40
Dívtos zöld színű első képeses cipő	8.40
Női zergebőr gombos cipő 10-12 gomb magas 4. frt szalon-lakból	4.—
Dívtos színű barna félczipő	2.40
Zergebőr regatta-cipő, kőni való	2.40
Lasztin regatta-cipő, kőni való	2.20
Utolsó választék mindenem dívtos barna és zöld színű, valamint fekete bőr gyermek-, gombos- és fűzős-czipőkben. Videki rendelések pontosan eszközöztetnek több száz dívtos ábrákkal ellátott árjegyzékem ingyen és bérmentve. Tisztelettel	628

AGULAR EDE Budapest, Erzsébet-körut 6.
a New-York palotával szemben.

Pollitzer Mór és Fia
sz. és kir. szabad. orthopaedial kötszerészek.
— Alapítottak 1860. —
Csak V., Deák-Ferencz-utca 10. sz.
Fontos **szervenőknek.**

UJDONSÁG.
Pollitzer-féle újonnan javított cs. és kir. szab. gummi sörvítő, a legjobbnak van elismertve és monarchiák határain túl is nagy elismerésnek örvend. Nem csuszik le a testről, nem gyakorol kellemetlen nyomást, egy éjjel, mint nappal hordható. Csőszorúsága által az eddigi sörvítők hiányait pótolja. A politták a sörvítőhöz idomíthatók és biztonsági övvel van ellátva, melyek a testről való lecsuszást meggátolja. Árak egy oldalú 7-10 frt, kétoldalú 10-18 frt.
Megrendelésnél a test bősége kéretik. Gyermekeknek a felével olcsóbb. Nagy rakár angol és francia sörvítőkben. Suspensorium, haskötő, görsér-gummihasrénny, egyenestartó. Méhfehérkötő, léggárna ágybetét és havi-baj felfogók és választókban kapuk, valamint a legújabb francia és angol **GUMMI különlegességek, valóságos jótállás mellett.** Hódolts eredeti dobozban, tucatzja 3, 4, 6 és 8 forintot. Louis egyenként csomagolva, tucatzja 3, 4, 6 és 8 frt. Capote americ. (rövid) felhár színű tucatzja 3 és 4 frt. narancsszínű 5 és 6 frt. Pálcska tucatzja 4, 5 és 8 frt.
Kalholtyag (hosszú) tucatzja 3, 4, 6 és 4 és 6 frt. Kalholtyag (rövid) tucatzja 2 frt. Pely Bors Haase drbja 2 frt. Poly Pely Hosszú darabja 2 forint 50 krajczár. Pálcska spongya tucatzja 4 és 6 frt. 147

Egy millió korona
nyerhető egy sorsjeggyel.
1898. május hó 11-én
kezdődik 927

a II-ik m. kir. szab. osztálysorsjáték első osztályának húzása.

50.000 nyeresemény

kerül 6 osztály alatt kisorsolásra.

Eredeti árak az első osztályhoz:

Egész sorsjegy . . . . . 6 frt	Negyed sorsjegy 1 frt 50 kr.
Fél sorsjegy . . . . . 3 frt	Nyolczad sorsjegy . 75 kr.

Megrendeléseket eszközöl az összeg beküldése ellen vagy utánvét útján a főelárusítóhely:

PETHES R. és Társa

Budapest, Nádor-utca 6. sz.